

П Р И Б У Т К О В Е СВИНАРСТВО

всеукраїнський журнал про все, що стосується свинарства

№6 (30), грудень 2015 р.

24

«ТО ЩО У НАС
ІЗ ЦІНОЮ?»

44

АФРИКАНСЬКА ЧУМА
СВИНЕЙ В УКРАЇНІ
У 2014–2015-МУ

60

ЯК РОЗВИВАТИМЕТЬСЯ
УКРАЇНСЬКЕ
СВИНАРСТВО
У 2016-МУ?

88

НЕБЕЗПЕЧНА СПОКУСА:
ТІНЬОВИЙ РИНОК
ПРЕПАРАТІВ

34

Марина Голубка:

директор ФГ «Новий рівень 2006»

«ЯКБИ МИ НЕ ШУКАЛИ НОВОГО,
ТО ВЖЕ Б ДАВНО
„ЗГОРНУЛИ” БІЗНЕС»

VIII МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС

ПРИБУТКОВЕ СВИНАРСТВО

Київ, 7 червня 2016 року

Більш ніж 20 країн Європи,

Азії та Америки, понад 70

компаній-партнерів та понад

1000 учасників з усіх регіонів

України, з них 600 представників

свинарського бізнесу

ТЕМАТИЧНІ СЕКЦІЇ КОНГРЕСУ

- ♦ Аналітика галузі в Україні та світі
- ♦ Управління та фінанси
- ♦ Технології виробництва
- ♦ Ветеринарія
- ♦ М'ясопереробка

ПОСТІЙНО ДІЮЧА СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВИСТАВКА

- ♦ Охоплює всі сегменти галузі свинарства
- ♦ Понад 70 комерційних компаній-учасників
- ♦ Унікально вузька спеціалізація на галузі свинарства
- ♦ Представленні останні новинки обладнання техніки, кормів, ветеринарних препаратів

СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ЗАХОДИ

- ♦ Проведення майстер-класів
- ♦ Дегустація якісних м'ясних виробів
- ♦ Вечірній гала-прийом

ЗА ПІДТРИМКИ

ОРГАНІЗАТОРИ

Компанія Дикун, 20300, Україна,
Черкаська обл., м. Умань,
вул. Івана Гонти, 3,
Реєструйтесь за тел. +38 067 470 1939,
+38 04744 36 985 (факс)
ел. пошта: ir@dykun.com.ua, www.pigcongress.org

Всеукраїнський журнал

П Р И Б У Т К О В Е
СВИНАРСТВО

№6 (30) грудень 2015 р.
Усе про свинарство в Україні та світі

Головний редактор
Оксана Юрченко

Редакція
Людмила Крачок
Руслана Бутило
Віктор Ільницький
Роберт Чернієнко
Наталія Подуст
Лілія Кушніренко

Рекламний відділ
Максим Кривоніс
+38 098 593 17 35
Ростислав Петров
+38 067 236 01 67

Відділ передплати
+38 067 470 55 94
+38 067 470 23 01

Дизайн і верстка
Інна Деміденко

Свідоцтво про реєстрацію
Серія КВ 16912 — 5682Р
від 30.07.2010

Передплатний індекс
89054

Тираж
2000 примірників

Адреса редакції
вул. Пролетарська, 6, офіс 2,
м. Умань, Черкаська область,
20300

Е-пошта: profpigprod@gmail.com
Телефон: +38 067 236 01 67

ЕКСПЕРТНА РАДА ЖУРНАЛУ

Лоза Артур Анатолійович,
кандидат сільськогосподарських наук,
президент Асоціації свинарів України

Березовський Роман Зиновійович,
заступник директора з тваринництва ПАП «Агропродсервіс»,
здобувач Інституту біології тварин

Сівов Юрій Олександрович,
консультант у галузі молочного скотарства та свинарства

Кудлай Надія Дмитрівна,
директор ТОВ «Еліта»

Шановні читачі,

Ось і прийшов час підбивати підсумки року... Я б сказала, що 2015-ий для галузі був «сумбурним». Ціна на живець то сягала рекордного історичного максимуму в гривневому еквіваленті — 38 грн/кг, то «котилася» донизу зі швидкістю 1,5 грн на тиждень.

Істотно погіршилася епізоотична ситуація. 2015-ий став роком «закріплення» АЧС у країні: 38 випадків станом на 18-е грудня, причому 81,6% із них (31 випадок) — серед свійських тварин, та один — у великому свинокомплексі. Це свідчить тільки про те, що на дикого кабана проблему вже «не спишеш», а отже, контамінована продукція «гуляє» територією України і передбачити, де захворювання «вистрелить» наступного разу — не можна. Ще одна загроза — епідемічна діарея свиней — хоч досі офіційно не підтверджена, проте, за свідченням ветеринарів, з осіннім спадом температури знову почала «атакувати» ферми.

І все це на фоні того, що українці все більше біднішають, як результат, споживання свинини скоротилося на 25% порівняно з 2013-им: з майже 22 до 17,7 кг на душу населення. А промислові виробники продовжують нарощувати потужності... Добре, що цьогоріч ми стали нетто-експортерами свинини. Це збалансувало ринок і дозволило утримувати ціну в «жовтій зоні». Проте, якщо погроза Росії впровадити продовольче ембарго з першого дня 2016-го справдиться, ситуація стане критичною. Враховуючи, що цьогоріч ми офіційно вивезли в Росію 25 тис. тонн, а до Криму, як оцінюють, — до 18 тис. тонн, то, щоб збалансувати ринок і підтримувати ціну у 2016-му, споживання на душу населення має гіпотетично зрости на 0,5–1 кг. Українська реальність такий сценарій втілити не дозволить. А отже, першочергове завдання на наступний рік — відкривати нові експортні канали.

Є надія, що це вдасться. Особливо, якщо можна буде сфокусуватися, не відволікаючись на законодавчі «розборки». Не віриться, правда?! Варто загадати бажання, коли куранти битимуть дванадцять у новорічну ніч!

Усім мирного і продуктивного нового року!

До зустрічі у 2016-му!

З повагою,
головний редактор Оксана Юрченко

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів матеріалів. Відповідальність за зміст та достовірність інформації, якість рекламної продукції чи послуг, дотримання авторських прав, а також відповідних сертифікатів, дозволів на публікацію та ліцензій несе рекламодавець. Рекламодавець передає до редакції рекламні матеріали та право на виготовлення, тиражування й поширення реклами. Редакція не несе відповідальності за зміст матеріалів, отриманих від інформаційних агентств, інших ЗМІ чи інших джерел інформації. Позаштатні автори гарантують достовірність наданої інформації, наявність у них немайнових і виключно майнових авторських прав, а також самостійно несут відповідальність за порушення прав третіх осіб. Редакція самостійно приймає рішення про публікацію тих чи інших матеріалів, а також їх редагування до норм сучасних журналістських стандартів та якості мови і стилістики. Ціни, наведені в надрукованих матеріалах, дійсні на час подання текстів до редакції. Передрук наших матеріалів можливий лише з офіційного письмового дозволу редакції та з посиланням на цей журнал. Рукописи, фотографії та інші матеріали, надані для публікації, редакція не повертає.

14 «Кроїмо» по-американському або досвід виробництва та переробки свинини у США

32 Марина Голубка: «Якби ми не шукали чогось нового, то вже б давно „згорнули” бізнес»

34 Освітлення на фермі

88 Подвійний удар: навчальний візит до Данії та Америки

ПОДІЇ ГАЛУЗІ

6	Світ	6
	Україна	8
	VI Міжнародна виставка Animal Farming Ukraine 2015	8
	«Європейський досвід прибуткового свинарства в умовах сьогодення України»	8
	«Кроїмо» по-американському або досвід виробництва та переробки свинини у США.	14

НОВИНИ АСОЦІАЦІЇ СВИНАРІВ УКРАЇНИ

16	Регіональні ветеринарні семінари від АСУ: актуально та інформативно	8
	Асоціація свинарів поповнилася новим учасником	8
	Добробут тварин — вимога сьогодення	8
	Оператори м'ясної галузі та представники держструктур обговорили «гарячі теми»	8
	Прес-конференція «Виклики м'ясної галузі та ініціативи щодо їх подолання»:	8

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

18	«То що у нас із ціною?»	8
	Рейтинг	8
	Світовий ринок свинини	8
	Ринок кормів.	26

ГАРЯЧА ТЕМА

32	Африканська чума свиней в Україні у 2014–2015-му: стан, загрози та виклики	32
	Per aspera ad astra або як розвиватиметься українське свинарство у 2016-му?	32

ФОКУС

Марина Голубка:
«Якби ми не шукали чогось нового,
то вже б давно „згорнули” бізнес» 34

ЮРИДИЧНА КОНСУЛЬТАЦІЯ

50	Підтримка тваринництва за рахунок держбюджету Затверджено порядок використання коштів держбюджету для здешевлення кредитів
----	--

Соколов М.
Про ситуацію у сфері податкової реформи

УПРАВЛІННЯ . ЕКОНОМІКА

Освітлення на фермі	
Зменшення розбіжності у вазі свиней на момент реалізації на забій	44

КОРИСНА ПОРАДА

Карр Дж.
Як захиститися від АЧС?:
дезінфекція скотовозів 48

74

КОРМИ . ГОДІВЛЯ

Кукурудза у раціонах свиней	
Ефективне використання різних джерел мікроелементів.	72

88

СТАТУС ЗДОРОВ'Я

Ви запідозрили проблему: з чого почати
Матео дель Позо.

Африканська чума свиней: запитання та відповіді

92

Шептуха О.
Складні випадки діагностики: практичні поради

Розвиток білків гострої фази у поросят перед
відлучкою після імунізації двома комерційними
вакцинами проти PCV2

94

Небезпечна спокуса:тіньовий ринок препаратів! 82

ОРГАНІКА

98

Будівництво компостного майданчика 88

ОБЛАДНАННЯ

100

Расмуссен К.
Системи управління
фермерським господарством 92

СИГНАЛИ СВИНЕЙ

Апатія у свиней. 98

BUSINESS TRIP

Подвійний удар: навчальний візит до Данії та Америки

НЕСПОДІВАНІ ФАКТИ

ЖИТЕЙСЬКА МУДРІСТЬ

ІСПАНІЯ ПРОДОВЖУЄ
НАРОЩУВАТИ ЕКСПОРТ
СВИНИНИ

За перші 9 місяців 2015-го експорт іспанської свинини встановив новий рекорд — 890,8 тис. тонн (+17% до минулого року).

Відвантаження у напрямку найбільшого експортного ринку — Франції — зросли на 7%. Значне зростання об'ємів поставок було зареєстроване у напрямку найменших ринків у Східній Європі. Так, експорт до Польщі, Болгарії та Румунії зріс на 40–50%, порівняно з минулим роком.

На дві третіх збільшилися поставки свинини до Китаю, на 40% — до Південної Кореї.

Загальна вартість експорту зросла на 6% — до 1,95 млрд євро.

ВИРОБНИЦТВО РОСІЙСЬКОЇ
СВИНИНИ ЗБІЛЬШИЛОСЯ
НА 8,6%

За 10 місяців поточного року у с.-г. організаціях РФ зросло виробництво свиней на забій — на 8,6% (198,2 тис. тонн) до 2,5 млн тонн порівняно з 2014-им. Серед лідерів:

- Курська область — 45,2 тис. тонн;
- Белгородська область — 29,4 тис. тонн;
- Псковська область — 22,4 тис. тонн;
- Тверська область — 19,8 тис. тонн;
- Краснодарський край — 11,4 тис. тонн.

НАПЕРЕДНІ НОВОРІЧНИХ
СВЯТ У МОЛДОВІ ПОДЕШЕВШАЛА
СВИНИНА

Молдавські фермери знизили вартість свинини на 30%, а продавці на ринках — на 20%. Зараз кілограм м'яса обходиться в 60 лейв.

Скинути ціни фермерів змусив низький попит. Вони сподіваються, що ближче до свят товар почнуть розкуповувати активніше, що дозволить вийти у зону прибутковості.

НІМЕЧЧИНА
СКОРОТИЛА ІМПОРТ СВИНИНИ

У третьому кварталі 2015-го імпорт свинини до Німеччини продовжив скорочуватися: –12% (до 215 тис. тонн) в об'ємі, порівняно з минулим роком. Це означає спад у перші 9 місяців цього року на 9%, порівняно з відповідним періодом 2014-го, на 691,6 тис. тонн.

Найбільше скоротилися поставки з Бельгії та Нідерландів — –14% та –10% відповідно.

Цьогорічна тенденція — скорочення продажів живих свиней — триває. Так, за січень-вересень вони «просіли» на 9% (до 10,5 млн голів) через зменшення відвантажень молодняка на дорошування та забій до Німеччини з Нідерландів, Данії та Бельгії. Експорт живого поголів'я також просів.

ВИРОБНИЦТВО ШТУЧНОГО М'ЯСА
МОЖЕ СТАТИ РЕАЛЬНІСТЮ

Голландська компанія Mosa Meat планується через п'ять років запустити масове виробництво штучного м'яса.

2013-го група голландських дослідників представила перший бургер з м'ясом, виведеним зі стовбурових клітин. Він коштував 300 тисяч доларів, був сухим і практично позбавленим смаку.

Наразі ведуть роботу над ключовим інгредієнтом м'яса, якого не вистачало у варіанті 2013-го року, — жиром.

ІМПОРТ СВИНИНИ
У ЯПОНІЮ СКОРОЧУЄТЬСЯ

Мінус 6% за січень-вересень 2015-го.

У липні-вересні 2015-го імпорт з ЄС низився майже на чверть у річному вирахованні до 72 200 тонн. Це відбулося, головним чином, через скорочення поставок з Данії та Іспанії на 17% і 18% відповідно.

Імпорт свинини із США впав на 8% у річному численні, але, незважаючи на це, Штати залишаються найбільшим постачальником свинини в Японію.

ПОЛЬСЬКИЙ
М'ЯСНИЙ КОНЦЕРН ВИЙДЕ
НА НІМЕЦЬКИЙ РИНОК

Польський виробник м'яса ZM Henryk Kania планує придбати м'ясопереробне підприємство у Німеччині і розширити свою присутність на цьому ринку. Продукція компанії включає свіже та перероблене м'ясо, зокрема ковбаси.

ЯПОНІЯ ЗБІЛЬШИТЬ ПІДТРИМКУ
ДЛЯ СВИНАРІВ

Японія планує збільшити виплати фермерам, які займаються свинарством та м'ясним скотарством. Для цього уряд підвищить відсоток збитків, які покриває держава з 80% до 90%.

Згідно з угодою про Транстихоокеанське партнерство, Японія має на меті збільшити вартість експорту сільськогосподарської та рибної продукції до 1 трлн єн (8 млрд дол.) до 2020-го.

БІЛОРУСЬ ЗАБОРОНИЛА
ПОСТАВКИ СВИНИНИ З
ЧЕРКАЩИНИ

Республіка Білорусь заборонила експорт свинини з Черкаської області. Причина — виявлений під Черкасами спалах АЧС.

Раніше Білорусь зупинила поставки свинини і свинарської продукції з Миколаївської та Одеської областей України, де також було зафіксовано АЧС.

РОСІЛЬГОСПНАГЛЯД
ЗАБОРОНИВ ПОСТАВКИ М'ЯСА З
ПІДПРИЄМСТВ БРАЗИЛІЇ

З 9-го листопада Росільгоспнагляд заборонив постачання свинини і яловичини з бразильських підприємств Cooperativa Central Aurora Alimentos і Minerva Industria e Comercio de Alimentos S/A. Підстава — у м'ясі цих виробників були виявлені антибіотики тетрациклінової групи.

ЕКСПОРТ ДАНСЬКОЇ СВИНИНИ В
США СКОРОТИВСЯ НА 18%

У 2015-му поставки данської свинини до США зменшилися на 18,2% у річному вирахованні до 19243 тонн. Данські експортери впевнені, що падіння показників пов'язане з тим, що в США відновлюється внутрішнє виробництво свинини після спалаху епідемічної діареї свиней, яка негативно позначилася на свинарському секторі.

ЩЕ СІМ ПІДПРИЄМСТВ
БРАЗИЛІЇ ЕКСПОРТУВАТИМУТЬ
М'ЯСО ДО КИТАЮ

Згідно з домовленістю сторін, бразильські підприємства зможуть експортувати м'ясо до Піднебесної. Сім додаткових контрагентів отримали дозвіл на відвантаження м'ясної продукції на китайський ринок: три — яловичини, два — свинини і два — курятини.

БРАЗИЛІЯ
НАРОСТИЛА ЕКСПОРТ
СВИНИНИ

Згідно з даними Бразильської асоціації виробників тваринного протеїну (ABRA), експорт свинини (а також обрізки, туші, м'ясопродукти тощо) зріс на 19,2% упродовж вересня (всього 52,571 тонн), порівняно з відповідним періодом у 2014-му.

При цьому вартість експорту склала 121,3 млн дол., що на 23% менше, ніж торік.

Росія залишається важливим напрямком для бразильського експорту свинини. Так у вересні сюди поставили 48% від загальних відвантажень. Експорт до Гонконгу зріс на 43%, сягнувши 12,6 тис. тонн (порівняно з 2014-им). Третій за важливістю ринок для м'яса свиней з Бразилії — Венесуела (2,3 тис. тонн у вересні).

У ФРАНЦІЇ ПРОСІЛИ
ЦІНИ НА СВИНЕЙ

Після відновлення торгів на французькій біржі у Плерені (Бретань), ціна на свиней забійних кондицій знизилася на 22 центи за кілограм. Це офіційний торгівельний майданчик, де розмір котирувань регулює держава як орієнтир для всієї галузі. Але від жовтня ціна не встановлювалася, оскільки кілька крупних підприємств вийшли з «гри» — кооператив Cooperl та група компаній Bigard.

Нова ціна — 1,08 євро/кг — на 17% нижча за попередню, встановлену державою 5-го жовтня (1,30 євро/кг) і на 23% за ту, про яку домовлялися уряд та аграрії влітку після страйку виробників (1,40 євро/кг).

Робота ринку відновилася 26-го листопада.

Спеціалізований сайт

www.PigUa.info

Новини України та світу
Ціни та аналітика

Технології
Інтерв'ю

Новини компаній
Дошка оголошень

ОПЕРАТИВНО

АКТУАЛЬНО

ДОСТОВІРНО

ПРО ВСЕ, ЩО СТОСУЄТЬСЯ СВИНАРСТВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

В УКРАЇНІ ЗРОСЛО ВИРОБНИЦТВО СВИНИНИ

За 9 місяців 2015-го в Україні вироблено 173 тис. т свіжої свинини, що на 3,9% більше, ніж за аналогічний період 2014-го року.

Разом із тим, виробництво мороженої свинини склало 12,6 тис. т — на 21,4% більше.

Випуск ковбасних виробів за вказаний період на 10,9% — до 173 тис. т.

УКРАЇНСЬКІ АГРАРІЇ ОТРИМАЮТЬ 3,2 МЛН ДОЛАРІВ США ДОПОМОГИ

Уряд США затвердив пакет допомоги для українського аграрного сектору в рамках програми USAID. Розмір підтримки складе 3,2 млн дол. Кошти насамперед отримає малий та середній аграрний бізнес.

ЕКСПОРТ СВИНИНИ З УКРАЇНИ ЗРІС МАЙЖЕ У 4 РАЗИ

У січні-жовтні цього року Україна експортувала 23 795 тис. тонн свинини. Це у 3,8 рази більше, ніж за аналогічний період 2014-го року. У грошовому вираженні сума експорту склала 49 млн дол. (18,67 млн дол. за 10 місяців 2014-го року).

Імпорт свинини за вказаний період склав 3,442 тис. тонн. Його вартість — 7,631 млн дол.

Минулоріч Україна наростила експорт свинини у два рази — до 9,4 тис. тонн. Імпорт впав у п'ять разів — до 30,8 тис. тонн.

РОСІЙСЬКОСПНАГЛЯД ОБМЕЖИВ ПОСТАВКИ М'ЯСА З ДВОХ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Російськоспнагляд увів тимчасові обмеження на поставки в Росію м'ясопродуктів українських підприємств «Барський птахокмбінат» і «Черкаська продовольча компанія».

Заборона на постачання продукції вступила в дію 12-го грудня.

НАЙПОТУЖНІША У СХІДНІЙ ЄВРОПІ БІОГАЗОВА УСТАНОВКА ЗАПРАЦЮВАЛА В УКРАЇНІ

На території ВАТ «Рокитнянський цукровий завод» (смт Рокитне, Київська область) відкрився біогазовий завод. Його потужність 2,25 МВт. Біогаз виготовлятиметься з жому, кукурудзяного силосу, сорго та відходів органіки.

Після когенерації газ, який виділятиметься у результаті хімічної реакції, перетворюватиметься на електричну енергію. Її планують подавати у загальнодержавну мережу за «зеленим тарифом». За попередніми розрахунками, із 44 млн кубометрів газу вироблятиметься 19 мегават електроенергії і стільки ж теплової. Цього буде достатньо для забезпечення потреб близько 800 приватних будинків.

ЗА ЗАКОНОПРОЕКТ «ПРО ГНІЙ» ПРОГОЛОСУВАЛИ У ПЕРШОМУ ЧИТАННІ

Депутати Верховної Ради України у першому читанні проголосували за проект Закону № 2150а «Про внесення змін до Закону України «Про побічні продукти тваринного походження, що не призначені для споживання людиною». Найважливіший пункт цього документа — відповідає потреба «автоклавувати» гній.

ПОРОШЕНКО ЗАТВЕРДИВ МОРАТОРІЙ НА ПРОДАЖ ЗЕМЛІ

Президент підписав Закон «Про внесення змін до розділу Х „Перехідні положення“ Земельного кодексу України щодо продовження заборони відчуження сільськогосподарських земель». Строк дії мораторію продовжено на один рік.

Реалізація Закону покладена на Міністерство аграрної політики України, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України та Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру.

ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБУ КООРДИНУВАТИМЕ МІНІСТР АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до розділу III схеми спрямування і координації діяльності центральних органів виконавчої влади Кабінетом Міністрів України через відповідних членів Кабінету Міністрів України» (від 18 листопада 2015 р. № 942) новостворена Держпродспоживслужба підпадатиме під «юрисдикцію» Міністра аграрної політики.

Це продиктовано тим, що він опікується профільним органом, який формує та забезпечує державну аграрну політику у різних галузях сільського господарства.

ЧЕРЕЗ САНКЦІЇ РФ УКРАЇНА МОЖЕ ВТРАТИТИ 600 МЛН ДОЛ.

Економічні збитки від введення повної заборони на імпорту продуктів з України складуть 600 млн дол.

Російська Федерація заявила про введення продовольчого ембарго відносно України з 1-го січня 2016-го. Такі дії стали відповіддю на приєднання офіційного Києва до антиросійських санкцій Заходу.

ТВАРИННИКИ ЗМОЖУТЬ ОТРИМАТИ ДЕРЖПІДТРИМКУ ЗА СПРОЩЕНОЮ ПРОЦЕДУРОЮ

Мінагрополітики спростило процедуру нарахування та розподілу бюджетних коштів. Про це йдеться в урядовій постанові № 884 щодо порядку використання коштів, передбачених у держбюджеті для підтримки галузі тваринництва.

Згідно з нею, мінімізований перелік документів, необхідних для отримання державної підтримки, та скасовано „конкурсний“ принцип розгляду заявок та комісії Мін агрополітики з розподілу коштів. Також здійснена децентралізація, а саме рішення щодо розподілу коштів прийматимуть в областях.

Frait

Сучасне обладнання
оснащення свинокомплексів
від виробника

з Новим
роком!

м. Дніпропетровськ
тел.: +38 067 568 10 85, +38 050 363 25 35
e-mail: office@frait.com.ua www.frait.com.ua

10-12 ЛЮТОГО 2016

**6 МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА
ЕФЕКТИВНОГО ТВАРИННИЦТВА ТА ПТАХІВНИЦТВА**

Agro Animal Show

• ПЛЕМІННА СПРАВА • ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ТВАРИННИЦТВА • КОРМОВИРОБНИЦТВО
• ВЕТЕРИНАРІЯ • ТЕХНОЛОГІЇ УТРИМАННЯ • ПЕРЕРОБКА ТА ЗБЕРІГАННЯ ПРОДУКЦІЇ
• ПТАХІВНИЦТВО • УТИЛІЗАЦІЯ ВІДХОДІВ

www.animal-show.kiev.ua

МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ: ВИСТАВКОВИЙ ЦЕНТР КИЇВ ЕКСПО ПЛАЗА м. Київ, вул. Салютна, 2-Б, ст. метро «НИВКИ»

Генеральний організатор:

КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ
КОНТРАКТОВИЙ ЯРМАРОК

Національної французької агенції
з підтримки французької економіки
Business France

За підтримки:

IFWexpo Heidelberg
GmbH, Німеччина

Генеральний інформаційний партнер:

Дирекція виставки AGRO ANIMAL SHOW: тел./факс: +38 044 461 9368, 490 6469, e-mail: agro@kmya.kiev.ua

ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНУ ЗРОСЛИ НА 1,1 МЛРД ДОЛ.

Обсяг прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україну у вигляді акціонерного капіталу становить 43,95 млрд дол. (на 1-е жовтня 2015-го). Це на 1,1 млрд дол., або 2,6% більше, ніж кварталом раніше.

У січні-вересні 2015-го іноземні інвестори вклали в економіку України 2554,9 млн дол. Інвестиції надійшли з 133 країн світу. З країн ЄС — 33948,4 млн дол. (77,2%) загального обсягу акціонерного капіталу, з інших країн світу — 10001,0 млн дол. (22,8%).

У ТОП-10 країн-інвесторів, на які припадає більше 83% загального обсягу прямих інвестицій, увійшли: Кіпр — 12187,6 млн дол., Нідерланди — 5702,0 млн дол., Німеччина — 5460,4 млн дол., Російська Федерація — 2962,8 млн дол., Австрія — 2639,6 млн дол., Великобританія — 1948,7 млн дол., Віргінські Острови (Британія) — 1863,3 млн дол., Франція — 1547,2 млн дол., Швейцарія — 1369,3 млн дол. і Італія — 969,1 млн дол.

ШТРАФИ ЗА САМОВІЛЬНЕ ВОДОКОРИСТУВАННЯ ПОДЕШЕВШАЛИ

ВРУ затвердила зміни до Кодексу «Про надра»: землевласники і землекористувачі в межах наданих їм земельних ділянок мають право без спеціальних дозволів та гірничого відводу видобувати підземні води (крім мінеральних) для сільськогосподарських та інших виробничих, а також власних господарсько-побутових потреб, за умови, що обсяг видобування підземних вод із кожного з водозаборів не перевищує 300 кубічних метрів на добу.

Крім того, набула чинності оновлена «Методика розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів». Згідно з правками, штрафи, які сплачуватимуть аграрії за самовільне користування водними ресурсами, стали у 20 разів меншими (коефіцієнт 100 змінили на 5).

ПРОДУКЦІЯ АПК — ВІТЧИЗНЯНИЙ ЛІДЕР ЕКСПОРТУ

У першому півріччі 2015-го продукція АПК та харчової промисловості вийшли у лідери серед експортерів товарів.

Так, частка відвантаженої аграрної продукції становить майже 36% від загального експорту. А це на 8% більше, ніж торік.

Серед найбільших ринків збуту українських товарів — Росія (12,7%), Туреччина (7,6%), Китай (7,5%), Єгипет (5,6%) і Польща (5,1%). Відвантаження до РФ зменшилися на 8%.

УКРАЇНА: ТОВАРООБІГ ПРОДОВОЛЬСТВА З РФ ПРОДОВЖУЄ ЗНИЖУВАТИСЯ

У 2015-му товарообіг продовольства з Росією скоротився у 2,2 рази порівняно з результатами попереднього року. У грошовому вираженні це склало 678,4 млн дол.

Експорт с.-г. продукції і продовольства з Росії в Україну за 10 місяців 2015-го року у вартісному вираженні зменшився на 20,6% (проти 2014-го). Імпорт за цей період подешевшав у 3,6 разів.

Разом із тим, зросли обсяги поставок м'яса великої рогатої худоби та свинини, а також насіння соняшнику.

СІЛЬГОСППРОДУКЦІЯ В УКРАЇНІ ПОДОРОЖЧАЛА НА 54%

Середні ціни реалізації аграрної продукції сільськогосподарськими підприємствами України в січні-листопаді 2015-го зросли на 54% порівняно з аналогічним періодом минулого року, повідомила Державна служба статистики.

Так, продукція рослинництва впродовж звітного періоду подорожчала на 69%. Зокрема, вартість зернових культур зросла на 63,7%, соняшнику — удвічі, сої — в 1,6 рази, а ріпаку — в 1,8 рази. При цьому обсяг реалізації рослинницької продукції зріс на 2,8%.

Середні ціни на тваринницьку продукцію в країні впродовж 11 місяців цього року зросли на 41%. Зокрема, молоко подорожчало на 19,9%, яйця — на 70,9%.

Обсяг реалізації продукції тваринництва у січні-листопаді поточного року зменшився порівняно з аналогічним періодом минулого року на 6%.

ВОЛОДИМИР ЛАПА СТАВ ПЕРШИМ ЗАСТУПНИКОМ ГОЛОВИ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ

Уряд України призначив Володимира Лапу першим заступником Державної служби з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів України.

Відповідне розпорядження Кабінет Міністрів прийняв 2-го грудня 2015-го року.

ПРОДУКЦІЯ «ЖИТОМИРСЬКОГО М'ЯСОКОМБІНАТУ» ОТРИМАЛА «ЗЕЛЕНЕ СВІТЛО» ВІД РОСІЇСЬКОГО НАГЛЯДУ

8-го грудня Росієгоспнагляд зняв посилений контроль при ввезенні продукції з «Житомирського м'ясокомбінату». Тепер підприємство зможе експортувати підконтрольні товари на територію Митного Союзу без будь-яких обмежень.

ЗАКОНОПРОЕКТ № 1475 ЗАХИСТИТЬ БІЗНЕС ВІД РЕЙДЕРСТВА

Верховна Рада України прийняла Законопроект № 1475 «Про внесення змін до Закону «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців». Він посилює захист бізнесу, оскільки зобов'язує надавати державним реєстраторам оригінали, а не ксерокопії рішень про зміну власників підприємства для внесення змін до єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

VI МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА ANIMAL FARMING UKRAINE 2015

27–29-го жовтня у Міжнародному виставковому центрі на Броварському проспекті в Києві за підтримки Міністерства аграрної політики та продовольства України відбулася VI Міжнародна виставка Animal Farming Ukraine 2015.

Фото 1. Гості виставки вивчають нові пропозиції від Boehringer Ingelheim

Фото 2. Про те, як обладнати свиноферму, розповідають спеціалісти Big Dutchman

Фото 3. Фахівці Cargill діляться знаннями про корми для тварин

Цього року організатори змінили концепцію заходу. Вперше, окрім традиційних експозицій, можна було ознайомитися із новинками від виробників і постачальників кормів, зернових культур та біомаси, відвідавши Grain&Feed Ехро. Там представляли все для переробки, зберігання, захисту, транспортування зернових, кормові інгредієнти і добавки, технології, обладнання для кормовиробництва та обробки біомаси. Таке поєднання двох спеціалізованих виставок створило єдину платформу, яка повністю охопила всі етапи виробничого циклу «від лану до столу».

У виставці взяли участь понад 50 учасників. Серед них були українські виробники й постачальники, а також іноземні компанії з Данії, Італії, Китаю, Нідерландів, Туреччини та інших країн.

Відвідувачі Animal Farming Ukraine 2015 мали гарну нагоду отримати кваліфіковані

поради від представників галузевих організацій (Асоціації свинарів України та Асоціації виробників молока, Асоціації кролівників України та Біоенергетичної асоціації України), науковців різних інститутів Академії аграрних наук та незалежних експертів.

У рамках виставки також проводилися профільні семінари від партнерів Animal Farming Ukraine. Вони були присвячені проблемам інноваційних рішень у кормовиробництві, молочному скотарстві (відтворення стада, підвищення жирності молока), ветеринарії (профілактика та лікування захворювань копитець незаразної патології), свинарстві (стан і перспективи м'ясної галузі), кролівництва, а також розвитку біогазових та біоенергетичних технологій в Україні.

VI Міжнародна виставка Animal Farming Ukraine 2015 представила різнопланову експозицію для провідних фахівців галузі тваринництва та птахівництва, керівників найбільших тваринницьких господарств, птахофабрик та агрохолдингів, які змогли дізнатися про інноваційні технології, продукти та послуги, налагодити співпрацю з новими партнерами. **ПС**

Фото 4. Стенд Hermitage Genetics, що спеціалізується на наданні послуг з поставки GP/GGP та гібридних свинок F1, спермопродукції, програм розведення BLUP і генетичного моніторингу

На стенді АСУ та журналу «Прибуткове свинарство» сумувати не було коли

«КРОЇМО» ПО-АМЕРИКАНСЬКОМУ АБО ДОСВІД ВИРОБНИЦТВА ТА ПЕРЕРОБКИ СВИНИНИ ІЗ США

Різноманітні страви зі свинини від шеф-кухаря та каліфорнійські вина — так завершився семінар «Американська свинина», який відбувся 11-го грудня у Києві. Цю подію, сповнену інформаційних та гастрономічних цікавинок, організували Посольство США в Україні та Американська федерація із експорту м'яса. Під час заходу представники свиноферм, м'ясопереробних підприємств та кухарі ознайомилися з традиціями вирощування, переробки та приготування свинини у США.

Вітальне слово від Посольства США взяв аташе з питань торгівлі Американської Комерційної Служби Джеймс Ліндлі. Відкриваючи захід, він склав короткий статистичний портрет американської індустрії з виробництва свинини. Пан Ліндлі відзначив, що США є третім після Китаю найбільшим експортером свинини у світі, а обсяги виробництва сягають 10,3 млн т на рік. При цьому свинину не тільки експортують, але й імпортують, оскільки попит на якісне м'ясо в США дуже високий. За його словами, лише 1% свинини виробляють невеличкі свиноферми (до 200 голів одночасного утримання), решта ринку розподілена між значно більшими гравцями. Що стосується української свинини, то на думку пана Ліндлі, зовнішній попит на неї зростає із набуттям чинності договору про вільну торгівлю у січні 2016-го. «США розглядає Україну не тільки як конкурента, а як партнера, який може забезпечити глобальний

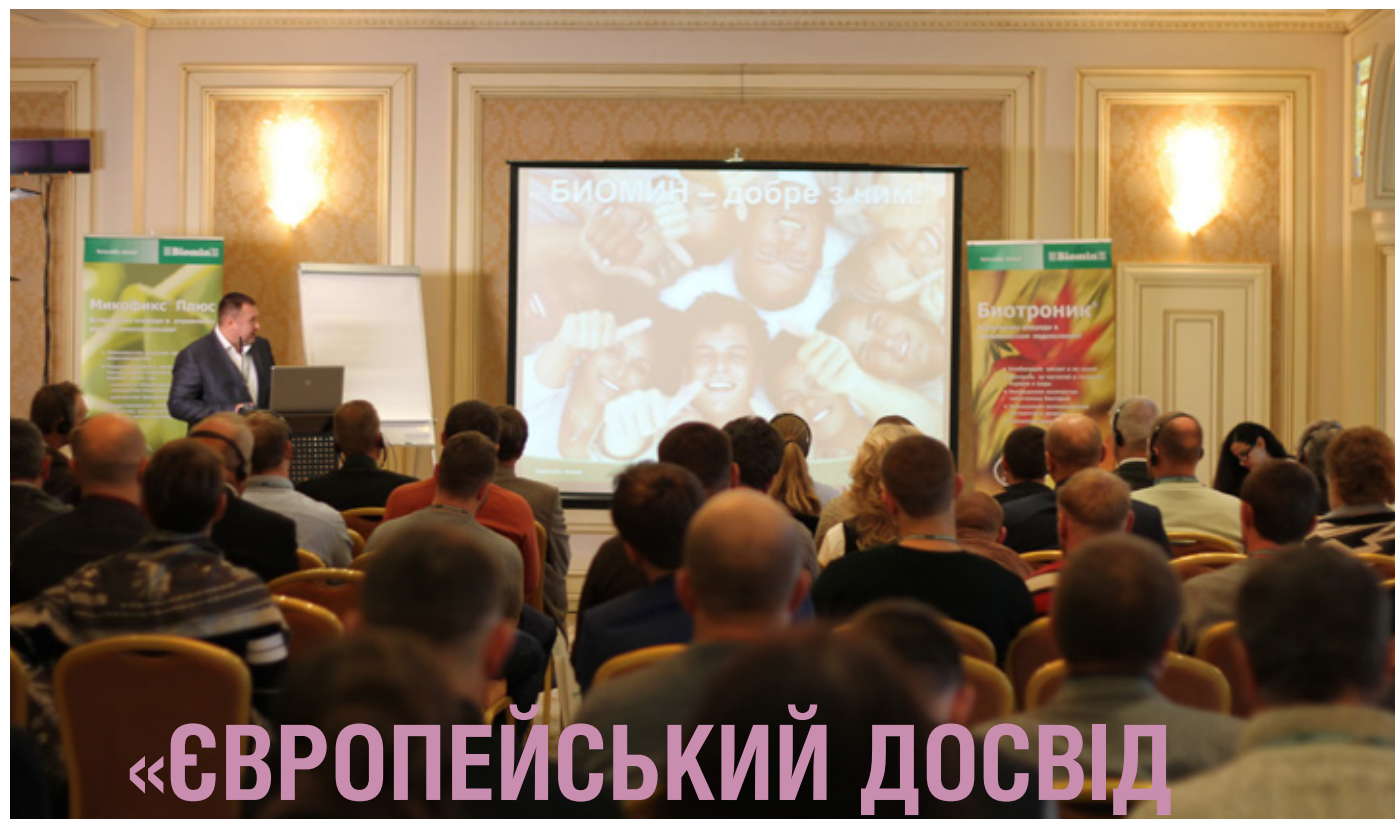
ринку свининою високої якості», — резюмував пан аташе.

Програму заходу продовжила спеціаліст відділу міжнародного співробітництва Держветфітослужби Олена Курята. Експерт нагадала, що у 2006-му році представники урядів України та США погодили додаткову декларацію до міжнародного ветеринарного сертифікату, згідно з яким американські виробники мають право експорту своєї продукції до України в разі, якщо вона відповідає вимогам, зазначеним у документі.

Наступний спікер, фахівець Американської федерації з експорту м'яса Монті Браун, охарактеризував саму галузь свинарства у США. Пан Браун відзначив, що основна маса свиноферм локалізована у межах так званого «кукурудзяного поясу, винятком є лише Північна Кароліна, де розвиток індустрії стимулювали на локальному рівні. За його словами, топ-6 штатів країни забезпе-

чують близько 70% загального виробництва свинини у США. Друга половина виступу пана Брауна носила суто практичний характер. Експерт наочно показав специфіку американського методу розрубу свинячої туші, відзначивши відмінність від європейських стандартів. Він також зупинив свою увагу на демонстрації частин, які користуються найбільшою цінністю у США (грудинка на першому місці, оскільки з неї виготовляють бекон!), а також тих, що є основними експортними позиціями для країни.

«Робоча» частина заходу продовжилася дегустацією страв з американської свинини, які приготував шеф-кухар ресторану «BEEF. М'ясо і вино», та вин із Каліфорнії. Залишається сподіватися, що цей захід — не останній у житті українських виробників свинини та переробників, і найближчим часом випаде нова нагода зустрітися за келихом смачного вина! **ПС**

«ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ПРИБУТКОВОГО СВИНАРСТВА В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ УКРАЇНИ»

Під таким гаслом 10-го листопада у Fairmont Grand Hotel Kyiv пройшов другий форум для свинарів, організований компанією Biomin за підтримки Асоціації свинарів України.

У ньому взяли участь понад 100 представників свиногосподарств, кормових компаній, спеціалістів із годівлі, технологів та ветеринарів. Вони мали можливість дізнатися про сучасні інноваційні підходи до якісного утримання та технологій ефективної годівлі свиней. Своїм досвідом ділилися міжнародні фахівці з Австрії, Данії, Іспанії, Італії, Нідерландів та України.

Форум офіційно відкрив генеральний директор «Біомін Україна» Віталій Лохов. Після його вітального слова до гостей звернулася аналітик Асоціації свинарів України Олександра Бондарська, проаналізувавши

стан українського свинарства у 2015-му році, який аж ніяк не характеризувався стабільністю. Попри позитивні тенденції зростання якісних показників виробництва свинини, її промислової переробки та експорту «підлила ложку дьогтю у бочку меду» ситуація із цьогорічним стрімким поширенням АЧС в Україні, а також зниження коефіцієнту привабливості галузі. Це виявляється ключовим чинником, що вимагає від свинарів негайної оптимізації виробництва і пошуку нових способів підвищення ефективності бізнесу.

Про один із них вів мову Герман Ортнер, торговий радник Посольства Австрії в Україні. На

його думку, наша країна має значний потенціал аграрної галузі (землі, умови господарювання, людські ресурси), але для повноцінного її розвитку не вистачає інвестицій. Тому для того, аби подолати перепони, необхідні нові партнери та інтеграція виробників з іншими контрагентами: фінансово-кредитними установами, страховими компаніями, постачальниками обладнання, кормів тощо. За його словами, це єдиний спосіб досягти економічного зростання.

Надалі доповідачі перейшли до технологічної тематики виробництва свинини. Так, доктор ветеринарних наук,

співзасновниця SvineVet Піа Кондрадсен (Данія) торкнулася перспективного для вітчизняних виробників питання щодо того, як отримати 35 поросят на свиноматку на рік. Секрет простий — високопродуктивна генетика, ретельний догляд та повноцінна годівля ремонтних свинок, контроль здоров'я, своєчасне виявлення охоти і запліднювання, а також повноцінне забезпечення новонароджених поросят молозивом і молоком для підтримки їх виживаності.

Голландський спеціаліст із годівлі Андре Ванланквельд пояснив ризики промислового схрещування. Це, зокрема, багатоплідність, через що поросят народжується більше, але меншою вагою. У результаті погіршується їх виживаність (крім того, збільшується кількість мертвородів у гнізді), тварини погано ростуть, потребуючи додаткових зусиль на догляд, годівлю та утримання (виникає потреба у перехресному вигодовуванні).

Про проблеми годівлі свиней, спричинені неякісними кормами, ураженими мікотоксинами, говорив італійський спеціаліст із годівлі Дієго Падоян. Він наголосив, що мікотоксини — «підступні» шкідливі речовини, які, навіть при мінімальній концентрації, можуть спричинити захворювання та пригнічувати імунітет тварин. Надмірний їх вплив спричиняє серйозні хвороби нирок, печінки, шлунково-кишкового тракту, викликає некрози, виразки, кон'юнктивіти, а у свиноматок — аборти. Тому не варто недооцінювати загрозу з боку мікотоксикозів.

Крістіна Хантер, фахівець із фітогенних продуктів, ознайомила присутніх з тим, як можна підвищити ефективність годівлі та підтримувати здоров'я кишечника за допомогою фітопрепаратів як природного, відносно недорогого, доступного та безпечного засобу стимулювання роботи травної системи.

На необхідності розумного утримання свиней і догляду за ними наголосив Фердінанд Ентенфелнер, австрійський ветеринарний консультант. Спікер зупинився на дотриманні біобезпеки як необхідної умови для конкурентоспроможного виробництва. «Ключова перевага виробників свинини — високий статус здоров'я поголів'я. Завдяки цьому вдається підтримувати продуктивність на найвищому рівні, максимально використовувати генетичний і біологічний потенціал тварин та постачати на ринок лише високоякісне м'ясо, яке користується попитом у споживачів. Без дотримання правил біобезпеки всього цього не досягти», — зазначив експерт.

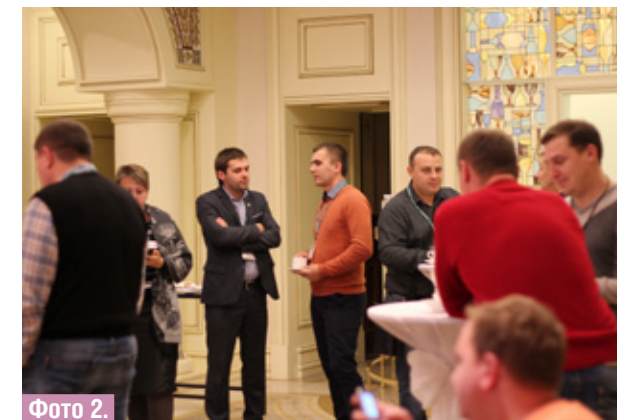
Про те, чим небезпечно ігнорування правил біобезпеки в умовах поширення висококонтагіозних захворювань, говорив представник МОЗ Іспанії Кінтіуліано Перес Бонія. Спікер поділився іспанським досвідом боротьби з африканською чумою свиней (АЧС). Як доводить практика цієї країни, ліквідація цього захворювання можлива. Головне — злагоджені чіткі оперативні дії свинарів, населення та держави.

Завершила освітню програму Наталія Рот, експерт із підкислювачів (Австрія). Вона розповіла про альтернативи застосування антибіотиків у тваринництві. Одна з них — підкислювачі. Завдяки зниженню рН кишечника тварини ці препарати пригнічують розвиток більшості патогенних і умовно-патогенних бактерій. На противагу їм, бактеріям-пробіотикам у такому середовищі комфортно. У результаті відбувається комплексне природне витіснення хвороботворної мікрофлори з кишечника тварини, що зменшує потребу застосовувати антибіотики.

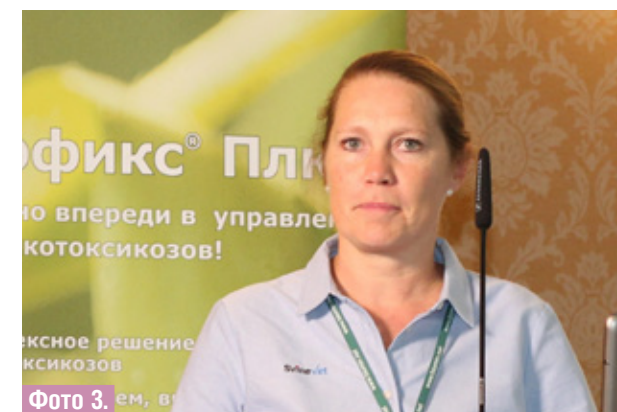
З останнім виступом програма не закінчилася. Організатори підготували сюрприз для учасників події — гала-вечерю у супроводі виступу музичного проекту Lafesta. ПС

Віталій Лохов зі вступним словом звертається до присутніх

Неофіційна частина форуму

Про те, як отримати 35 поросят на свиноматку на рік, розповідає данський експерт Піа Кондрадсен

Під час гала-вечері

РЕГІОНАЛЬНІ ВЕТЕРИНАРНІ СЕМІНАРИ ВІД АСУ: АКТУАЛЬНО ТА ІНФОРМАТИВНО

Асоціація свинарів України не зраджує традиції проводити освітні заходи. Цієї осені представники свинарського сектору змогли відвідати ветеринарні семінари у трьох регіонах країни: на Київщині (20 жовтня), Тернопільщині (28 жовтня) та Дніпропетровщині (3 листопада).

Події були присвячені актуальній нині темі — африканській чумі свиней (АЧС). Кращі вітчизняні експерти розповіли, як запобігти хворобі та працювати в умовах напруженої ситуації в країні. Не залишилися без уваги й інші, не менш важливі питання: респіраторний симптомокомплекс, методи діагностики складних випадків захворювань свиней.

У своєму виступі Віктор Еверт надав детальні поради щодо недопущення вірусу АЧС у господарство. Так, окрім обов'язкових заходів біобезпеки, експерт рекомендував використовувати мобільні рамкові дезбар'єри на під'їзних дорогах, «закріпити» гумове

взуття за кожним сектором виробництва, створити комфортні умови роботи для працівників (забезпечити змінним одягом, фенами тощо), оскільки найчастіше вірус потрапляє в господарство саме з персоналом.

«Зрозумійте загрози та ризики. Витрати на додаткові заходи біобезпеки — «крапля в морі», порівняно із втратами від АЧС», — зазначив він.

Експерти компанії KRKA розповіли про особливості вірусу (структура, вектори поширення тощо), а також методи боротьби з «африканкою», наголосивши: «Обираючи дезінфектант, обов'язково поцікавтеся результатами досліджень на предмет його дієвості. Адже віра «на

слово» може обійтися дуже дорого».

Володимир Ярошенко, експерт із годівлі, зупинився на питаннях ризику занесення вірусу АЧС із кормовою сировиною та економіки термообробки кормів методом гранулювання, екструдкування та тостування (детальніше у статті «Кілька думок щодо теплової обробки кормів задля боротьби з африканською чумою свиней» у «Прибутковому свинарстві» № 5 (29), 2015).

«Будьте уважні використовувати розсипні корми без попередньої обробки. Особливу небезпеку становлять харчові відходи та зерно, закуплене у ненадійних постачальників. Якщо ж ви „пішли шляхом“ термообробки, будьте готові до витрат, які її супроводжуватимуть», — резюмував пан Ярошенко.

У своїй доповіді Олексій Шептуха ділився власним досвідом діагностування хвороб у господарстві. За словами експерта, свинарі часто «попадаються» на відносно простих діагнозах. Тому він радив до будь-якої проблеми підходити комплексно. «У випадку, коли на перший погляд з тваринами все добре, треба „копати глибше“ — дослідити в лабораторії корми, зразки крові, органів тощо. Уваги потребує кожна, здавалося

б, дрібниця», — наголосив пан Олексій.

На завершення аналітик Асоціації свинарів України Олександра Бондарська окреслила основні настрої, які панують у галузі. Експерт зауважила, що 2015-ий видався безпрецедентним, оскільки цього року вплив низки факторів на ринкову ситуацію посилилися (девальвація гривні, низька платоспроможність населення, проте водночас активна зовнішня торгівля). Крім того, «дала про себе знати» африканська чума свиней, що стала причиною сум'яття на ринку живця та вплинула на зовнішню торгівлю свининою.

«Цього року ми переважно тримаємося у жовтому коридорі прибутковості, коли надходження покривають видатки, але прибутки нижчі за бажані. Хоча це не привід для паніки», — пояснила аналітик. **ПС**

АСОЦІАЦІЯ СВИНАРІВ ПОПОВНИЛАСЯ НОВИМ УЧАСНИКОМ

Наприкінці жовтня ТОВ «Агробіопром» стало новим повноправним членом Асоціації свинарів України.

Господарство займається виключно відгодівлею. У селі Веселе Синельниківського району Дніпропетровської області розташовані потужності — відгодівельник на 3 тис. голів. Утримують поголів'я за канадською технологією — у тентових ангарах на солом'яній підстилці.

«Чому вирішили долучитися до Асоціації? Перше і найголовніше — „інформаційне поле“, яким забезпечує

АСУ. Це дає можливість бути обізнаним в усіх аспектах галузі: від тенденцій та цін на ринку до законодавчих перепетій та епізоотичної ситуації в країні. Крім того, завдяки інформаційним платформам Асоціації можна вирішити нагальні потреби (наприклад, знайти поставників соломи чи комбікормів).

По-друге — ознайомлення із технологіями. Асоціація регулярно проводить навчальні семінари, де можна дізнатися чимало цікавого та корисного. Для нас цей аспект важливий», — поділилися представники «Агробіопрому». **ПС**

Телефони гарячої лінії:

+38 (067) 236-01-67

+38 (097) 841-43-61

**БЕЗКОШТОВНА
ГАРЯЧА
ЮРИДИЧНА
ЛІНІЯ**

**ДЛЯ ЧЛЕНІВ АСУ –
оперативні відповіді
фахівців на актуальні
питання.**

Ми прагнемо, щоб Ваша робота була якомога комфортнішою!

ДОБРОБУТ ТВАРИН — ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ

Тварини, яких вирощують у промисловому секторі, не повинні страждати, — переконані представники благодійної організації *Compassion in World Farming (CIWF)*. Такої ж думки і у ЄС. Оскільки Україна прагне долучитися до європейської спільноти і завоювати світовий аграрний ринок, вона також має дотримуватися загальноприйнятих понять.

Про це йшлося під час науково-практичної конференції «Добробут продуктивних тварин у контексті гармонізації законодавства України та Європейського Союзу».

Подія відбулася 27-го листопада у стінах Білоцерківського національного аграрного університету.

Організаторами виступили міжнародна організація *Compassion in World Farming (Великобританія)*

та Білоцерківський НАУ за підтримки

Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Конференція об'єднала вітчизняних та міжнародних експертів, представників CIWF, Міністерства аграрної політики та продовольства України, профільних асоціацій (серед них і Асоціації свинарів України), студентів та викладачів ВУЗу.

Ключовою темою події стала законодавча сторона питання, зокрема різниця між вітчизняними та європейськими нормами. Її проаналізував Олександр Богачик, консультант CIWF в Україні. Експерт наголосив на важливості відповідності та адаптації законів нашої країни до вимог ЄС. По-перше, до цього спонукає Угода про асоціацію, а по-друге — бажання України вийти на міжнародний ринок. Адже більшість провідних світових країн дотримуються принципів гуманного утримання промислових тварин.

НАБЛИЖЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ

НОРМАТИВНОЇ БАЗИ

СТОСОВНО ДОБРОБУТУ

ПРОМИСЛОВИХ ТВАРИН ДО

ЄВРОПЕЙСКИХ СТАНДАРТИВ

УЖЕ ВІДБУВАЄТЬСЯ,

ПРОТЕ ДОСІ Є ЗНАЧНІ

«ПРОГАЛИНИ».

Продовжила правову тематику Олена Мельниченко. Вона охарактеризувала стан вітчизняної нормативної бази стосовно добробуту промислових тварин. На жаль, у ній багато «прогалин» і суперечностей. Хоча деякі кроки для наближення до європейських стандартів уже зроблено. Так, прийняті закони «Про захист тварин від жорстокого поводження», «Про тваринний світ», «Про ветеринарну медицину» тощо.

Які норми стосовно добробуту тварин діють у ЄС, окреслив Пітер Стівенсон, юрист *Compassion in World Farming*. Так, нині у країнах Європейської співдружності заборонено:

- Утримувати телят у боксах (з 2007-го);
- Використовувати кліткові батареї для курей-несучок (з 2012-го);

- Тримати свиноматок в індивідуальних станках упродовж поросності, окрім перших 4-ох тижнів (з 2013-го);
- Каструвати кнурців без анестезії/аналгезії (з 2012-го, з 2018-го — повна відмова від хірургічної кастрації).

Експерт відзначив, що у Євросоюзі питання добробуту тварин регламентують Директиви Ради Європи (зокрема, стосовно свиней — Директива 2008/120/ЄС).

«За недотримання вимог, зазначених у законодавстві, фермер отримує штраф, причому розуміють, що дотримуватися норм набагато дешевше», — резюмував експерт.

Про історію та засади *Compassion in World Farming* розповів Кшиштоф Мулярчик, директор організації у Центральній та Східній Європі. Організація з'явилася 50 років тому і серед пріоритетних завдань виокремила:

- Вивчення питання профілактичного застосування антибіотиків.
- Покращення добробуту промислових тварин та людей, які споживають продукцію тваринництва.
- Донесення важливості ідеї гуманного тваринництва у маси.

«Треба розуміти, що добробут і якість — міцно пов'язані. Краще з'їсти м'яса менше, але якіснішого», — зазначив пан Кшиштоф.

Благополуччя тварин — питання комплексне. Одним із важливих його аспектів є селекція. Розкрила його Руслана Ставецька, доктор с.-г. наук Білоцерківського НАУ. За її словами, продуктивність поголів'я, яка є результатом селекційно-генетичної роботи, може стати негативним фактором, від якого страждає добробут тварин. Так, наприклад, у свиней породи Г'етрен пісне м'ясо, яке користується попитом. Але ці тварини стресонестійкі. При найменшій зміні умов середовища,

вони можуть ставати апатичними/надмірно збуджуватися і навіть гинути. А це серйозний «прокол» у благополуччі.

«Питанням добробуту промислових тварин опікуються провідні міжнародні організації: ФАО (Продовольча та сільськогосподарська організація ООН), ІФС (Міжнародна фінансова корпорація), СОТ (Світова організація торгівлі) та МЕБ (Міжнародне епізоотичне бюро)», — зазначив у свої доповіді Василь Козій, доктор ветеринарних наук Білоцерківського НАУ. За його словами, такі дії міжнародних інституцій продиктовані споживачами, які, купуючи аграрну продукцію, хочуть бути впевненими, що не підтримують експлуатацію дитячої праці чи невинуватого страждання тварин.

На завершення учасники ухвалили резолюцію, яка налічувала низку питань: прохання до Міністерства освіти України про включення предмету «Добробут тварин» у програму навчання аграрних вишів; офіційне визначення терміну «добробут тварин»; формування наукового супроводу процесу адаптації та імплементації законодавства щодо добробуту тварин. [ПС](#)

Фото 1.

Історію та засади *Compassion in World Farming* окреслив Кшиштоф Мулярчик

ОПЕРАТОРИ М'ЯСНОЇ ГАЛУЗІ ТА ПЕРЕДСТАВНИКИ ДЕРЖСТРУКТУР ОБГОВОРИЛИ «ГАРЯЧІ ТЕМИ»

На початку грудня відбулася третя зустріч робочої групи з удосконалення політики розвитку м'ясної галузі та формування ринку м'яса, до якої долучилося більше 30 виробників, переробників, представників державних структур та незалежних фахівців.

Насамперед проаналізували поточний стан тваринництва, зокрема попередні результати поточного року. Про орієнтовні показники розвитку виробництва м'яса доповів директор Департаменту тваринництва Мінагрополітики Микола Кваша. За його словами, частка м'яса, виробленого у промисловому секторі, за 10 місяців 2015-го зросла і становить 64%. Такий приріст супроводжувався збільшенням питомої ваги поголів'я ВРХ та свиней, що утримуються в сільськогосподарських підприємствах. Він також зауважив, що виробники яловичини та свинини цей рік ризикують завершити зі збитками, а очікуваний результат за всіма видами м'яса буде на 2,2% меншим за показники минулого року.

Продовжив задану тематику аналітик Сільськогосподарської та продовольчої організації ООН (FAO) Андрій Панкратов. Експерт навів розроблені в рамках роботи стратегічної підгрупи баланси попиту і пропозиції за видами м'яса, відокремлені від балансів субпродуктів та жиру. Крім цього, аналітик озвучив свої прогнози стосовно розвитку ринкової ситуації у м'ясному секторі наступного року. «Нарощування експорту буде головним завданням для підтримки обсягів виробництва і цін», — підсумував він. Коментуючи вплив АЧС на баланси

м'яса, пан Панкратов відзначив, що ситуація розвивається за базовим сценарієм, тож зростання виробництва свинини цього року через психологічне збільшення забою обмежиться 1%.

Теми оподаткування, зокрема питання ПДВ для агросектору торкнувся заступник Голови Всеукраїнської аграрної ради Михайло Соколов. Він наголосив, що скасування спецрежиму ПДВ «коштуватиме» тваринникам 6 мільярдів гривень. При цьому ще й подорожчає кормова сировина, адже до рослинників повернеться відшкодування експортного податку. Тому ситуація нині критична (детальніше про цю проблему у розділі «Юридична консультація»).

При обговоренні законопроекту про «Приватну ветеринарну практику», який цього літа був внесений у парламент, експерт FAO Віталій Башинський наголосив на необхідності його якнайшвидшого прийняття, оскільки в іншому випадку система ветеринарної медицини може бути зруйнована через відсутність державного фінансування. Головне завдання законопроекту — зберегти систему шляхом передачі відповідних повноважень приватним ветеринарним лікарям. Разом із тим, оскільки більшість фахівців вважає теперішню редакцію недопрацьованою, було прийнято рішення відкликати законопроект та внести у текст необхідні прав-

ки, враховуючи численні зауваження. Для цього вже створена робоча група: робота над документом почалася і триватиме, як планується, близько півроку.

Директор ДП «Агентство з ідентифікації та реєстрації тварин» Микола Єрмаков поділився, що у планах на наступний рік запуск електронної реєстрації переміщення свиней (для ВРХ така система вже працює). В ході колективного обговорення учасники робочої групи вирішили винести питання ідентифікації тварин у фізичних осіб та подвірного забою на окреме засідання.

Завершилося зібрання звітним секретаря Робочої групи Оксани Юрченко та економіста інвестиційного центру FAO Андрія Ярмача про робочу поїздку представників м'ясного сектору до Данії та США (детальніше у рубриці Business Trip).

Учасники домовилися про режим роботи групи та її підгруп у наступному році, визначивши пріоритетні завдання. Серед найбільших досягнень РГ у поточному році — набуття чинності Методикою розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів. Її важливість полягає у тому, що коефіцієнт 100 змінено на п'ять (розмір штрафу зменшується у двадцять разів). ПС

Головні цілі

АСОЦІАЦІЯ «СВИНАРІ УКРАЇНИ» —

НЕПРИБУТКОВА, ДОБРОВІЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ, СТВОРЕНА ПРОВІДНИМИ ВИРОБНИКАМИ УКРАЇНСЬКОЇ СВИНИНИ.

- захист інтересів господарств об'єднання,
- сприяння розробці і впровадженню нових технологій ефективного виробництва свинини,
- розширення ринків збуту та захист внутрішнього ринку.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОБОТИ ОБ'ЄДНАННЯ:

- Підтримка комунікацій між учасниками ринку свинини
- Робота з державними органами влади
- Законодавчий блок
- Юридична «гаряча лінія» та юридичний супровід господарств
- Штаб СТОП АЧС
- Реалізація грантів спільно з міжнародними організаціями
- Різноманітні аналітичні дослідження
- Організація навчальних подій та поїздок

СПІВПРАЦЯ З КОМЕРЦІЙНИМИ КОМПАНІЯМИ:

- Гарантія якості та максимальні знижки на ветеринарні препарати і кормові інгредієнти
- Пошук обладнання, кормів та інших засобів виробництва
- Надання інформації про комерційні компанії

ВІДКРИТІ ДО СПІВПРАЦІ ІЗ ГОСПОДАРСТВАМИ, ЩО ГОТОВІ БУТИ В АВАНГАРДІ ЯКІСНИХ ЗМІН УКРАЇНСЬКОГО СВИНАРСТВА!

РОБОЧА ГРУПА АСУ:
ТЕЛ.: +380 67 236 0167
ТЕЛ./ФАКС: +380 4744 36985

ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ «ВИКЛИКИ М'ЯСНОЇ ГАЛУЗІ ТА ІНІЦІАТИВИ ЩОДО ЇХ ПОДОЛАННЯ»: ПІДСУМКИ ТА ПРОГНОЗИ

2015-ий став справжнім випробуванням для м'ясної галузі України. Низька купівельна спроможність населення, несприятливі політичні й економічні фактори, складна епізоотична ситуація (насамперед неконтрольоване поширення африканської чуми свиней (АЧС)) — саме ці проблеми обговорювали під час прес-конференції «Виклики м'ясної галузі та ініціативи щодо їх подолання», що відбулася 2-го грудня у приміщенні Інформаційного агентства УНІАН, представники FAO (Продовольча та сільськогосподарська організація ООН) й Асоціації свинарів України (АСУ).

Відкрив прес-конференцію Андрій Ярмач, економіст інвестиційного центру FAO. Експерт підсумував роботу «м'ясного» проекту в Україні, наголосивши, що FAO і ЄБРР активно реагують на події, які відбуваються у м'ясній галузі. Так, у рамках проекту міжнародні інституції сприяли налагодженню діалогу між державою та тваринницьким бізнесом, а також підвищенню прозорості ринку завдяки створенню автоматизованого балансу попиту та пропозиції м'яса і фундаментальному дослідженню ринку м'яса та м'ясопродуктів. Підтримка процесу модернізації галузі та підвищення її ефективності в рамках проекту відбувалася шляхом організації спеціалізованих подій, навчальних поїздок та залучення до співпраці кращих

іноземних експертів. Крім того, спрощення умов ведення бізнесу відбувалося через підтримку прозорого обговорення необхідних законодавчих ініціатив. FAO та ЄБРР також ініціювали підтримку диверсифікації експорту через участь в торгівельних місіях та надавали підтримку ветслужбі України в боротьбі з АЧС.

«У поточному році ми спрямували наші зусилля на технологічний трансфер, на максимальне поширення найкращих світових практик щодо технологій виробництва і переробки м'яса», — прокоментував пан Ярмач.

Фахівець окреслив стан вітчизняного сектору виробництва свинини та яловичини: «Цьогоріч Україна стала нетто-експортером м'яса свиней. Відтак,

наступні кроки розвитку цієї галузі залежатимуть від активної роботи та відкриття нових ринків збуту. Схожа ситуація і з яловичиною. На жаль, вона як клас м'яса практично зникла в Україні (низьке споживання і малі обсяги виробництва). Але, відвідаючи Данію та Америку в рамках навчального туру, ми зрозуміли, що у цієї галузі є значний потенціал, навіть при наявних об'ємах поголів'я».

Детальніше про ситуацію у свинарстві розповів Артур Лоза, президент Асоціації свинарів України.

«Незважаючи на кризовий період, цьогоріч галузь почувала себе відносно комфортно. Зокрема промисловий сегмент демонструє позитивну динаміку. Кількість модернізованих господарств настільки значима, що вони задають тенденції, які планують у галузі», — зазначив він.

Пан Лоза говорив і про виклики, з якими стикнулося вітчизняне свинарство: найголовніший із них — низький попит, що скорочується вже другий рік поспіль: українці споживають на 25% свинини менше, ніж 2013-го. Навіть закони сезонності цьогоріч не спрацюють: традиційна активізація попиту перед новорічними святами поки не спостерігається.

Не менш значимий фактор — африканська чума свиней. «2015-го ми спостерігаємо серйозну експансію хвороби, зокрема в північних регіонах країни уже сформувалася ендемічна зона. Найгірше у такій ситуації, що ми діємо не на попередження нових випадків, а в режимі реагування на ті, які вже сталися. Більшість із них, до речі, має місце у присадибних господарствах, оскільки вони працюють поза контролем», — резюмував він.

Віце-президент Асоціації свинарів України Оксана Юрченко поділилася інформацією про один із напрямів роботи спільного проекту АСУ та FAO/ЄБРР — освітні семінари-симуляції, на яких ветеринари державної служби різних рівнів

«ЯКЩО ВИРОБНИКИ ХОЧУТЬ ПІДТРИМУВАТИ СТАБІЛЬНЕ ВИРОБНИЦТВО АБО НАРОЩУВАТИ ПОТУЖНОСТІ — ЇМ ДОВЕДЕТЬСЯ ВИРІШИТИ НЕПРОСТУ ЗАДАЧУ: ДИВЕРСИФІКУВАТИ РИНКИ ЗБУТУ І ЗБІЛЬШИТИ ЕКСПОРТ».

(обласного, районного), представники лабораторій та лікарі з господарств вчаться злагоджено реагувати на спалах АЧС.

«Один із основних інструментів у рамках боротьби з АЧС — поширення інформації. Так, спільно з фахівцями FAO відбулося уже чотири семінари-симуляції: у Києві, Полтаві, Луцьку та Житомирі», — розповіла пані Юрченко.

Віце-президент анонсувала проведення ще одного заходу більшого формату в лютому 2016-го. Планується, що конференція охопить максимально широку аудиторію фахівців.

Експерт FAO Андрій Панкратов розповів про прогнози розвитку м'ясної галузі України в 2016-му році, а також про автоматизовані баланси попиту та пропозиції на м'ясо, розроблені для України фахівцями FAO. Він наголосив, що принципова відмінність підходу від того, який використовує державна статистика, — у відокремленні м'яса від субпродуктів і жиру, а також можливість побачити тенденції щодо кожного з цих абсолютно різних товарів.

У наступному році експерт прогнозує незначне підвищення попиту на м'ясо — приблизно на 1%, адже, незважаючи на прогнози зростання ВВП на 2%, здрожження комунальних послуг змусить українців економити на дорожчих харчових продуктах, зокрема на м'ясі. При цьому експорт м'яса, за умови реалізації сценарію повного закриття ринку Росії та неможливості поставок до Криму, може суттєво знизитися.

«Якщо виробники хочуть підтримувати стабільне виробництво або нарощувати потужності — їм доведеться вирішити непросту задачу: диверсифікувати ринки збуту і збільшити експорт», — резюмував він.

На завершення прес-конференції експерти запевнили, що вітчизняна свинина та сало не зникнуть з прилавків 2016-го, а отже, звичайному споживачеві остерігатися дефіциту не варто.

«З огляду на існуючі тенденції, українського споживача чекає позитив, зокрема зменшення ціни на ринку свинини. Виробникам доведеться дещо скрутіше, оскільки вони матимуть наднизьку ціну, що не буде покривати витрат на виробництво. А відтак, деякі з них, переважно найменш ефективні, виходитимуть з бізнесу, вирізаючи поголів'я, що тільки збільшуватиме пропозицію м'яса на ринку. Це, в свою чергу, означає подальший тиск на ціни. За нашими прогнозами, така ситуація може тривати навіть до кінця наступного року», — зазначив президент Асоціації свинарів України Артур Лоза.

У 2016-му році FAO, ЄБРР та АСУ планують продовжувати активну діяльність із запобігання розповсюдження АЧС, диверсифікації ринків збуту м'яса та м'ясопродуктів з України, поліпшення законодавства, підтримки прозорого діалогу між державою та бізнесом, покращення доступу до ринкової інформації, підтримки процесу трансферу знань про новітні технології тощо. **ПС**

«ТО ЩО У НАС ІЗ ЦІНОЮ?»

Таке запитання часто чуємо одним із перших, коли спілкуємося зі свинарями. Хоча сам виробник найчастіше не може вплинути на цінову ситуацію, яка формується, балансуючи на точці перетину кривих попиту і пропозиції. Врешті, саме ці ринкові сили «правлять бал» і задають вектор руху ціни. Як вони склалися 2015-го, читайте у статті.

Олександра Бондарська,
аналітичний відділ АСУ

ПОПИТ

Українському споживачеві цього року не вдалося підтримати вітчизняного виробника свинини активним попитом на цей вид м'яса. Так, якщо на початку року прогнозували, що фонд споживання свинини становитиме 843 тис. т (-2% до 2014-го), то вже у листопаді цей показник переглянули у бік зменшення — 757 тис. т. Отже, за попередні-

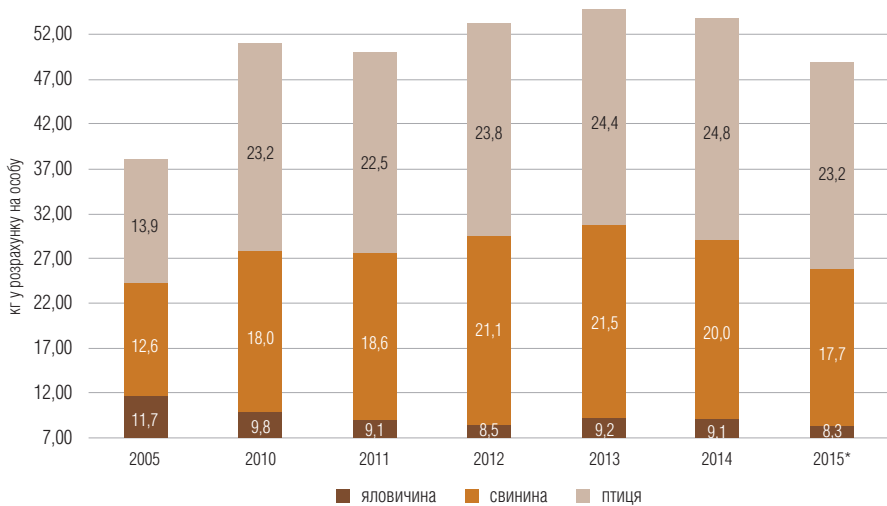
ми оцінками Економічного дискусійного клубу, споживання свинини 2015-го зменшиться порівняно з минулим роком на 12%, а відносно докризового 2013-го — на 21,6%. Трохи менше скорочення споживчої активності — на 10,6% у зіставленні з 2014-им — прогнозує робоча група проекту FAO/EBRD. Підтвердженням слабшого попиту слугує фактичний обсяг

спожитої за десять місяців свинини: впродовж січня-жовтня українці скоротили свій раціон на 2 кг порівняно з минулим роком (14,8 кг у розрахунку на особу за 10 місяців проти 16,8 кг за відповідний період минулого року). Проте така негативна зміна у споживанні стосується і інших видів м'яса. У результаті цьогооріч українці з'їдять майже на п'ять кілограмів м'яса та м'ясопродуктів менше, ніж торік (рисунок 1).

Значно слабший попит на м'ясо свиней відчула роздрібна торгівля, яка у другій половині осені скоротила об'єми замовлень на п'яту частину порівняно з початком сезону. Водночас із суттєвою зміною структури витрат до ощадливішого використання коштів спонукає невпевненість основної маси українців у завтрашньому дні. Так, згідно з моніторингом споживчих настроїв GFK, у жовтні індекс економічних очікувань понизився із посиленням песимізму стосовно змін особистого матеріального становища, а також щодо очікувань розвитку економічної ситуації у країні впродовж наступного року. Хоча у середині жовтня індекс

Рисунок 1.

ДИНАМІКА СЕРЕДНЬОДУШОВОГО СПОЖИВАННЯ М'ЯСА ТА М'ЯСОПРОДУКТІВ, КГ У РОЗРАХУНКУ НА ОСОБУ

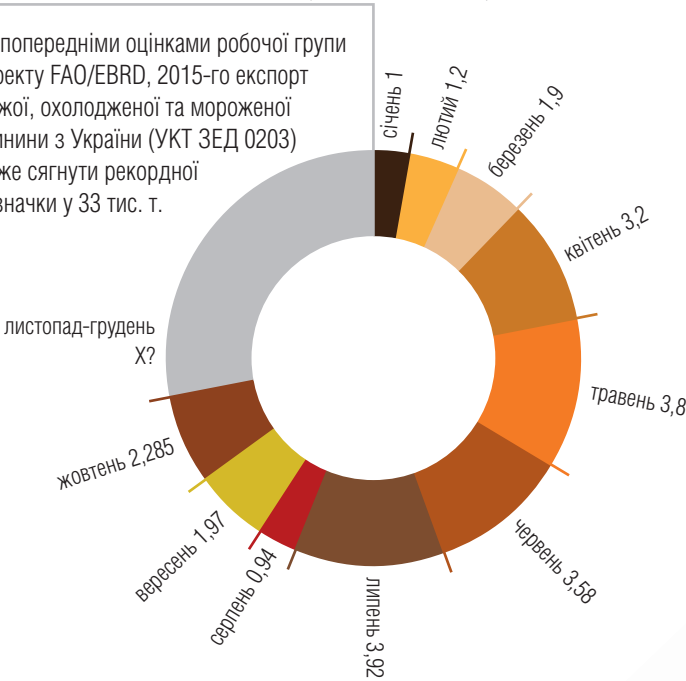

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними Міжвідомчої робочої групи при Мінекономрозвитку та Економічного дискусійного клубу

Рисунок 2.

ПОМІСЯЧНА СТРУКТУРА ЕКСПОРТУ СВІЖОЇ, ОХОЛОДЖЕНОЇ ТА ЗАМОРОЖЕНОЇ СВИНИНИ (УКТ ЗЕД 0203), ТИС. Т

За попередніми оцінками робочої групи проекту FAO/EBRD, 2015-го експорт свіжої, охолодженої та мороженої свинини з України (УКТ ЗЕД 0203) може сягнути рекордної позначки у 33 тис. т.

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними Державної фіскальної служби України

поточного матеріального становища пересічного громадянина трохи зріс, перші платіжки за комунальні послуги за новими тарифами, що прийшли у листопаді, змусили споживача посилити режим «тотальної економії».

Водночас із подвоєнням тарифів на послуги ЖКГ подорожчали майже всі категорії товарів, що спричинило зростання індексу інфляції, який за три квартали 2015-го піднявся до 139,5% проти 119% у відповідний період минулого року. І хоча, згідно з даними ДССУ, показник номінальної заробітної плати за цей час збільшився на 17%, її реальний еквівалент скоротився майже на чверть.

У зв'язку з цим слабкий внутрішній попит на свинину негативно позначився на ціні на живець, посиливши вплив у другій половині року.

Зовнішній попит, навпаки, відчутно «підіграв» внутрішню ціну впродовж другого та на початку третього кварталу. Проте упродовж серпня та вересня експорт свинини був менш активним. І хоча у жовтні трейдери дещо збільшили обсяги зовнішніх поставок, суттєвої підтримки цінам це вже не дало. За попередніми оцінками робочої групи проекту FAO/EBRD, загальний обсяг експорту свіжої, охолодженої та мороженої свинини з України становитиме 33 тис. т. Фактично, за десять місяців 2015-го Україна експортувала 23,8 тис. т свинини (рисунок 2), що перевершує показники 2012-го року. В результаті таких операцій в країну надійшло 49 млн дол. США.

Основним ринком збуту для української свинини і надалі залишається Росія, куди надходить більше 96% загального обсягу експорту цього виду м'яса. Тож слідом за зниженням цін на живець у РФ відбувалися негативні цінові коливання на українському ринку свинини.

Поставки до Молдови та Вірменії у структурі зовнішньої

торгівлі незначні через меншу привабливість цих напрямів.

ПРОПОЗИЦІЯ

Конкуренція з боку імпортованої свинини цього року значно послабилася, адже обсяги поставок із-за кордону зменшилися вдсятеро порівняно з 2014-им. Так, за період із січня по жовтень завезли лише 3,4 тис. т загальною вартістю у 7,6 млн дол. США. Майже поло-

вина всього імпорту свинини надійшла із Німеччини та Нідерландів (30% та 18,4% із заганих обсягів), п'ята частина має заокеанське походження — завезена з Бразилії. Така невідповідність об'ємів вивозу та ввозу свинини дозволила підсумувати десять місяців 2015-го із позитивним зовнішньоторговим сальдо, яке дорівнює 41,4 млн дол. США.

У той самий час надходження свинячої печінки збільшилося на 22%, а інших заморожених субпродуктів — більш ніж удвічі — до 7,1 тис. т проти 3,2 тис. т у січні-вересні минулого року.

Основним чинником, що стримав надходження імпорту, стала девальвація гривні, проте і потреби у цьому не було, адже в умовах меншого споживання свинини внутрішня пропозиція могла повною мірою задовольнити існуючий попит.

Пропозиція свинини з боку вітчизняного промислового виробника впродовж десяти місяців 2015-го трохи збільшилася. Так, за цей період на бійні та м'ясокомбінати реалізували 439,6 тис. т живця, що на 1,8% більше, ніж у 2014-му. Тож на забій відправили 91,3% із обсягів отриманих за цей час

приростів, які при цьому перевищили тогорічні показники майже на 3%.

Зазначимо, що загальне свинопоголів'я в Україні порівняно з даними листопада минулого року скоротилося на 3,2% — до 7,7 млн голів. Таку зміну спричинило зменшення свиней у присадибних господарствах у всіх регіонах країни за винятком Вінницької, Дніпропетровської та Закарпатської областей, де чисельність тварин у домогосподарствах залишилася на рівні попередньої осені. Порівняно з даними на 1-е жовтня 2014-го, поголів'я, яке утримує населення для власних потреб, скоротилося цього року на 59 тис. голів. Хоча активізація присадибного забою упродовж жовтня спостерігалася і в минулому, і в позаминулому роках, показник 2015-го суттєво (на 23,7% та 87% відповідно) перевищує значення двох попередніх.

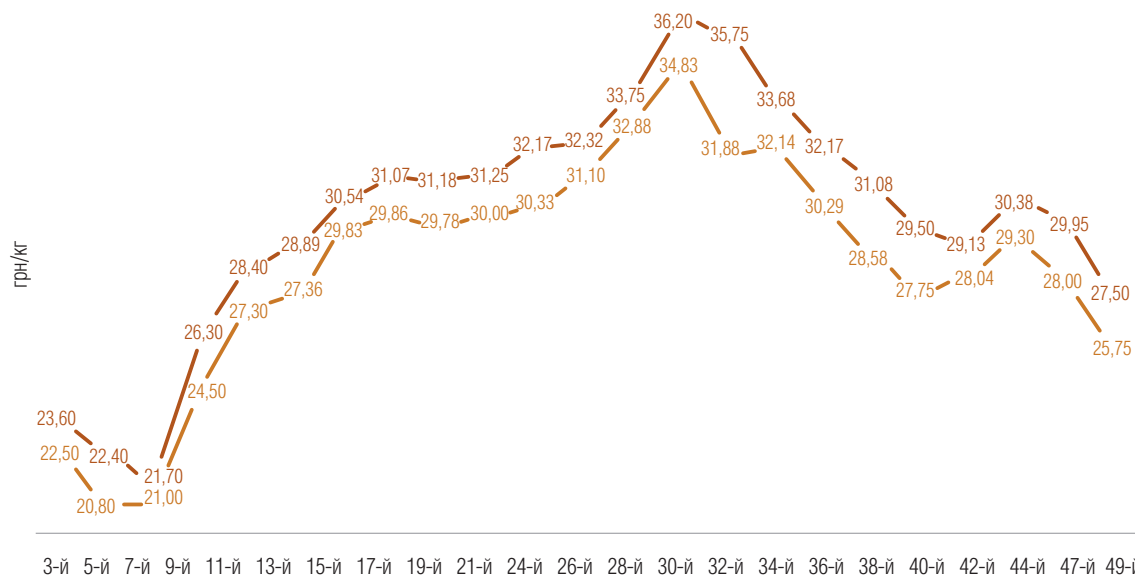
З другого боку, негативної динаміки (хоча і не такої значної) протягом другого місяця осені зазнало промислове поголів'я, яке зменшилося на 7,9 тис. голів. У жовтні 2014-го та 2013-го, навпаки, чисельність свиней на промислових свинофермах збільшувалася.

Тож зворотна динаміка цього року є свідчення «емоційного» виходу невеликих гравців з галузі. Відповідно, і внутрішнє виробництво до кінця 2015-го оцінюють на 1% вищим за обсяги минулого року. Це ще один чинник збільшення пропозиції на ринку свинини, що на фоні низького попиту посилює тиск на ціни.

ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ НА РИНКУ

У зв'язку із диспропорціями ринкових сил, цінопад на ринку живця продовжується. Переробники в один голос відзначають, що пропозиція надлишкова, а продавати немає кому. При цьому попит на свинину нині не еластичний до зниження цін: як ритейл, так і фірмова торгівля не відзначили похвалення покупців, хоча пониження цін на свинину та продукти з неї у роздрібній торгівлі почалося ще із серпня місяця. Тож і перед зимовими святами ажіотажного попиту не варто чекати, бо збільшення обсягів реалізації можна очікувати лише за умов стабільного рівня цін. Навіть при такому розвитку подій приріст продажів буде епізодичним і не перевищить 30–50%. **ПС**

Рисунок 3.
ДИНАМІКА ЗАКУПІВЕЛЬНИХ ЦІН НА ЖИВЕЦЬ СВИНЕЙ І-Ї КАТЕГОРІЇ, ГРН/КГ

Джерело: Аналітичний відділ АСУ

DYKUN

АВМ
Асоціація виробників молока

Асоціація свинарів України
АСУ

АНАЛІТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ: СТИСЛО, ПРОСТО, АКТУАЛЬНО ТА ІНФОРМАТИВНО

Аналітичний відділ компанії «Дикун» досліджує розвиток аграрних ринків, роблячи акцент на м'ясо-молочному напрямі.

Ми активно співпрацюємо з профільними асоціаціями (АВМ та АСУ), Всеукраїнською аграрною радою, Продовольчою сільськогосподарською організацією ООН, аудиторськими компаніями, сільгоспвиробниками та переробними підприємствами.

За даними власних моніторингів відділ створює оперативні та стратегічні аналітичні видання. Головна мета аналітичних продуктів — актуально, стисло та наглядно описати останні тенденції аграрних ринків, аби їх гравці не загубились у інформаційному вирі.

Ми ростемо та вдосконалюємось, враховуючи побажання читачів, і завжди раді співпраці!

+38 (067) 236 0167

ANALYTICS@DYKUN.COM.UA

РЕЙТИНГ НАЙПОТУЖНІШИХ ВИРОБНИКІВ СВИНИНИ

Як відомо, все пізнається у порівнянні. Особливою популярністю в останнє десятиліття користуються рейтинги найбільших гравців ринку. Не дивно, бо цей інструмент досить промовисто вказує на розподіл впливу в галузі, а для тих, хто періодично відслідковує та вивчає подібні моніторинги детальніше, — дозволяє побачити як динамічні, так і структурні зміни сектору.

Перед вами топ-50 українських виробників свинини. Це дані, які надали підприємства. Хтось із вас скаже, що список неповний. Так і є. Ми не претендуємо на всеохопність, оскільки не всі ферми, до яких зверталися, погодилися поділитися даними. Разом із тим, насамперед орієнтувалися на членів АСУ та гравців, чиє ім'я «на слуху». Переконані, вам цікаво буде простежити, як позиції господарств змінилися порівняно з попереднім роком. Перше місце беззаперечно закріпилося за ПрАТ «АПК-

ІНВЕСТ», де сконцентровано 7,4% промислового поголів'я свиней та на який припадає майже 11% обсягів живця, що реалізують на забій сільськогосподарські підприємства. Друге місце цьогогоріч виборола ПАП «Агропродсервіс», збільшивши маточне поголів'я на 2,6 тис. голів порівняно з 2014-им. Третя сходинка закріпилася за ТзОВ «Даноша», яке фінішувало з 12,8% приростом маточного поголів'я проти попереднього року. ТОВ «НВП Глобинський свинокомплекс» посів четверту сходинку рейтингу, а за-

микає п'ятірку флагманів галузі, як і 2014-го, ПАТ «АК „Слобожанський“», чий потужності залишилися на рівні попереднього року. За результатами опитування можемо відзначити, що окрім нарощення виробничих потужностей, дехто з виробників був вимушений скоротити число утримуваних свиней. Незважаючи на це, чисельність маточного поголів'я, яке було основним критерієм рейтингування, у топ-50 виробників збільшилася на 1% порівняно з минулим роком — до 166,5 тис. голів, а загальне свинополів'я додало піввідсотка. **ПС**

Таблиця 1.
РЕЙТИНГ НАЙПОТУЖНІШИХ СВИНОГОСПОДАРСТВ ЗА ЧИСЕЛЬНІСТЮ МАТОЧНОГО ПОГОЛІВ'Я СТАНОМ НА 01.11.2015 Р.

		Назва господарства	Область	Маточне поголів'я станом на 1.11.2015 р., голів	Загальне поголів'я станом на 1.11.2015 р., голів	Об'єм проданої та/або переданої на переробку свинини у живій вазі за десять місяців 2015 р., тонн
1		ПрАТ «АПК-ІНВЕСТ»	Донецька	22075	285280	47269
2		ПАП «Агропродсервіс»	Тернопільська	14600	140760	17403
3		ТзОВ «Даноша»	Івано-Франківська	13897	176668	29617
4		ТОВ «НВП Глобинський свинокомплекс»	Полтавська	12500	150000	24725
5		СП ТОВ «Нива Переяславщини»	Київська	10218	127462	21444
6		ПАТ «АК „Слобожанський“»	Харківська	8502	117623	114956
7		ПАТ «Бахмутський аграрний союз»	Донецька	6515	94422	11488
8		ТзОВ «Галичина-Захід»	Львівська	5200	69900	12930
9		ТзОВ «Барком»	Львівська	5026	74404	8588
10		ТОВ «Рантьє»	Дніпропетровська	4532	59334	6546
11		ТОВ «Золотоніський Бекон»	Черкаська	4100	42000	-

12		ГК «Колос»	Чернівецька	4000	42000	-
13		ТОВ «Агро-Овен»	Дніпропетровська	3651	42934	6106
14		ПП «Аграрна компанія 2004»	Хмельницька	3600	41500	4900
15		ТОВ «Зоотехнологія»	Херсонська	3200	31236	4503
16		ІП «Ліга»	Кіровоградська	3000	35400	5200
17		ТОВ «Сільські традиції»	Полтавська	2498	31614	8977
18		ТзОВ «Віра-1»	Волинська	2250	23850**	2785
19		ТОВ «Агропромисловий комплекс „Насташка“»	Київська	2207	25870	2750
20		ПП «Сігма»	Дніпропетровська	2200	28500	4468
21		ТзОВ «Росан-Агро»	Івано-Франківська	2026	24940	3503
22		ТОВ «Фрідом Фарм Бекон»	Херсонська	1882	22648	3716
23		ТОВ «Деміс-Агро»	Дніпропетровська	1850	23000	4554
24		ВАТ «Чорнобайм'ясо»	Черкаська	1820	24665	3478
25		ПрАТ «Агро-Союз»	Дніпропетровська	1 679	44 398	55 053
26		ТОВ «Агропрайм-Холдинг»	Одеська	1450	18950	3034
27		СТОВ «Агросвіт»	Київська	1440	10000	1054
28		СТОВ АФ «Вільне-2002»	Дніпропетровська	1300	15000	1900
29		ДП «Ферми Данам»*	Київська	1290	12260	-
30		ТОВ «Журавка»	Чернігівська	1264	14411	2091
31		ТОВ «Камчатка»*	Хмельницька	1250	7000	-
32		ТОВ «Екогенетикс»*	Житомирська	1203	5000	-
33		СФГ «Едельвейс»	Житомирська	1200	15300	1689
34		ТОВ «Ряснянське»	Сумська	1112	8776	1128
35		СТОВ АФ «Маяк»	Черкаська	1100	19000	3100
36		ПАТ «Племзавод „Степной“»	Запорізька	1000	12316	1300
37		ТОВ «Чернігівська м'ясна компанія»	Чернігівська	1000	11500	1740
38		ТОВ «Обрій»	Дніпропетровська	900	12100	1600
39		ТОВ «М'яспром»	Тернопільська	850	6700	750
40		СТОВ «АФ „Оржицька“»	Полтавська	835	6000	588
41		ТзОВ «Лемберг-Агро»	Львівська	750	10000	1387
42		ФГ «Новий рівень-2006»	Закарпатська	722	8722	848
43		ТОВ «АФ Відродження»	Дніпропетровська	700	10000	1880
44		ТОВ «Експерт-Агротрейд»	Дніпропетровська	670	6500	376
45		ТОВ «Агро-Діс»	Одеська	650	7500	1100
46		ТОВ «ЛАН»	Дніпропетровська	600	6000	619
47		СГПП «Техмет-Юг»	Миколаївська	600	6000	853
48		ТОВ «Гранум»	Донецька	600	6200	968
49		ТОВ «Селекційний центр свинарства»	Київська	568	6370	841
50		ТОВ «Еліта»	Київська	400	5320	1212

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними господарств

- — дані відсутні; -* — репродуктор; ** — новий маточник був запущений у другій половині 2015-го.

Якщо Ваше господарство готове брати участь у такому дослідженні і не «відстає» від згаданих вище виробників, просимо звертатися до АСУ за електронною поштою o.bond@asu-ua.org, аби наступного разу ми могли включити Вас до оновленого рейтингу.

СВІТОВИЙ РИНОК СВИНИНИ

Глобальний ринок свинини знаходиться під впливом валютних коливань. Після третього кварталу, що приніс розчарування його гравцям, остання чверть року обіцяє слабке відновлення. Основним дестимулятором росту глобального ринку були несприятливі валютні курси, що суттєво обмежили торгівлю свининою. Це спричинило невідповідність попиту і пропозиції свинини у світі і, як результат, поглибило ціновий дисбаланс, піднявши ціну в одних країнах та опустивши її в інших. Згідно з оцінками експертів Rabobank, кон'юнктура глобального ринку свинини покращуватиметься у кінці року і на початку 2016-го. Активність зовнішньої торгівлі зростає, проте знаходитиметься під тиском зміни курсу валют. Останнє впливатиме як на обсяги поставок, так і на «віддачу» зовнішньоторгових операцій. У тривалішій перспективі найголовнішим питанням залишається, яким буде приріст внутрішнього виробництва у країнах-імпортерах і як це вплине на глобальну торгівлю свининою. Це питання дуже актуальне, адже нарощування поголів'я у країнах-експортерах свідчить про подальший приріст виробництва.

Олександра Бондарська, аналітичний відділ АСУ

Четвертий квартал ринок свинини у США зустрів із продовженням колапсу. Так, із середини жовтня до середини листопада ціна на цей вид м'яса впала на 27,6%, втративши 46 центів на кілограмі. Тож в аналогічний період минулого року ціна однієї голови була на 85 дол. США вищою. Це і не дивно: якщо цього листопаду кілограм свинини забійною вагою коштував 1,13–1,24 дол. США, то середня ціна у листопаді 2014-го становила 1,9 дол. США/кг. При цьому експерти відзначають, що пропозиція живця перевищує минулорічну на 7%. За такого рівня цін вже не варто говорити про прибутки, а скоріше про те, скільки виробники свинини втрачають. Деякі з них навіть ностальгують за минулим роком, коли епідемія ЕДС суттєво скоротила пропозицію на внутрішньому ринку і забезпечила прибутки, про які виробники навіть не мріяли.

Зміцнення американського долара порівняно з іншими валютами на 20% при зіставленні із відповідним періодом 2014-го не полегшує вихід свинини за межі США. Тож кілограм цього виду м'яса зі Штатів тепер обходиться іншим країнам на п'яту частину дорожче, ніж восени минулого року. Відповідно, за три квартали 2015-го експорт свинини із США скоротився на 1% і становить 1,12 млн т. Враховуючи 8%-ий приріст виробництва після відновлення галузі від ЕДС, втрата одного відсотка в експорті не настільки критична. Так, упродовж перших трьох місяців 2015-го відставання в обсягах зовнішніх поставок було значно більшим, однак упродовж другого та третього кварталів експорт поживав, тож відставання скоротилося до 10,2 тис. т.

«Прибуткове свинарство», грудень 2015

Мексика залишається напрямом номер один для американської свинини — 35% від загальних обсягів експорту. Значимість Мексики для США з року в рік зростає: зі збільшенням об'ємів поставок свинини (+10% порівняно з результатами трьох кварталів 2014-го) нарощується і питома вага цієї країни-імпортера у географії зовнішньої торгівлі. При цьому присутність свинини із США у Японії та Китаї дещо зменшилася — на 3,5% та 22% відповідно. Проте деякі оператори не втрачають оптимізму, сподіваючись, що «бездонність» китайського ринку врятує ситуацію і дозволить із часом не тільки повернути свою частку, але й посилити позиції. Експерти відзначають, що все більше переробників із США та Канади на шляху отримання акредитації для поставок, а дехто вже направив перші пробні партії замороженої свинини. Нині у США свині забійної кондиції на 175 дол. США на голову дешевші за товарне поголів'я у Китаї, тож імпортери мають неабияку можливість добре заробити.

Дещо активніше цього року США провадило експансію ринку Південної Кореї: у січні-вересні туди поставили 117,7 тис. т свинини. Це майже на 40% чи 33,6 тис. т більше, ніж за попередній період 2014-го. Проте такого приросту було недостатньо, аби перекрити послаблення торгівлі із іншими країнами. Враховуючи, що експортна ціна цього року була нижчою за показники минулого року, загальні надходження від зовнішньої торгівлі свининою знизилися на 18% і становили 3 млрд дол. США.

Посилення курсу американського долара слугувало перевагою для канадських свинарів. Так, упродовж січня-вересня 2015-го Канада імпортувала на 3% (чи 2,2 тис. т) менше свинини із США. При цьому обсяги поставок туди збільшилися на 18,5%, продовживши завоювання цього ринку (рисунк 2). Тож із експортованих 620 тис. т 41,5% свинини припало на торгівлю зі Сполученими Штатами. На тре-

Рисунок 1. ДИНАМІКА ЦІН НА СВИНИНУ ЗАБІЙНОЮ ВАГОЮ У КАНАДІ ТА США ТА СПІВВІДНОШЕННЯ КУРСУ ВАЛЮТ ЦИХ КРАЇН (СІЧЕНЬ-ЛИСТОПАД 2015-ГО Р.)

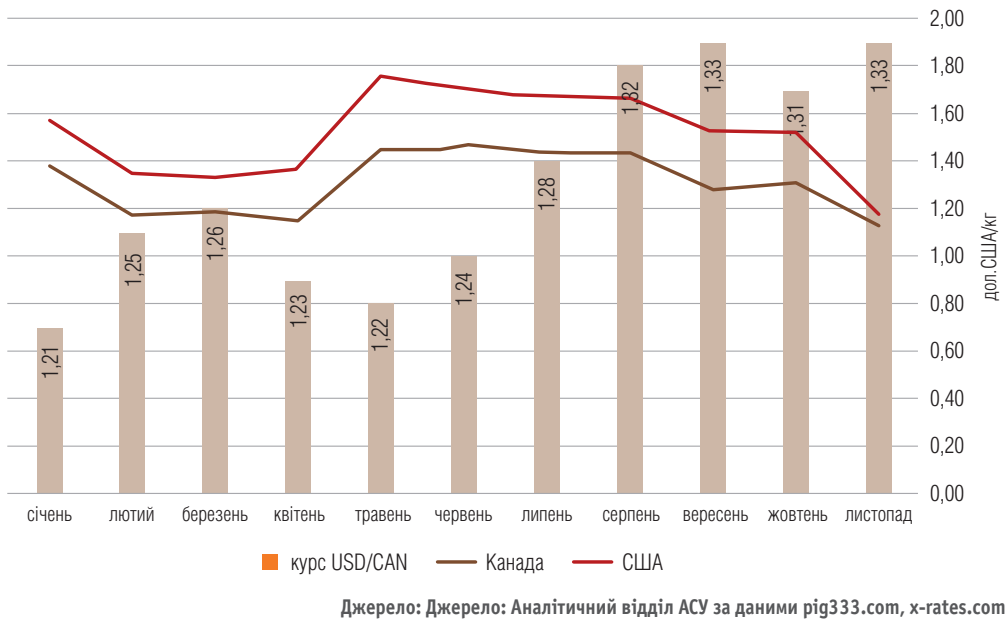
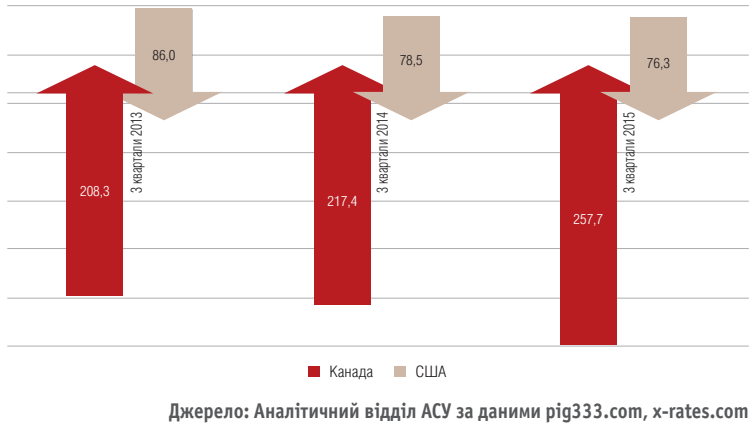

Рисунок 2. ДИНАМІКА ТОРГІВЛІ СВИНИНОЮ МІЖ США ТА КАНАДОЮ ЗА ТРИ КВАРТАЛИ 2013–2015-ГО РР., ТИС.

тину зросли обсяги експорту до Мексики, куди за дев'ять місяців 2015-го надійшло 48,1 тис. т канадської свинини.

Разом із тим загальний експорт свинини з цієї країни скоротився, особливо у період із серпня по жовтень. У результаті — мінус 4% до обсягів зовнішніх поставок за відповідний період попереднього року. Так, активність зовнішньої торгівлі із Японією та Китаєм зменшилася на 6% та 32% відповідно. Проте найбільший негативний вплив на експорт канадської свинини мала втрата російського ринку, бо ще не всі обсяги, призначені для нього, вдалося перенаправити на

інші напрямки. Дохід від експорту свинини за три чверті року оцінюють у 2 млрд канадських доларів, що на 15% менше, ніж за аналогічний період 2014-го.

Не послаблює песимістичні настрої і те, що з падінням цін на свинину дохід від реалізації знизився: станом на кінець другої декади листопада, маржа зменшилася на 50 доларів з однієї проданої на забій голови порівняно з початком жовтня.

Водночас канадські свинарі стикаються із додатковими викликами на локальному рівні. Зокрема, якщо в загальнодержавному масштабі потужності свинокомплексів збалансовані із

«Прибуткове свинарство», грудень 2015

виробничими можливостями переробників, то в межах провінцій ситуація складніша. Так, якщо у Манітобі потужності боєнь та м'ясокомбінатів завантажені на 77%, то в Онтаріо цей показник перевищує 96%, що слугує обмежуючим чинником для розширення свиногосподарств регіону.

Мексиканські виробники свинини доволі впевнені у застрашньому дні, адже бізнес нині прибутковий, отримати дозвіл на спорудження ферми не складно, норми екологічного законодавства цілком помірні, а вимоги до добробуту тварин ще не переглянули (так, як це зробили у США та Канаді). Тож хоча країна і залишається найбільшим експортним напрямом для сусідньої США, місцеві виробники вже планують поборотися за частку на ринку із імпоротною свининою. Конкурувати їм буде непросто, адже собівартість виробництва у США завжди була і залишається нижчою. З другого боку, ціна на мексиканському ринку вища за американську на 10–15 дол. США за голову.

При цьому інвестиції у комплекси повного циклу сягають 4–4,5 тис. дол. США у розрахунку на одну свиноматку. Це значно менше, ніж необхідно вкласти у подібну ферму у країні з холоднішим кліматом (США та Канада). Такими перевагами має

намір скористатися корпорація Smithfield Foods, яка продовжує розвивати свої виробничі майданчики у штатах Пуебла та Сонора.

Китай залишається ласим шматком як для Північної Америки, так і для Європи, даючи надії на підвищення експортних цін. Так, ціна на живець свиней у Піднебесній більше ніж удвічі вища за європейські та американські котирування. Тож кожну голову, яку реалізують на забій у Китаї, продають на 200 доларів дорожче.

При цьому приріст цін на свинину у Китаї був цьогоріч вагомим. Так, у квітні кілограм живця продавали за 2,08 дол. США, тобто на 20% дешевше, ніж на початку листопада.

Такий стрибок цін спровокував дефіцит свинини на внутрішньому ринку, спричинений скороченням маточного поголів'я. За оцінками експертів, китайське свинарство втратило близько 10–12 млн свиноматок, що вдвічі більше за загальне маточне поголів'я у Північній Америці і співставно з числом свиноматок у країнах ЄС.

Відзначають також, що з теперішнім рівнем цін на свинину в Китаї ліквідація маточного поголів'я призупинилася. Хоча у повній мірі таке скорочення ще не позначилося на ринку, адже наслідки будуть відчутнішими 2016-го.

Реагуючи на таку жваву зміну цін, на початку осені уряд Китаю випустив на ринок заморожену свинину із держрезерву, аби вповільнити здороження напередодні вересневих свят. Обсяг еквівалентний додатковим 1,2 млн свиней забійної кондиції. І дійсно, ціна на живець у другій половині вересня почала дещо знижуватися, а до кінця листопада опустилася до позначки у 2,56 дол. США/кг (рисунк 3).

Експерти вважають, що очільники КНР і надалі намагатимуться втримати ціну на свинину, оскільки цей вид м'яса має для населення особливо важливе значення. І поки ЄС та США готують свої потужності для експорту в Китай, важливою перепорою є емсія замороженого м'яса з держрезервів КНР: складно оцінити обсяги запасів, і чи завдяки їм зможуть призупинити чи відтермінувати потік імпоротної продукції.

У будь-якому разі всі бажачі переробники мають пройти належну сертифікацію. Хтось уже це зробив, дехто — у процесі, адже є достойна мотивація: доступ до практично «бездонного» ринку, що переживає дефіцит. А якщо враховувати, що найбільша бійня країни Smithfield Foods має як акціонерів із Піднебесної, так і власну мережу дистрибуції у Китаї, то найвірогідніше лідируватиме у цьому напрямку саме вона.

Ринок свинини ЄС живе в умовах неоднозначності. З одного боку, корми продовжують дешевшати, з іншого — курс євро відносно американського долара знижується. Так, за даними Єврокомісії, з 1-го липня 2014-го до 1-го листопада поточного року валюта Євросоюзу втратила більш ніж п'яту частину своєї вартості. П'ять кварталів поспіль збільшується пропозиція свиней забійних кондицій, і кінець року не «випадає» з цієї тенденції. Тож у 2015-му, за попередніми оцінками, чисельність реалізованих на забій свиней буде на 3% більшою за обсяги попереднього року. Ціна при цьому і досі не виходить із «піке», а зміну напрямку руху прогнозують лише у другому кварталі 2016-го.

Хоча середній показник цін по країнах ЄС у жовтні цього року майже на одному рівні з минулорічним значенням відповідного місяця, крива цін на живець упродовж 2015-го опустилася значно нижче середніх показників 2010–2014-го рр.

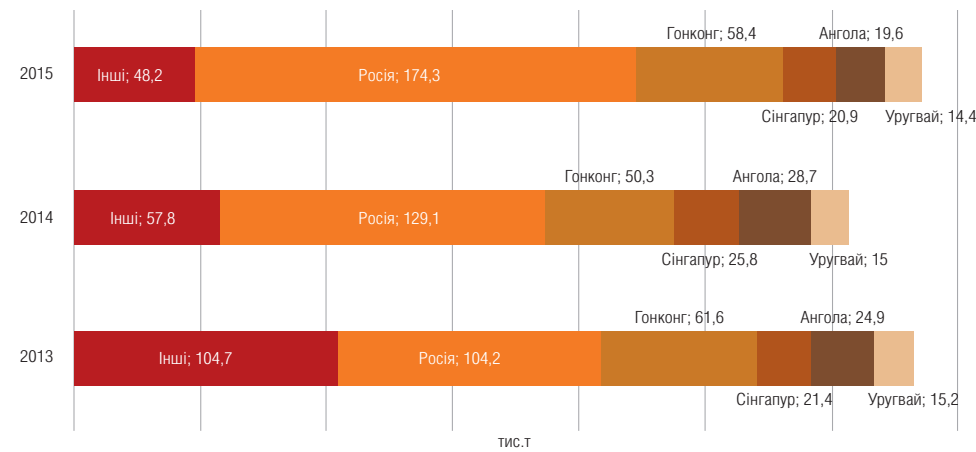
Цінові колізії суттєво ускладнюють життя виробникам свинини, а в деяких країнах навіть мали місце зриви біржової торгівлі живцем свиней (наприклад, у Франції та Нідерландах на початку жовтня). Проте це дозволяє європейській свинині залишатися привабливою для експортерів. У результаті, обсяг зовнішніх поставок свинини з країн Євро-

союзу за січень-вересень перевищив результати дев'яти місяців минулого року на 5,8%: за три квартали поточного року європейські трейдери експортували 2,25 млн т продукції свинарства загальною вартістю 4,23 млрд євро (+4,4% до доходу від торгівлі свининою у січні-вересні 2014-го). Зокрема, присутність європейської свинини у Піднебесній порівняно з минулим роком зросла у півтора рази, а у Південній Кореї — на 21%. Поставки до Австралії та Кот-д'Івуар зросли на 24% та 30% відповідно. При цьому торгівля з основними експортними напрямками — Японією та Гонконгом — скоротилася вчетверо — до 18%.

Ціна на **бразильську** свинину за першу половину листопада втратила 2%. Це трохи зіпсувало оптимістичні настрої трейдерів, які насолоджувалися високим попитом з боку РФ. Ще у жовтні торгівля свининою велася досить активно: щодень за кордон направляли 2,1 т м'яса. Проте вже у листопаді денна партія скоротилася до 1,8 т. Одна з причин — страйк перевізників, слідом за яким відбувся ще один за участі федеральних інспекторів свинини. Тож саме перевищення пропозиції свинини над попитом та співпадіння у часі двох страйків сприяло падінню цін на цей вид м'яса в Бразилії.

Залишитися привабливою для імпортера бразильській свинині дозволила девальвація ре-

Рисунок 4. ГЕОГРАФІЯ ЕКСПОРТУ БРАЗИЛЬСЬКОЇ СВИНИНИ У 2013–2015-МУ РР., ТИС. Т

Джерело: Аналітичний відділ АСУ за даними <http://www.thepigsite.com/>

ла. Так, за три чверті року Бразилія направила на зовнішні ринки 335,8 тис. т свинини загальною вартістю у 2,8 млн реалів. Такий дохід перевищив результати аналогічного періоду 2014-го на 18% у національній валюті Бразилії. Проте через послаблення курсу реала доларовий еквівалент менший, ніж торік. Особливо сильний стимулюючий вплив мала девальвація впродовж третього кварталу: тоді обсяги зовнішніх поставок зросли більше ніж на третину і становили 142 тис. т.

Локомотивом активізації експорту для Бразилії стала Росія. При цьому збільшення поставок відбулося впродовж третьої чверті (+74%), тоді як за весь період до РФ направили 174,3 тис. т свинини, тобто на 35% більше, ніж за дев'ять місяців 2014-го. При цьому на інших ринках присутність бразильської свинини цьогоріч зменшилася: поставки у Сінгапур скоротилися на 19% порівняно з результатами попереднього року, а до Анголи — майже на третину, до Уругваю — на 4% (рисунк 4).

Що стосується Китаю, то бразильські експортери свинини лише потроху «прощупують» цей ринок. Так, за січень-вересень у Піднебесну направили 2,2 тис. т, 80% цього об'єму реалізували впродовж третього кварталу. Тож можна сказати, що незабаром почнеться більш масова експансія цього ринку.

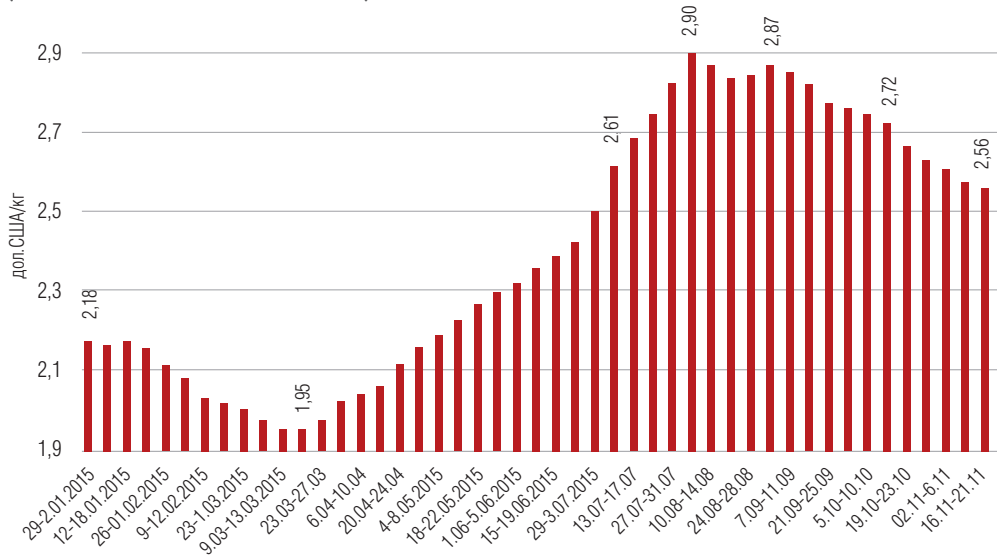
Тим часом **Росія** продовжує посилювати політику протек-

ціонізму. Так, з першого січня наступного року Північна сусідка планує внести і Україну до переліку країн, поставки продовольства з яких заборонені.

Зазначимо, що такі санкції дозволяють внутрішньому виробникові свинини функціонувати в привілейованих умовах суттєво обмеженої конкуренції з боку імпоротної продукції. Тож найбільші гравці ринку сповнені оптимізму і озвучують далекоглядні плани виходу на повну самозабезпеченість. На думку експертів, певні зрушення у цьому напрямку вже є. Так, приріст виробництва свинини за дев'ять місяців 2015-го року оцінюють у 8%. Плани свинарів на цьому не обмежуються: ведуться перемовини про нарощування виробничих потужностей, спорудження нових ферм, комбикормових заводів, боєнь, а також ферм-нуклеусів. При цьому найдалекоглядніші зі свинарів створюють нові виробничі комплекси у відповідності з передовим досвідом ЄС та США. Їхня мета — налагодити співпрацю з Китаєм. Особливий акцент саме на цей ринок налаштовані зробити російські експортери.

З огляду на такий монументальний підхід до розвитку галузі й наявність сприятливих для цього умов, експерти не відкидають можливість того, що Росія у подальшому стане другим за величиною виробником свинини і вагомим її експортером. ПС

Рисунок 3. ДИНАМІКА ЗАКУПІВЕЛЬНИХ ЦІН НА ЖИВЕЦЬ СВИНЕЙ У КИТАЇ, ДОЛ. США/КГ (СІЧЕНЬ-ЛИСТОПАД 2015-ГО Р.)

РИНОК КОРМОВОЇ СИРОВИНИ

КУКУРУДЗА

До початку грудня збиральна кампанія кукурудзи так і не завершилася. Станом на перше грудня обмолотили 95% запланованих площ — 4 млн га (4,417 млн га 2014-го році). За рахунок значного зниження врожайності справдився один з найгірших прогнозів щодо валового збо-

ру. На зазначену дату зібрали 22,2 млн т кукурудзи при середній врожайності 56,3 ц/га, що на 3,4 ц/га менше, ніж минулоріч. Тобто, за попередніми оцінками, валовий збір кукурудзи в Україні в сезоні 2015-го складе біля 23 млн т, що на 20% нижче, порівняно з попереднім роком. Зниження виробництва кукурудзи в поточному сезоні торкнулося не лише України, а світу в цілому. USDA оцінює

Валерія Пекін, аналітик аграрного ринку, компанія «Фенікс Агро»

світовий урожай кукурудзи 2015/16-го МР у 974 млн т — скорочення на 3,4%. Однак за рахунок великих перехідних залишків кінцеві запаси в поточному році прогнозують на рекордному рівні — 211,9 млн т (рисунки 1). Тобто, високої ціни не очікують і в цьому сезоні.

На світовій арені українська кукурудза користується активним попитом, хоча з початку сезону ціна на неї впала на 15% — до 165–170 дол./т на базисі FOB — і майже не коливалася. Так, першого грудня за тону нашу зернову платили 165–169 дол./т на базисі FOB. Ціни пропозиції знаходяться в паритеті з попитом і коливаються в діапазоні 166–169 дол./т на базисі FOB.

На базисі СРТ-порт валютні ціни на фуражну кукурудзу також досить стабільні — 145–150 дол./т. Що стосується портових цін в національній валюті, то вони повністю інтегрують коливання валютного ринку.

На внутрішньому ринку кукурудзи нині досить високий попит з боку експортноорієнтованих компаній, що підтримує ціни закупівлі на високому рівні. Однак експортні ціни знижуються і, відповідно, вже в короткостроковий період трейдери знизять внутрішні закупівельні ціни як у гривневому, так і в доларовому еквіваленті.

Сектор переробки традиційно менш волатильний. Упродовж листопада закупівельні ціни у цьому секторі поступово збільшувалися на фоні девальвації національної валюти до рівня портових. Так, на початку грудня за фуражну кукурудзу пропонували 3350–3550 грн/т на умовах СРТ-підприємство. Додатковими чинниками здрожження стали висока закупівельна активність і відносно низький рівень пропозиції на ринку.

ПШЕНИЦЯ

У листопаді продовольча пшениця українського походження на світовому ринку почала поступово втрачати в ціні. Так, за підсумками місяця ціни пропозиції на пшеницю 12,5% склали 195–197 дол./т на базисі FOB, ціни попиту варіювалися в межах 191–194 дол./т на тих самих умовах.

Сегмент фуражної пшениці нині невизначений і ціни продовжують шукати рівновагу. Так, на початку грудня ціна пропозиції коливалася в межах 185–188 дол./т FOB з поставкою в грудні/січні. Ціни попиту також знизилися і встановилися в діапазоні 179–182 дол./т FOB.

Що стосується внутрішнього ринку, тут активність торго-

закупівельної діяльності впродовж листопада була невисокою через невизначеність, пов'язану з коливаннями валюти. Аграрії категоричні у своїх позиціях вичікування стабілізації цін і утримуються від продажів. Цей фактор змушує підвищувати закупівельні ціни попиту в умовах гострої потреби зернової. Так, на базисі СРТ-порт продовольчу пшеницю другого і третього класу пропонували за 174–176, 169–173 дол./т відповідно.

Очевидно, на експортному ринку слід очікувати подальшого падіння цін за рахунок кон'юнктури світового. Слідом за експортною ціною «просядуть» і портові, адже порт так і не інтегрував попереднє зниження через відсутній дефіцит зернової. Вже на початку грудня аграрії поступово активізують продажі, що дозволить трейдерам в подальшому вільно закуповувати пшеницю без збільшення закупівельних цін.

ЯЧМІНЬ

На експортному ринку ячменю низька активність. Контракти вже практично не укладаються. Експортні ціни є декларативними і знаходяться в межах 180–185 дол./т FOB з постачанням у січні.

На базисі СРТ-порт також низька активність експортноорієнтованих компаній. Фактично, вони виходять із цього сегменту, що обумовлено відсутністю попиту на зернову з боку імпортерів і низьким рівнем пропозицій. Закупівельні ціни на фуражний ячмінь на початку грудня варіювалися в межах 3600–3850 грн/т СРТ-порт. Такий високий рівень закупівельних цін пов'язаний зі знеціненням національної валюти та низьким рівнем пропозиції зернової, адже фермери утримуються від продажів, вичікуючи стабілізації ринку.

Сектор тваринництва в умовах низького рівня пропозиції змушений тримати ціни

на високому рівні. Так, за підсумками листопада, діапазон закупівельних цін склав 3400–4000 грн/т на умовах поставки СРТ-підприємство залежно від регіону та обсягів партії.

Враховуючи зниження активності експортного ринку, надалі значних змін у ціні не очікують як на базисі FOB, так і на базисі СРТ-порт.

У секторі тваринництва, внаслідок зменшення попиту на фуражну зернову, ціни будуть падати, незважаючи на низький рівень пропозицій зернової на ринку. Лише в поодиноких випадках (в умовах потреби термінової поставки) ціни попиту озвучуватимуть на сформованому максимальному рівні.

СОЯ

Уже можна стверджувати, що сезон 2015-го для сої не буде легким. Справдилися найгірші прогнози щодо її урожаю. В поточному сезоні ця олійна дуже постраждала від посушливого літа. На кінець листопада сою зібрали з 2,1 млн га (майже 100% від прогнозу). Валовий збір сягнув 3,8 млн тонн при середній врожайності 17,7 ц/га.

2015/16-ий МР для сої почався нетрадиційно: експортний ринок практично паралізований, оскільки українська олійна залишається неконкурентною

ЗНИЖЕННЯ ВИРОБНИЦТВА КУКУРУДЗИ

В ПОТОЧНОМУ СЕЗОНІ

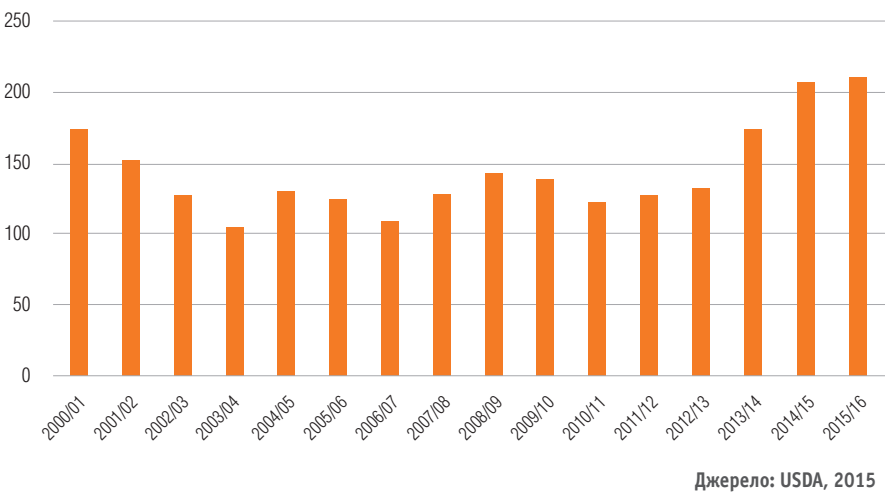
ТОРКНУЛОСЯ НЕ ЛИШЕ УКРАЇНИ,

А СВІТУ В ЦІЛОМУ. USDA ОЦІНЮЄ

СВІТОВИЙ УРОЖАЙ КУКУРУДЗИ 2015/16-ГО МР

У 974 МЛН Т — СКОРОЧЕННЯ НА 3,4%.

Рисунок 1.
СВІТОВІ КІНЦЕВІ ЗАПАСИ КУКУРУДЗИ

на світовій арені. Це пов'язано з її високою ціною (у зв'язку з неурожаєм в Україні та відмовою аграріїв реалізувати соєві боби задешево відповідно до світових цін). Упродовж листопада на світовій арені ціни на сою українського походження знижувалися під впливом світової кон'юнктури соєвого комплексу. Так, станом на початок грудня на умовах FOB ціни попиту опинилися в межах 345–355 дол./т.

Зростання закупівельних цін в портах, яким трейдери намагалися активізувати виробників сої, найчастіше не сприяв збільшенню пропозиції на внутрішньому ринку. Зважаючи на це, лише поодинокі експортноорієнтовані компанії продовжують закуповувати цю олійну. Валютні ціни впродовж листопада були стабільними на рівні 335–345 дол./т на базисі СРТ-порт. Проте, зважаючи на здешевлення на базисі FOB, така ціна залишатиметься ще недовго і зменшиться на 5–10 доларів на тонні вже в грудні-січні. Щодо закупівельних цін у національній валюті, то вони, за підсумками звітного періоду, інтегруючи девальвацію, сягнули 8900–9400 грн/т на тих самих умовах поставки.

Якщо експортери просто вийшли з сегменту, то переробники лишилися заручниками ситуації, що склалася на ринку. Аграрії вважають за краще утримуватися від продажів олійної унаслідок низьких цін попиту. Ціни на продукти переробки лишаються низькими. На ринку соєвого шроту дисбаланс: попит на нього слабкий, адже через те, що соняшниковий шрїт значно дешевший, ферми переглянули раціони тварин на його користь. У звітний період заводи мінімально підвищили відпускні ціни, що перебували в межах 9900–10 900 грн/т на умовах самовивозу з заводу. Такий широкий діапазон є наслідком дисбалансу пропозиції та попиту на соєвий шрїт. У грудні очікують певну консолідацію відпускних цін: мінімальні будуть «підтягнутися» до сьогоднішніх макси-

2015/16-ИЙ МР ДЛЯ СОЇ ПОЧАВСЯ НЕТРАДИЦІЙНО:
ЕКСПОРТНИЙ РИНОК ПРАКТИЧНО ПАРАЛІЗОВАНИЙ,
ОСКІЛЬКИ УКРАЇНСЬКА ОЛІЙНА ЗАЛИШАЄТЬСЯ
НЕКОНКУРЕНТНОЮ НА СВІТОВІЙ АРЕНІ.
ЦЕ ПОВ'ЯЗАНО З ЇЇ ВИСОКОЮ ЦІНОЮ
(У ЗВ'ЯЗКУ З НЕВРОЖАЄМ В УКРАЇНІ ТА
ВІДМОВОЮ АГРАРІЇВ РЕАЛІЗУВАТИ СОЄВІ БОБИ
ЗА ДЕШЕВО ВІДПОВІДНО ДО СВІТОВИХ ЦІН).

мальних. Слід враховувати, що сегмент переробки підвищив закупівельні ціни на сировину, хоча здороження соєвої олії (зважаючи на тенденції експортного ринку) дозволить утримувати відпускні ціни на шрїт і макуху на сформованому рівні.

СОНЯШНИК

У листопаді закінчилася збиральна кампанія соняшнику. Одразу слід зазначити, що очікуваного рекорду не досягли. За попередніми даними, в поточному сезоні намолочено 11,1 млн тонн (з 5 млн га) олійної проти 11,39 млн тонн у рекордному 2013-му році. Середня врожайність сягнула 22,1 ц/га.

З початку збиральної кампанії аграрії активно збували соняшник нового врожаю, оскільки вважали його найрентабельнішою культурою. Проте з початком коливань на валютному ринку, зайняли чітку позицію вичікування стабілізації ринку в умовах зростання закупівельних цін на фоні девальвації національної валюти.

Знецінення гривні та утворений дефіцит соняшнику за місяць підняли закупівельні ціни майже на дві тисячі гривень. Так, на кінець листопада закупівельні ціни досягли діапазону 10 000–10 600 грн/т на умовах поставки СРТ-підприємство за-

лежно від регіону та обсягів партії. Найвищі ціни пропонували в південному регіоні: 10 300–10 600 грн/т на умовах поставки СРТ-підприємство.

За ринком насіння соняшнику з кінця жовтня почав дорожчати ринок шроту та макухи — на початок грудня відпускні ціни досягли діапазону 5000–5300 грн/т на умовах самовивозу з заводу. Експортноорієнтовані заводи пропонували на внутрішній ринок соняшниковий шрїт за вищою ціною: 5900–6100 грн/т на тих самих умовах.

Зростання цін на соняшниковий шрїт на внутрішньому ринку вважають незначним. Стримуючим фактором послугував експортний ринок, де ціни попиту на умовах FOB за місяць впали на 10 доларів на тонні — до 210–215 дол./т, а ціни пропозиції — до 215–225 дол./т. Здешевлення на експортному ринку відбулося за рахунок значного скорочення попиту на український соняшниковий шрїт, безпосередньо зі сторони Польщі та Білорусі. До кінця 2015-го року на експортному ринку зниження не очікують, оскільки більшість заводів уже уклали контракти до січня включно.

Навнутрішньому ринку прогнозують підвищення мінімальних відпускних цін на соняшниковий шрїт і макуху на тлі подорожчання насіння соняшнику та девальвації національної валюти.

Будь на крок попереду — довіряй професіоналам

ОФІЦІЙНИЙ ПОСТАЧАЛЬНИК
ПРОТЕІНОВИХ КОРМІВ ДЛЯ

ПП «ФЕНІКС АГРО»
моб. +380(067) 240-24-18
тел./факс +38(04744) 4-67-12
e-mail: info@phoenix-agro.com.ua
phoenix-agro.com.ua

АФРИКАНСЬКА ЧУМА СВИНЕЙ

В УКРАЇНІ У 2014-2015-МУ:

СТАН, ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ

Сергій Хоменко,
Андрій Розстальний,
Володимир Поліщук —
експерти ФАО
(Продовольча та
сільськогосподарська
організація ООН)

СТАН У ЄВРОПІ ТА КРАЇНАХ, ЩО МЕЖУЮТЬ З УКРАЇНОЮ

Стрімке поширення африканської чуми свиней (АЧС) країнами Східної Європи у 2007–2015-му рр., що почалося на Кавказі — із Грузії та Вірменії (2007–2008-ий рр.), через південну та Європейську частини Російської Федерації (2008–2011-ий рр.) в Україну та Білорусь (2012–2013-ий рр.), Польщу та країни Балтії (2014–2015-ий рр.), призвело до формування і постійного поширення зон стійкого неблагополуччя в місцях локалізації первинних вогнищ. Так, у 2014–2015-му АЧС значно поширилася територією Польщі та країн Балтії, а згодом і в Україні (рисунки 1 а). Випадки АЧС реєструють як у популяціях диких кабанів (з 2014–2015-го рр. лісовий цикл АЧС став домінувати), так і серед домашніх свиней, а нерідко й одночасно (рисунки 1 б). У багатьох регіонах європейської частини Російської Федерації та у східних районах країн Балтії й Польщі, що межують із Білоруссю та Росією, реєструють щорічне сезонне загострення ситуації: зростає число спалахів АЧС та відбувається як дифузне, так і стрибкоподібне поширення хвороби на нові території. Наразі, абсолютну більшість випадків АЧС у країнах Євросоюзу спостерігають серед диких кабанів, але час від часу відбувається проникнення хвороби також і у свинарські господарства, в тому числі й комерційні (Естонія).

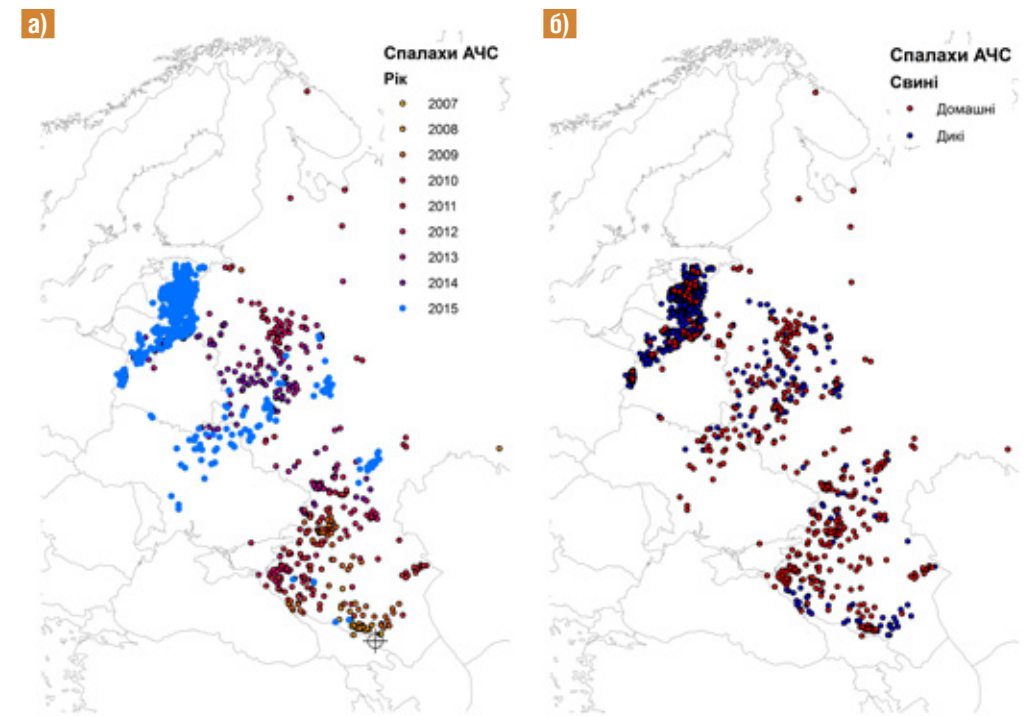
Станом на кінець 2015-го найбільше випадків АЧС, нотифікованих до МЄБ, — від диких кабанів із Латвії та Естонії. Безумовно, значна їх кількість пов'язана з проведенням постійного інтенсивного (як пасивного, так і активного) моніторингу стану в рамках європейської стратегії контролю АЧС та за суттєвої фінансової підтримки цієї роботи. Це стосується як виплат винагород за виявлення трупів диких кабанів, так і повноцінного фінансування лабораторної діагностики АЧС.

Однак, незважаючи на значну кількість випадків АЧС та очевидне масове розповсюдження хвороби в популяціях диких кабанів, прибалтійським країнам і Польщі вдається уникати масштабного її проникнення в приватний та промисловий сектор свинарства. На противагу цьому, чергове сезонне загострення епізоотичного стану в Росії супроводжується виявленням нових кластерів АЧС в господарствах населення в Саратовській, Орловській, Брянській, Курській та інших областях, дві останні з яких безпосередньо межують із територією України. Досі незрозумілим (рисунки 1) залишається епізоотичний стан з АЧС в Білорусі. Дивує відсутність повідомлень про АЧС з країни, яка наразі фактично оточена інфікованими територіями. З огляду на це, поточний стан поширення АЧС у північній зоні Східної Європи можна розцінювати як результат неконтрольованого масштабного розповсюдження хвороби із зони первинного занесення до центральної Білорусі у 2012–2013-му рр., підтвердженням чого є численні випадки виявлення ДНК АЧС у товарах білоруських виробників м'ясної продукції 2014-го (Россільгоспнагляд, 2014).

Таким чином, у 2014–2015-му роках відбулося масштабне фронтальне просування хвороби з епіцентру в Білорусі з охопленням нових територій та регулярною реєстрацією випадків захворювання серед диких та домашніх свиней у вигляді змішаного епізоотичного процесу (зараження диких від домашніх і навпаки, залежно від сезону, обставин і країни) у всіх країнах, що межують із Білоруссю. У 2014-му році Латвія, Литва, Естонія, Україна та Російська Федерація почали заявляти про випадки АЧС спочатку серед диких кабанів, а згодом і в господарствах населення (та навіть на комерційних фермах) у прикордонних з Білоруссю районах. Особливо стрімким (вочевидь, унаслідок неадекватних заходів контролю АЧС з

Рисунки 1.

СПАЛАХИ АЧС, ЗАРЕЄСТРОВАНІ З 2007-ГО ДО КІНЦЯ 2015-ГО Р. У КРАЇНАХ СХІДНОЇ ЄВРОПИ (ЗА ВИНЯТКОМ ГРУЗІЇ, ВІРМЕНІЇ ТА АЗЕРБАЙДЖАНУ): А) ЗА РОКАМИ; Б) ЗА ВИДАМИ СВИНЕЙ

Джерело: Хоменко С., 2015

боку ветеринарної служби Республіки Білорусь) було просування південної межі зони циркуляції вірусу АЧС, у результаті якого вже наприкінці 2014-го р. на півночі України зареєстрували перший кластер спалахів АЧС (з пунктами у Чернігівській та Сумській областях), а на кінець першого півріччя 2015-го р. на півночі України сформувалася зона стійкого неблагополуччя зі змішаним епізоотичним циклом циркуляції вірусу АЧС.

З огляду на останні випадки АЧС в Україні (рисунки 1), ймовірно, найближчим часом занесення збудника відбуватиметься також і до Молдови та Румунії, що, безумовно, погіршить шанси на швидке подолання хвороби та посилить ризик її просування далі на захід України через транскордонні популяції дикого кабана, трудову міграцію населення та тривалу персистенцію в секторі екстенсивного свинарства.

З ОГЛЯДУ НА ОСТАННІ ВИПАДКИ АЧС В УКРАЇНІ,
ВІРОГІДНЕ ЗАНЕСЕННЯ ЗБУДНИКА
ТАКОЖ І ДО МОЛДОВИ ТА РУМУНІЇ.
ЦЕ, БЕЗПЕРЕЧНО, ЗНИЗИТЬ ШАНСИ НА ШВИДКЕ
ПОДОЛАННЯ ХВОРОБИ ТА ПОСИЛИТЬ РИЗИК
ЇЇ ПРОСУВАННЯ ДАЛІ ЗАХІДНИМИ ОБЛАСТЯМИ
УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ ТРАНСКОРДОННІ ПОПУЛЯЦІЇ
ДИКОГО КАБАНА, ТРУДОВУ МІГРАЦІЮ
НАСЕЛЕННЯ ТА ТРИВАЛУ ПЕРСИСТЕНЦІЮ
В СЕКТОРІ ЕКСТЕНСИВНОГО СВИНАРСТВА.

**АЧС В УКРАЇНІ У 2014-МУ
ТА НА ПОЧАТКУ 2015-ГО**

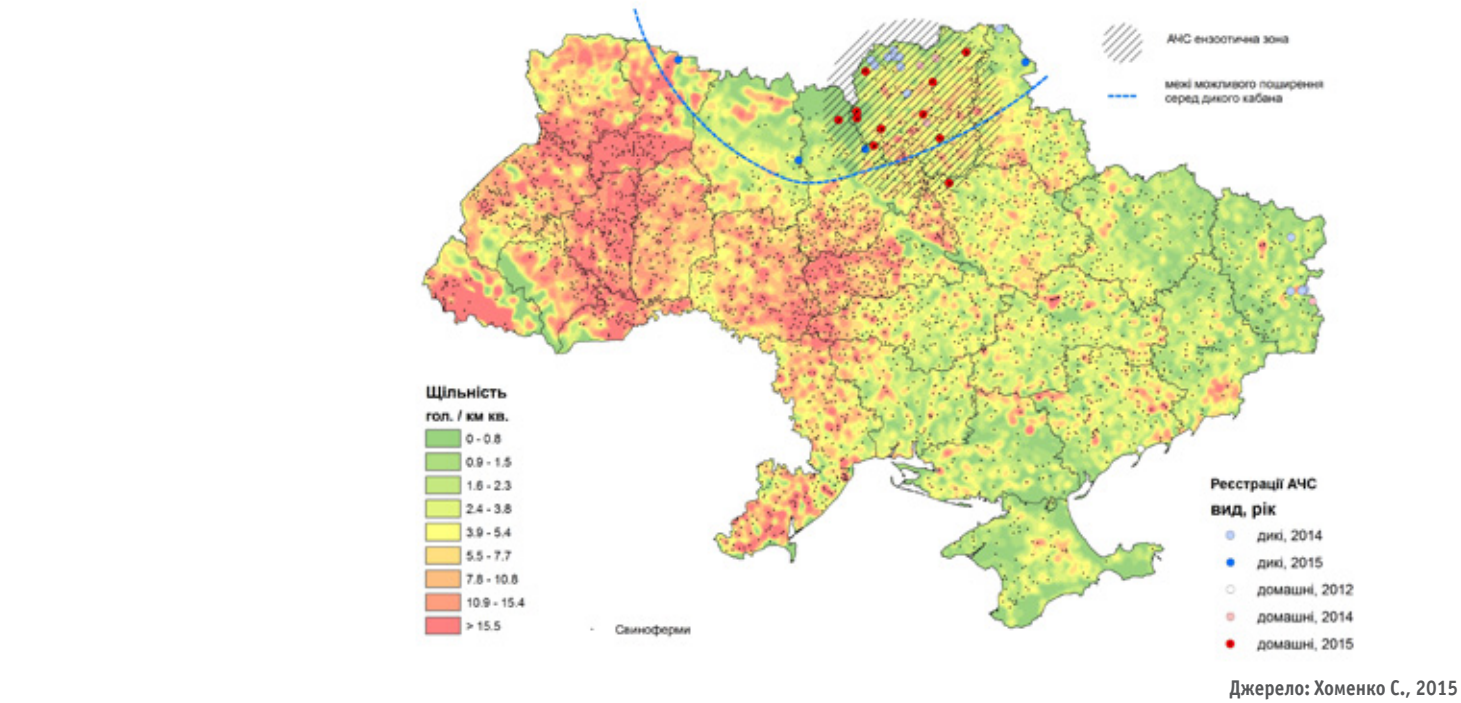
У 2012–2013-му роках випадки проникнення АЧС в Україну (перший у 2012-му: Запорізька область, приватний сектор) вдавалося ефективно контролювати, не допустивши локального поширення хвороби на сході та півдні країни. Цьому сприяли відносно стабільний соціально-економічний стан та дещо нижча, ніж сьогодні, чисельність як диких, так і домашніх свиней на сході України. З 2014-го року ситуація суттєво змінилася: 16 випадків, четверо з яких у Луганській (3 — серед диких свиней та 1 — у приватному секторі), одинадцять — у Чернігівській (9 — серед диких та 2 — у приватному секторі) та один у Сумській (труп дикого кабана) областях. Кількість випадків зростає з одного за два роки, до 16 — за рік. Наприкінці 2014 –го в популяціях диких кабанів реєстрували окремі, здебільшого поодинокі, випадки АЧС (та кластер у Чернігівській області). На жаль, занесення хвороби в приватний сектор свинарства минулоріч призвело до типового кластер-

ного характеру її розповсюдження у 2015-му, який свідчить про вторинність більшості спалахів і формування локального ензоотичного циклу хвороби. Це видно з того, що впродовж поточного року внаслідок проникнення АЧС із півночі на південний захід країни (очевидно, через неконтрольоване поширення контамінованої продукції), хвороба набула ознак масштабної епізоотії. Це дає підстави вважати, що 2014-го мала місце неконтрольована циркуляція вірусу АЧС в популяції диких кабанів в північній частині країни (на кшталт тієї, яку спостерігаємо на кордоні країн ЄС та Білорусі) з повільним дифузним поширенням вірусу в дикій природі. Теоретично, цей процес міг охопити значні території Полісся: як мінімум від Дубровицького району Рівненщини на захід через північ Житомирщини, Київщини, Чернігівщини до півночі Сумщини (рисунки 2).

На жаль, можливості провести адекватний аналіз епізоотичного стану серед диких кабанів у цьому регіоні наразі немає через відсутність надійних репрезентативних даних пасивного та активного нагляду за циркуляцією збудника. Однак потрібно розуміти, що зниження рівня доходів пересічних громадян в Україні спонукало і спонукає місцеве населення до браконьєрства, створюючи передумови для можливого занесення хвороби у сектор домашнього свинарства із дикої природи. Випадки виявлення АЧС на півночі країни у 2014–2015-му роках могли бути лише «верхівкою айсбергу» епізоотії АЧС серед диких кабанів на Поліссі (з можливим епіцентром в районі Чорнобильської зони відчуження). Є відомості про існування на цій території каналів для неконтрольованого переміщення свинарської продукції між Україною та Білоруссю, що дедалі ускладнює стан.

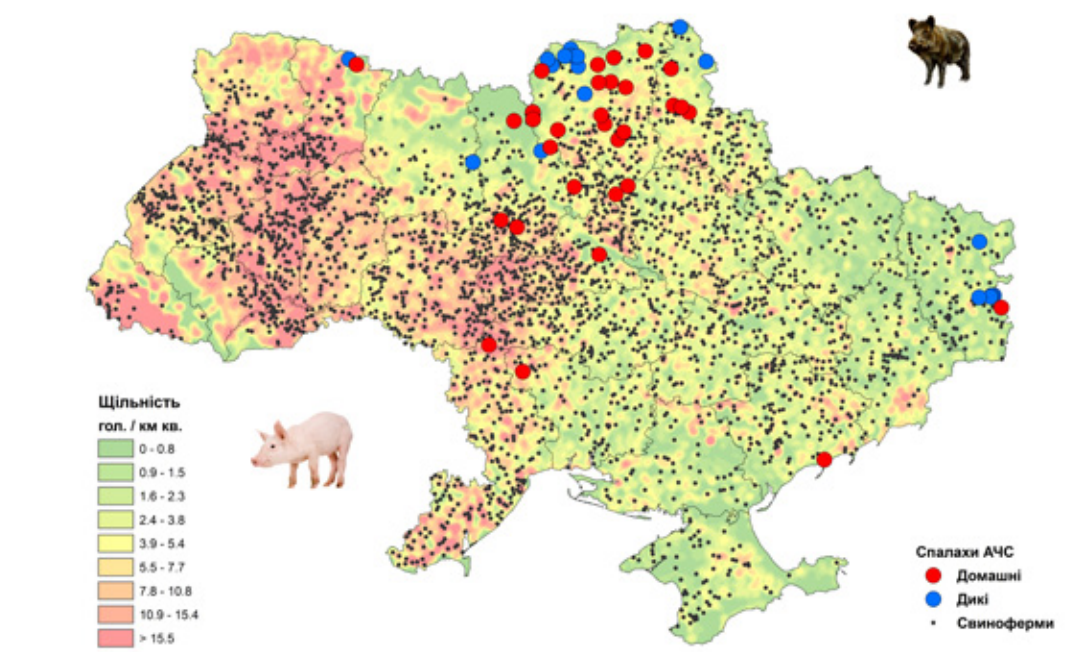
ПОТОЧНИЙ СТАН АЧС В УКРАЇНІ
За нинішній рік (станом на 17.12.2015 р.) в Україні виявлено 38 неблагополучних пунктів з АЧС (6 випадків хвороби — дику свиню, та 32 — свійські тварини), серед яких за кількістю випадків домінують спалахи в господарствах населення. Так,

Рисунок 2.
ПОШИРЕННЯ АЧС В УКРАЇНІ НА КІНЕЦЬ ПЕРШОГО ПІВРІЧЧЯ 2015-ГО Р.

Джерело: Хоменко С., 2015

Рисунок 3.
**ПОШИРЕННЯ АЧС В УКРАЇНІ ЗА СЕКТОРАМИ (НА ЛИСТОПАД 2015-ГО)
НА ФОНІ ЩІЛЬНОСТІ ПОГОЛІВ'Я СВИНЕЙ У ГОСПОДАРСТВАХ НАСЕЛЕННЯ ТА
РОЗТАШУВАННЯ КОМЕРЦІЙНИХ СВИНОФЕРМ**

Джерело: Хоменко С., 2015

упродовж цього року тринадцять випадків АЧС зареєстровано в Чернігівській області (Ріпкинський, Менський, Козелецький, Новгород-Сіверський, Ічнянський, Чернігівський, Сосницький і Бобровицький райони), по шість випадків — у Сумській (Глухівський, Конотопський, Буринський і Шосткінський райони) та Київській (Броварський, Іванківський, Барішівський, Рокитнянський і Білоцерківський райони) областях, чотири випадки в Миколаївській області (Врадіївський, Доманівський і Кривоозерський райони), три — в Полтавській (Пирятинський, Гребінківський та Кременчуцький райони), по два — в Рівненській (Дубровицький район) й Одеській (Савранський і Миколаївський райони) областях та по одному випадку в Житомирській (Радомишльський район) та Черкаській областях (м. Черкаси). Карантин продовжує діяти в 14-и неблагополучних з АЧС пунктах у семи областях (Київській, Чернігівській, Сумській, Одеській, Миколаївській, Черкаській та

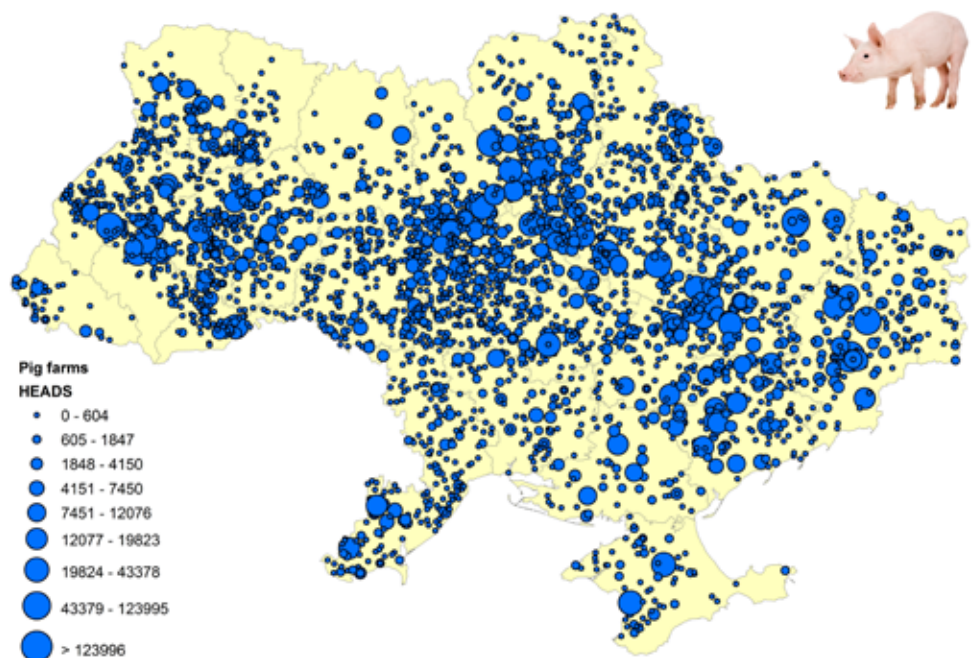
Полтавській) України. Тобто, первинний зареєстрований епізод циркуляції вірусу АЧС в популяції диких кабанів на півночі країни призвів до формування ензоотичної зони АЧС у господарствах населення Чернігівської та суміжних областей з подальшим занесенням хвороби в промисловий сектор свинарства. Тенденція поширення АЧС наприкінці 2015-го р. в напрямку Одеської та Миколаївської областей з подальшою реєстрацією вторинних спалахів однозначно свідчить про те, що наразі головним середовищем поширення вірусу в Україні є сектор екстенсивного свинарства. Безумовно, відносно висока щільність популяції дикого кабана (поряд із низькою густотою населення на півночі країни) значно ускладнює задачу проведення епізоотологічного нагляду за можливим лісовим циклом циркуляції АЧС (рисунки 2). Проте роль дикого кабана в епізоотології захворювання 2015-го наразі затьмарена масштабним проникненням АЧС в популяцію домашніх свиней у кількох (різних) регіонах країни.

Особливе занепокоєння викликає ситуація зі спалахами АЧС в Чернігівській області, де хворобу вперше діагностували ще в серпні 2014-го року (не лише серед диких кабанів, а й у господарствах населення), а у 2015-му на цих же територіях (червень-липень) виникла повторна серія спалахів — 5 випадків у господарствах населення — з типовою для епізоотії АЧС сезонністю (пік захворюваності влітку). АЧС на Чернігівщині продовжували виявляти до кінця поточного року. Тобто йдеться вже про фактично сформовану зону ензоотичної циркуляції АЧС у секторі свинарських господарств населення Чернігівської області та, можливо, частини Київщини (навколо Київського водосховища), Сумщини та Полтавщини, яка зазвичай має тенденцію до постійного дифузного розширення. Найбільшу небезпеку становить накопичення (зберігання) населенням контамінованих продуктів забою заражених та хворих на АЧС свиней і їх поширення через легальні та не-

Рисунок 4.

РОЗТАШУВАННЯ КОМЕРЦІЙНОГО ПОГОЛІВ'Я СВИНЕЙ В УКРАЇНІ ЗА ДАНИМИ ПЕРЕПИСУ 2014-ГО Р.

Джерело: Хоменко С., 2015

легальні торгові мережі за межі інфікованої території. На жаль, аналогічний стан складається і в сусідній із Сумщиною Курській області Російської Федерації, що становить загрозу розширення зони епізоотії АЧС на сектор екстенсивного свинарства всього північного сходу України вже у найближчому майбутньому (рисунки 2 та 3). Вірогідно, що з такою ж перспективою можуть стикнутися і свинарі Одещини та Миколаївщини вже у наступному році.

ЗАГРОЗИ ПОДАЛЬШОГО РОЗПОВСЮДЖЕННЯ

З огляду на вище означене є кілька безпосередніх загроз для свинарського сектору України, а саме (за значимістю):

1 Дифузне поширення АЧС у господарствах населення за межі епізоотичної зони (зон) із першим епіцентром на півночі Чернігівської області на південь та в сусідні області (Сумщину, Київщину та Полтавщину). Таким чином, на північному Лівобережжі може сформуватися єдина зона змішаного циркулювання АЧС серед диких та

домашніх свиней, яка охоплюватиме також і сусідні області Російської Федерації (Брянщину та Курщину). Поступово в процесі поширення ареалу хвороби ключову роль відіграватиме сектор екстенсивного свинарства (господарства населення та невеликі ферми) за епізоотичною моделлю, яку 2007–2015-го рр. реалізували в Російській Федерації. Динаміка цього процесу зазвичай сезонна і найбільш інтенсивне поширення хвороби відбуватиметься влітку. Цей сценарій може актуалізуватися також у Черкаській, Миколаївській, Одеській та Вінницькій областях у наступному році.

2 Стрибоподібне поширення АЧС за межі карантинної зони зазвичай пов'язане з нелегальним вивезенням хворих на АЧС тварин із комерційних свиногосподарств чи продуктів їх вимушеного забою на інші території (як це вже неодноразово було в Російській Федерації, а також зафіксовано в Україні). Подальше розповсюдження АЧС в Україні не обов'язково матиме виключно дифузний характер. Пе-

реміщення контамінованої продукції з осередків хвороби (під час карантинних обмежень та після їх зняття) наразі може відбуватися в країні практично безперешкодно. Тож після накопичення в населення на вражених АЧС територіях певної критичної маси невилученої інфікованої АЧС продукції свинарства, хвороба може виникати абсолютно несподівано, практично у будь-якому регіоні країни, навіть через кілька місяців після останніх закритих спалахів. Такі прецеденти, на жаль, уже є. Напрямки та відстань таких «стрибків» інфекції малопередбачувані і залежать від господарських зв'язків, цін, сезону, розміру ураженого господарства тощо. В Україні зареєстровано близько 3,5 тис. свиногосподарств різних форм власності, значна частина яких — невеликі ферми (рисунки 4).

Зазвичай, найбільш інтенсивне поширення контамінованої продукції відбувається під кінець сезону відгодовування свиней та взимку. З огляду на це варто зауважити, що поки що спалахи АЧС в Україні серед до-

машніх свиней спостерігають у зоні з відносно невисокою щільністю поголів'я свиней і в регіонах, де домінує екстенсивне свинарство. Занесення АЧС на території з більшою щільністю свиноферм і концентрацією свиней у населення неминуче призведе до постійного занесення хвороби на ферми. Як показує ретроспективний аналіз, імовірність цього складає 3 до 1 (тобто кожен четвертий зареєстрований спалах АЧС буде на спеціалізованих фермах). Саме таке співвідношення і спостерігали у 2008–2015-му роках у країнах Східної Європи. В епізоотичних з АЧС регіонах відсоток повідомлень із ферм сягає 28% (20% — великі комерційні ферми та 8% — комерційні ферми меншого розміру). Тому можна очікувати, що кожен третій або четвертий уражений свинарський об'єкт, скоріше за все, буде фермою. Наслідки цього будуть катастрофічними як для свинарства уражених територій, так і для країни в цілому, оскільки

контамінована продукція з уражених господарств може поширюватися значно швидше, охоплюючи значні території, аніж із господарств населення, особливо після проникнення в торгову мережу. Тому особливо небезпечним є проникнення АЧС в західні області України, де щільність поголів'я свиней у господарствах населення сягає місцями 16–30 голів на квадратний кілометр (рисунки 1 і 2).

3 Дифузне поширення АЧС у популяції дикого кабана на Поліссі з імовірним поступовим локальним проникненням хвороби в господарства населення і формуванням, скоріше за все, змішаного (домашні-дикі-домашні свині), аніж справжнього лісового циклу персистенції АЧС. Зона циркуляції АЧС серед диких кабанів у Польщі також може мати тенденцію до поступового повільного розширення на південь, у напрямку кордону з Україною, що згодом може призвести до формування на півночі Украї-

ни великої ензоотичної з АЧС зони — на кшталт того, що спостерігають в останні два роки в країнах Балтії та Польщі. Слід зазначити, що на фоні двох попередніх загроз можлива персистенція АЧС серед диких кабанів наразі не виглядає критично значимою проблемою контролю хвороби в Україні, але може актуалізуватися і ускладнювати і без того непросту ситуацію. Транскордонне занесення АЧС з дикими кабанями (з Білорусі, Росії, Польщі та, можливо, незабаром і з Румунії) залишається значним фактором ризику виникнення нових, епізоотологічно непов'язаних зі спалахами в інших частинах України, осередків АЧС у північній та західних частинах країни (рисунки 5).

КОНТРОЛЬ АЧС У ПОПУЛЯЦІЇ ДИКОГО КАБАНА

Протиенізоотичні заходи при виявленні АЧС у популяції диких кабанів — це одне з найбільш суперечливих питань щодо попередження та контро-

Рисунок 5.

ВИПАДКИ АЧС СЕРЕД ДИКИХ КАБАНІВ (БЛАКИТНІ КРАПКИ), ЗОНА МОЖЛИВОГО ПОШИРЕННЯ АЧС У ПОПУЛЯЦІЇ ДИКОГО КАБАНА ТА ЙМОВІРНІ МЕЖІ ЗОНИ ПОДАЛЬШОГО ПОШИРЕННЯ ВІРУСУ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯМ ДИКОГО КАБАНА ДО ЗМІШАНОГО ЦИКЛУ ПЕРЕДАЧІ АЧС У МАЙБУТНЬОМУ

Джерело: Хоменко С., 2015

лю хвороби. Епізоотологія АЧС у дикій природі залишається недостатньо дослідженою. Наразі матеріали, опрацьовані робочою групою ЄАБХП (Європейська Агенція з Безпеки Харчових Продуктів, EFSA), дозволяють зробити кілька принципово важливих висновків (див: <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/4163.pdf>).

Превалентність АЧС у популяціях дикого кабана в країнах Балтії та Польщі дуже низька: 0,3–1,0% залежно від сезону. Найвища вона влітку та восени, а найнижча — навесні, що обумовлює низьку ефективність активного нагляду, оскільки для достовірного виявлення або виключення наявності хвороби у відстріляних тварин розміри вибірки мають складати кілька сотень голів. Для більшої частини території України це означає, що АЧС може бути достовірно виявлена/виключена лише за умови тотального винищення всіх диких кабанів, які мешкають у районі проведення нагляду (достовірний результат можна отримати лише відстрілявши та дослідивши все поголів'я дикого кабана в зоні нагляду, що є практично нездійсненним для більшості територій України).

Імовірність виявлення АЧС (методом ПЛР) серед загиблих диких кабанів у 55 (!) разів вища, ніж серед відстріляних тварин. Тому абсолютна більшість нотифікацій хвороби та нові випадки її виявлення відбуваються саме шляхом дослідження трупів свиней. Розрахунки показують, що в середньому виявляють лише одного з десяти кабанів, загиблих унаслідок зараження АЧС, а решта залишається в природі, слугуючи (залежно від сезону) тривалим джерелом інфекції в зоні спалаху.

Механізм горизонтальної передачі вірусу (від тварини до тварини) працює в основному влітку та восени, коли чисельність тварин збільшується після розмноження та контакти між різними сімейними групами зростають. Водночас, пряма залежність епізоотичних параметрів

(превалентність, щільність спалахів, відсоток виявлених трупів тощо) від щільності популяції дикого кабана на основі статистичних методів дослідження не прослідковується. З'ясовано також, що взимку та навесні (а можливо, і влітку) в епізоотії хвороби найважливішу роль відіграє передача вірусу від трупів загиблих тварин до живих кабанів шляхом безпосереднього контакту, причому не обов'язково через поїдання решток (можливе, наприклад, через личинки безхребетних). Тому епізоотії АЧС серед диких кабанів — це процес, інтенсивність якого здебільшого обумовлена частотою контактів у системі кабан-труп, а не абсолютною щільністю його популяції. Процес географічного поширення АЧС у популяціях дикого кабана є доволі повільним. За відсутності впливу людей (занесення вірусу на нові території), йдеться про швидкість локального поширення у межах 15–20 км на рік.

Ензоотія АЧС серед диких кабанів на півночі країни є надзвичайно неприємним та небезпечним фактором ризику подальшої персистенції хвороби в Україні. Однак, з огляду на співвідношення чисельності диких та домашніх тварин у різних регіонах країни (рисунки 2, 3, 4 та 5) у разі подальшого просування АЧС на південь основним середовищем її циркуляції та персистенції стане сектор екстенсивного свиноводства, що повністю знівелює проблему АЧС у популяціях дикого кабана. Із другого півріччя цього року означений сценарій стає реальністю для України (рисунки 1 та 3). Зазначимо також, що моделювання наслідків різних заходів контролю АЧС у популяціях дикого кабана, опитування незалежних експертів й аналіз епізоотичних даних продемонстрували:

1. Радикальне зменшення чисельності дикого кабана (70–80% від пострепродуктивної чисельності) теоретично могло б призупинити процес циркулювання вірусу, однак

це практично неможливо для популяцій, що мешкають у лісовій та лісо-степовій зонах Європи.

2. Симуляція вилучення інфікованих вірусом АЧС трупів кабанів (до 50%) призупинила епізоотію хвороби. Тобто переривання епізоотичного ланцюга можливо досягти, запобігаючи передачі вірусу АЧС від трупів до живих тварин двома шляхами: вилученням (відстрілом) живих кабанів з ураженої території та вилученням самих трупів. За певних умов, як показує досвід Польщі, останнє може бути значно результативнішим методом попередження поширення АЧС серед диких кабанів.

3. На думку експертів реалістичнішим заходом, ніж так звана «депопуляція», було б поєднання кількох стратегій мінімізування частоти заражень одночасно, а саме:

- вилучення якнайшвидше після виявлення першого випадку загибелі тварин від АЧС якомога більшої кількості трупів загиблих кабанів (реальний, щоденний огляд території зони нагляду);
- радикальне зменшення або повне призупинення зимової підгодівлі тварин (залучення природних механізмів зменшення популяції);
- вибірковий відстріл свиноматок репродуктивного віку, що може сприяти стабілізації і різкому зменшенню популяції (можливе матеріальне заохочення мисливців);
- збільшення загальних обсягів вилучення тварин (відстрілу) в сезон полювання, продовження термінів сезону полювання чи відкриття додаткового сезону тощо.

4. Означені підходи можуть бути ефективними лише у разі довгострокового та систематичного їх використання. Швидкого способу (у межах одного сезону), щоб зупинити поширення АЧС серед диких кабанів наразі немає. **ПС**

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ШТАБ «СТОП АЧС»

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОБОТИ:

- Налагодження комунікації між державними органами та виробниками.
- Комунікативно-інформативні заходи:
 - Call-центр, який регулярно контактує з кожним підприємством;
 - «Гаряча лінія», до якої залучені лікарі ветеринарної медицини, юристи, експерти ФАО, представники Мінагрополітики України.
- Інформування підприємств галузі через спеціалізовані ЗМІ.
- Навчальні та інформаційні матеріали.
- Організація спеціалізованих заходів.

ІНФОРМАЦІЙНІ ПАРТНЕРИ:

ПІДТРИМАЄМО ГАЛУЗЬ РАЗОМ!

ЗА ДЕТАЛЬНІШОЮ
ІНФОРМАЦІЄЮ ЗВЕРТАЙТЕСЯ:

ТЕЛЕФОН «ГАРЯЧОЇ ЛІНІЇ» З ПИТАНЬ АЧС: +38 067 1259274

PER ASPERA AD ASTRA

АБО ЯК РОЗВИВАТИМЕТЬСЯ УКРАЇНСЬКЕ СВИНАРСТВО У 2016-МУ?

АРТУР ЛОЗА,
президент
Асоціації
«Свинарі
України»:

«Перш за все, не варто забувати, що свинарство — галузь стратегічна, куди входять на роки, а значить, і ціна виходу з цього бізнесу чимала. По-друге, ті, хто давно працює у секторі, знають про циклічність розвитку галузі (так звані «свинарські цикли»), тож коливання є завжди. Українське свинарство не виняток із цього правила. Тож останнім часом виробники свинини переживають «зону турбулентності», подібну до тієї, яку спостерігали у 2008–2009-му роках. Проте, всупереч кризи, українське свинарство протягом останніх двох років почувалося більш-менш комфортно. Так, 2014-ий видався досить удалим для виробників свинини. Рік, що минає, був спокумний деякими негативними моментами: економічна скрута в країні внесла свої корективи, тож перший квартал року залишив багатьом свинарям не найприємніші спогади. Хоча тоді здавалося, що найнижчу точку спаду вже проминули, нині розуміємо, що межа, з якої почнеться новий підйом, — ще попереду. Перша половина 2016-го року, напевно, буде кризовим періодом для галузі, коли «на плаву» втримаються лише най-

сильніші. Питома вага модернізованих свиноферм, де приділяють належну увагу і генетиці, і годівлі, і менеджменту, щорічно зростає. Хоча вагома і частка таких, що досі працюють за радянськими підходами. Саме останніх наступний рік особливо гостро поставить перед вибором: або інтенсифікуватися, або йти з галузі. Звичайно, і фермам із високим рівнем інтенсивності виробництва доведеться попрацювати і над конверсією корму, і над енергоефективністю, і над якістю генетичного матеріалу. Проте не варто забувати, що після спаду йде підйом. Тож лише ті, хто будуть до нього готові, зможуть упіймати зростаючу хвилю та її «підкорити». Звичайно, внутрішній ринок нині висуває численні виклики: тиск низької купівельної спроможності на ціни, зміни у системі оподаткування, поширення АЧС. Однак криза — це час для переосмислення та підготовки до виходу в нові сегменти ринку та до розширення бізнесу. Тому особливості актуальності у цей період набуває налагодження зв'язків, проведення переговорів та «розвідка» нових ринків, а також формування стратегії виходу на них. Адже саме пошук нових ринків збуту для української свинини стає пріоритетним завданням найближчих років».

ВІКТОР НЕЧМИЛОВ,
управляючий
племінною
фермою
ТОВ «Гранум»:

«Приналежність до Донеччини чи Луганщини — ще не вирок, бо їсти люди хочуть скрізь. Тож навіть тут, за 100 км від зони АТО, треба працювати і розвиватися. А розвиток, на мою думку, можливий, якщо є ефективна зв'язка «власник-управляючий». Так, ситуація в нас тут не проста, але і виробництво у «валізі не перевезеш». От і працюємо. Тим паче, що є гарний фундамент для подальшого вдосконалення та розвитку — унікальне чистопородне поголів'я, завезене з Канади. Відповідно, плануємо поглиблюватися в цьому напрямку. Відтак, половина свиней продукуватиме гібридних тварин, решта — чистопородних Йоркширів, Дюроків та Ландрасів. Так, при підборі племінних тварин ми використовуємо спеціальне програмне забезпечення, яке дозволяє прогнозувати індекс потомків від тих чи інших батьків. Крім цього, наше господарство — єдиний в Україні член Канадської асоціації свинарів. Отже, плануємо посилити співпрацю з цією організацією, що, на нашу думку, піднесе селекційну роботу на новий рівень».

ОЛЕКСАНДРА БОНДАРЬСЬКА,
аналітик
Асоціації
«Свинарі
України»:

«У зв'язку зі скрутним економічним становищем у країні та невизначеністю подальшого перебігу подій більшість свинарів не готові поки відкрито заявляти про свої плани розвитку. Проте близько 40% промислових свиноферм декларують готовність до нарощування виробничих потужностей. Так, лише за результатами опитування господарств, що увійшли до рейтингу (дивіться на ст. 28–29 цього журналу), очікується приріст маточного поголів'я щонайменше на 6 тис. голів, а число місць на відгодівельних майданчиках за дуже скромними підрахунками збільшиться на 50 тисяч. Так, у масштабах усієї галузі це — крапля в морі, проте все ж позитивна динаміка! Деякі виробники планують вийти на ринок із додатковими товарними обсягами, інші — зробити акцент на розвитку племінної справи. Хтось покладається на власне відтворення, інші хочуть завозити тварин із-за кордону. Одні розраховують на залучення кредитних коштів, дехто намагатиметься реалізувати задуми за рахунок самофінансування. Певна частка виробників буду-

ватиме нові комплекси, деякі планують «повернути до життя» після реконструкції старі. Але найголовніше, що галузь має вагомий відсоток ентузіастів, які готові продовжувати рух навіть у буревій, оскільки знають, що з часом напрямок вітру зміниться і тоді можна буде продовжувати шлях із відкритими вітрилами».

ВОЛОДИМИР БАРАН,
генеральний
директор

ТзОВ «Барком»:

«Наше господарство не вповільнює крок, тож у наступному році плануємо розширювати виробничі потужності в Ожидові, зокрема за рахунок збільшення маточного поголів'я на 1,2 тис. голів. Відповідно до такого нарощування збільшимо число місць для відлученців на виробничому майданчику у с. Гончарівка Золочівського району на 6,7 тисяч голів. Крім цього, розпочнемо програму розширення ферми кінцевої відгодівлі у с. Підлисся. Впродовж 2016-го її потужність плануємо збільшити на 7 тис. місць, такий самий приріст очікуємо і в 2017-му. Отже, наприкінці цього процесу поголів'я свиней ТзОВ «Барком» сягне 100 тис. голів».

СЕРГІЙ ЛЕПЕТЮК,
управляючий
ПА «Тетерів»:

«Я вже давно працюю у тваринництві, тож помітив, що середне та маленьке фермерство просто вимирає, а залишаються на ринку лише гіганти. Ми хотіли б розвиватися за рахунок власних коштів, адже покладаємось лише на власні сили. Але у кризових умовах виживати таким, як ми, все важче і важче. Звичайно, прогрес не має зупинятися. Ми на власному досвіді зрозуміли, що впровадження сучасних практик свинарства, зокрема данських у нашому випадку, докорінно змінює результати роботи ферми. Проте нарощувати виробництво можна буде лише тоді, коли вступить у силу програма компенсації 50% витрат на реконструкцію ферм. Без підтримки це робити важко, оскільки виробник нині не має нічого, а на одного мого працівника припадає десятеро зайнятих у торгівлі. Нині ж бачимо: навіть за зниження закупівельних цін на живець, ціна м'яса «стоїть», а значить — попиту як не було, так і не з'явився. Додає масла у вогонь і точкове поширення АЧС, і подвірний забій, який варто було б заборонити. Тому розвиватися і хотіли б, але як це робити за таких умов?» **ПС**

Ті, хто тривалий час спостерігають за розвитком свинарства в Україні, розуміють, що вдача господарювання у цій галузі дуже неоднозначна: то ціна на живець доходить до 38 грн/кг, приносячи омріяні прибутки, то курс гривні падає, розганяючи ціну на корми й решту витратних матеріалів і нівелюючи попередні здобутки, то АЧС поширюється. Але цей тернистий шлях подолає лише той, хто продовжує йти. Наближення зимових свят у багатьох асоціюється із підбиттям підсумків проведеної роботи та формуванням напрямів руху у подальшому. З думками про те, що чекає на галузь наступного року (крок вперед чи два назад?), і які плани на 2016-ий мають окремі гравці ринку, ознайомтесь у коментарях нижче.

МАРИНА ГОЛУБКА: «ЯКБИ МИ НЕ ШУКАЛИ НОВОГО, ТО ВЖЕ Б ДАВНО „ЗГОРНУЛИ” БІЗНЕС»

● ДОСЬЄ-ПЕРСОНАЛІЇ

МАРИНА ГОЛУБКА,
директор
ФГ «Новий рівень 2006».

Народилася 31-го липня 1981-го року в селі Угля Тячівського району Закарпатської області.

Навчалася в Ужгородській філії Київського слов'янського університету за спеціальністю філолог англійської та української мови. За професійним спрямуванням майже п'ять років пропрацювала у школі в селі Угля та за сумісництвом у навчально-виховному комплексі «Первоцвіт».

З 2006-го року працює у ФГ «Новий рівень 2006». Маючи середню економічну освіту (закінчила коледж Міжрегіональної академії управління персоналом), почала з посади заступника директора з фінансових питань підприємства.

З 2013-го року обіймає посаду директора господарства.

«Прибуткове свинарство», грудень 2015

Кожне господарство має свою індивідуальність, що вирізняє його з-поміж інших. Це ще раз підтвердило ФГ «Новий рівень 2006». По-перше, розташоване на кордоні України та Румунії, по-друге, функціонує у мальовничому Закарпатському краю, де курсують туристи й активно будуються бази відпочинку, а не свинокомплекси. Але й у таких умовах можна вдало вести бізнес. Про те, як це вдається, розповіла директор господарства Марина Голубка.

— **Що спонукало розпочати свинарський бізнес?**

— Свинарство почав розвивати мій чоловік, Петро Голубка. Це була його ідея, хоча шлях до успіху видався не дуже простим. Ще у 1987-му він вступив до Білоцерківського національного аграрного університету (агрономічний факультет), але навчання так і не завершив. Подальші роки дали чимало досвіду: чоловік займався і лісівництвом, і продажем міндобрив (посвятив цій справі майже 10 років), і рослинництвом (співвласник ТОВ «Щедре поле», Черкаська обл.). Але бажання розвиватися і підприємницький хист привели до свинарства. Тоді ж отримав пропозицію від товариша з ПП «Колос» спробувати свої сили у цьому бізнесі. Звісно, це нас зацікавило, але й змусило потурбуватися — про свиней ми практично нічого не

знали. Тому вирішили почати з практики — завітали на господарство, подивилися, як вирощують свиней і що для цього потрібно. Ризикнули — у 2006-му запустили свиногосподарство ФГ «Новий рівень 2006».

— **Коли прийняли рішення займатися свинарством, із чого починали?**

— Зацікавившись цим бізнесом, звернулися за допомогою до друзів, які вже мали досвід у галузі. Крім того, почали відвідувати спеціалізовані виставки, консультуватися зі спеціалістами. Зверталися навіть до французької компанії за розрахунками (вартість обладнання, облаштування господарства), але, почувши ціну, вирішили зробити все самостійно. Добре порахувавши, викупили колишній корівник та земельні паї. Польська компанія допомогла спроектувати свинокомплекс.

«Прибуткове свинарство», грудень 2015

ДОСЬЄ-ПІДПРИЄМСТВО

ФГ «НОВИЙ РІВЕНЬ 2006»,
с. Тячівка, Тячівський район, Закарпатська область

Основні виробничі показники (станом на 10.12.2015)		
п/п	Показники	Значення
Репродуктор		
1	Породи	Велика біла, Ландрас
2	Кількість свиноматок, голів	731
3	Кількість відлучених поросят на свиноматку на рік	26,4
4	Народжено живими на опорос, гол.	12,3
5	Відлучено голів на гніздо	11,4
6	Вік поросят на момент відлучення, днів	27
7	Вага на момент відлучення, кг	7,3
8	Відсоток заплідненості, %	85,6
9	Кількість опоросів на рік	2,4
Дорошування		
10	Середньодобовий приріст, г	405
11	Вік при вазі 30 кг, днів	83
Відгодівля		
12	Середньодобовий приріст, г	868
13	Середня забійна вага, кг	109
14	Вік досягнення забійної ваги, днів	174

Вже були готові завезти свиней, але без проблем не обійшлося. Виявилося, що порушені екологічні норми будівництва — відстань до найближчої хати — 100 м, і спеціальні служби не дають дозвіл на введення в експлуатацію. Втім, після перевірки документів, з'ясувалося, що порушники не ми, а населення, яке незаконно забудувало землі між селом та комплексом. Тому все владналося, та й із сусідами добре «вживаємося».

У реконструйований комплекс у 2006-му завезли перших 150 свиноматок і розпочали роботу. Проте навчені гірким досвідом, пішли на зустріч населенню — запустили лише половину потужностей (аби не утримувати в одному місці багато свиней). З огляду на це, викупили ще один комплекс, 50-тисячник у смт. Вилок Виноградівського району, що за 72 км від Тячева. Ферма знаходиться у полі, далеко від населених пунктів, і побудована із дотриманням усіх норм. Там ми утримуємо свиней на дорошуванні і відгодовлі, а у Тячівці нині — лише маточник.

— Яку генетику обрали? На що при цьому орієнтувалися?

— Як уже згадували, спочатку ми завезли 150 свинок (Велика Біла х Ландрас) угорської генетики. Хоча ці тварини не багатоплідні (у середньому 10 поросят на свиноматку на опорос), проте нас підкупило те, що поросята народжуються великими і міцними.

Нещодавно завезли з Чехії 400 свинок французької генетики. Сподобалося те, що ці тварини мають високий вихід пісного м'яса і стресостійкі. Остання перевага для нас дуже важлива, адже, на відміну від багатьох українських ферм, одразу після відлучення перевозимо поросят на іншу ферму, а для них це великий стрес.

— Звертаєтеся за допомогою до консультантів чи все дізнаєтеся самотужки, вчитеся на власному досвіді?

— Ні, ми не сидимо на місці. Якби ми не шукали чогось ново-

го, то вже б давно «згорнули» бізнес. Постійно відвідуємо спеціалізовані семінари, конференції, виставки. Багато їздимо країнами Європи (Австрія, Польща, Німеччина, Чехія тощо), дивимося, як у них організоване виробництво. До нас також часто приїжджають фахівці із сусідніх країн, консультують, знайомлять із новинками свинарства.

— Зважаючи на те, що маєте власні землі, годуєте свиней вирощеною на них сировиною?

— Спершу ми возили зернові з Черкаської області, але потім це стало занадто витратно, тому вирішили, що краще взяти поля для обробітки тут, на Закарпатті. Зважаючи на те, що у нашому районі немає жодного гектара орної землі (кам'янистий ґрунт), вирощуємо корми у сусідніх. Маємо для цього власну техніку. До минулого року проблем не було, вдавалося повністю забезпечувати себе кормами. Проте останнім часом погіршилися погодні умови. Цьогоріч, наприклад, урожайність упала через дуже спекотне літо. А, враховуючи ціни на зерно і живець, доводиться констатувати той факт, що згодовуємо дороге зерно дешевим свиням.

— Ваш бізнес диверсифікований: рослинництво відокремлене від тваринництва?

— У нас все розділено. Є три напрямки: ТОВ «Щедре поле», яке займається виключно рослинництвом, ТОВ «Агропромис-

ловий комплекс „Тиса-Захід“ — лише свинарством (відгодовельник), а ФГ «Новий рівень 2006» поєднає і те, і те. Звичайно, диверсифікація потрібна, адже ми маємо бачити, яка прибутковість кожного з господарств. Тому навіть коли продаємо зерно з одного підприємства іншому, то тільки на ринкових умовах. Вважаємо, що такий підхід найкращий.

— За якою технологією утримуєте свиней?

— Відлученців (на 27–28-ий день) перевозимо на іншу ферму. Після дорошування (до 75-го дня) поросят утримуємо традиційно (на щільній підлозі, фото 1 а) та на солом'яній підстильці (500 голів у групі, фото 2), де відгодовуємо за технологією «шведького стола». Результатами дуже задоволені. По-перше, капіталовкладення не надто великі — ми самостійно обладнали цех, забетонували підлогу, поставили годівниці, раз на тиждень підкидаємо соломі. По-друге, так тварини краще ростуть, ніж на решітчастій підлозі та з автоматизованою годівлею. На підстильці тепло (приміщення не опалюємо), тварини їдять досхочу і більше часу сплять. Крім того, отримуємо якісне добриво для внесення на поля.

— Як у вас налагоджена реалізація свиней? Куди збуваєте?

— Це проблема для Закарпаття, особливо для нас, бо нині

Фото 1 а.

Фото 1 б.

Свині на відгодовлі: а) на щільній підлозі; б) на солом'яній підстильці.

«НА ВІДГОДІВЛІ

УТРИМУЄМО

ЧАСТИНУ СВИНЕЙ НА

СОЛОМ'ЯНІЙ ПІДСТИЛЬЦІ:

КАПІТАЛОВКЛАДЕНЬ

МЕНШЕ — ВІДНОСНО

НИЗЬКІ ВИТРАТИ

НА ОБЛАШТУВАННЯ,

ЗА РАХУНОК ПІДСТИЛКИ

ТЕПЛО (НЕ ОПАЛЮЄМО),

А ПЕРЕВАГ БІЛЬШЕ —

СВИНИ КРАЩЕ ЇДЯТЬ,

БІЛЬШЕ СПЛЯТЬ,

А ОТЖЕ, ШВИДШЕ РОСТУТЬ».

наше господарство — одне з найбільших свиноферм у регіоні. Коли у нас був збут 400–500 голів на місяць, то ми вільно реалізувати тут, а коли сягнуло 1000 і більше — доводиться транспортувати свиней в інші області — переробних підприємств поблизу немає. Тому прийняли рішення розвивати цей напрям. Викупили колишній м'ясокомбінат (4 га землі, приміщення 6000 м²), який ще за часів Радянського Союзу побудували угорці. Втім, його не запустили і він помалу розваливався. Ми його реконструювали, зробили бійню потужністю 300 голів/доба та цех для виробництва 20 тонн ковбаси. Підписали контракт із австрійською компанією на поставку обладнання, але поки його так і не завезли: після девальвації гривні його вартість зросла в рази. Тому сподіваємося, що ситуація покращиться і нам вдасться запустити переробку. А тим часом доводиться реалізувати живець переробним підприємствам із сусідніх областей. Також продаємо товарних поросят.

Фото 3.

Свиноматка з підсисними поросятами

«ЗА ТЕПЕРІШНІХ УМОВ

МОЖЛИВОСТІ РОЗБУДОВУВАТИСЯ НЕ БАЧИМО.

ЗАРАЗ РИНОК НАСИЧЕНИЙ СВИНИНОЮ,

ЦІНА ПАДАЄ, А ПИТАННЯ, КУДИ ЗБУВАТИ ЖИВЕЦЬ,

ХВИЛЮЄ ЛИШЕ САМОГО ВИРОБНИКА.

НАША ГОЛОВНА МЕТА В ТАКИЙ КРИЗОВИЙ ЧАС —

УТРИМАТИСЯ НА ДОСЯГНУТОМУ РІВНІ».

— У вас досить велике господарство, скільки працівників обслуговує виробництво? Яка кадрова політика ФГ «Новий рівень 2006»?

— Загалом у підприємстві працює 30 працівників. З моменту заснування господарства ніхто із працівників не звільнився, а, навпаки, розширюємо штат. Однак кадрова політика у нас дуже особлива — працівники диктують свої умови. Тут «під боком» Румунія, люди можуть не працювати, а, перетинаючи кордон, перепродавати товари і заробляти на цьому добрі гроші. Тому, щоб утримати працівників, потрібно гарантувати конкурентну заробітну плату, і ми йдемо на такий крок. Ще одна особливість нашого підприємства — працівники несуть колективну відповідальність за результати. Така система працює — вони краще самоорганізуються, контролюють і допомагають один одному.

Крім того, за рік працівники отримують дві свині (або живцем, або грішми за ринковою ціною). Це не спонукає їх утримувати свиней вдома та виносити корми з господарства. Така компенсація задовольняє всіх: ми спокійні, що працівники не принесуть на ферму «заразу»; люди знають, що можуть отримати обіцяне за першої ж потреби.

Для нас важливе значення має соціальне забезпечення: підтримуємо школи, садочки, церкву, допомагаємо розвит-

ку спорту у районі, сприяємо покращенню інфраструктури. Перед святами стараємося забезпечити громаду м'ясом, ковбасами. Це допомагає нам налагодити дружні відносини з мешканцями, тому жодних проблем і скарг на ферму з їх боку немає.

— Чи плануєте розширювати виробництво?

— За теперішніх умов можливості розбудовуватися не бачимо. Ми хотіли розширити потужності для дорощування свиней у смт. Вилोक Виноградівського району (все побудовано, лише залишилося поставити обладнання), але сенсу цього робити немає. Зараз ринок насичений свининою, ціна падає, а питання, куди збувати живець, хвилює лише самого виробника. Наша головна мета в такий кризовий час — утриматися на досягнутому рівні. Питання щось заробити навіть не виникає.

— На вашу думку як далі розвиватиметься галузь? Чого очікувати свиначеству наступного року?

— Я б охарактеризувала стан галузі словом «невизначеність». Не відомо, куди збуватимемо свинину і яка буде ціна на неї, якщо Росія введе продуктове ембарго. Хоча розуміємо, що нічого доброго тоді не варто очікувати. Проблема ще й у тому, що аграріїв ніхто не підтримує. Тому доведеться самотужки долати всі проблеми і якось виживати. Сподіваємося на краще! **ПС**

*Merry Christmas and
Happy New Year 2016*

HOGSLAT®

**РОЗУМНІ РІШЕННЯ
для прибуткового свиначества**
засновані на практичному досвіді з 1969 р.

tel: (067) 446 0101 ukraine@hogslat.com

ПІДТРИМКА ТВАРИННИЦТВА ЗА РАХУНОК ДЕРЖБЮДЖЕТУ

Програма Мінагрополітики «Державна підтримка галузі тваринництва» передбачає у бюджеті України використання коштів для підтримки фермерів. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 884 затвердила Порядок використання коштів для цієї програми. Так, бюджетні кошти будуть направлятися суб'єктам господарювання-юрособам незалежно від організаційно-правової форми та форми власності.

Щоб отримати часткове відшкодування, суб'єктам господарювання треба звернутися до відповідних комісій облдержадміністрацій. Згідно з Порядком, бюджетні кошти спрямовуються з метою розвитку галузі тваринництва та підвищення її ефективності суб'єктам господарювання агрокомплексу для виплати часткового відшкодування:

- Вартості закуплених для подальшого відтворення телиць, нетелей, корів вітчизняного походження і племінних телиць, нетелей, корів молочного, молочно-м'ясного та м'ясного напрямку продуктивності, племінних свинок і кнурів (класу «еліта»*), племінних вівцематок, баранів, ярок;
- Процентної ставки за банківськими кредитами, залученими у національній валюті, для покриття витрат, пов'язаних із закупівлею молодняка с.-г. тварин, обладнання для тваринницьких ферм і комплексів;
- Вартості будівництва та реконструкції тваринницьких ферм і комплексів, доїльних залів і утворених на кооперативних засадах м'ясопереробних підприємств.

Розпорядниками нижчого рівня вказаних державних коштів є структурні підрозділи агропромислового розвитку облдержадміністрацій. Після надходження від Мінагрополітики відомостей про розподіл бюджетних коштів, розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня оприлюднюють у ЗМІ вимоги до суб'єктів господарювання агрокомплексу для виплати часткового відшкодування, перелік відповідних документів, терміни їх подання та результати розгляду заяв.

Часткове відшкодування вартості тварин здійснюється на безповоротній основі суб'єктам господарювання за закуплені ними тварини в пері-

од з жовтня попереднього року по жовтень поточного року в розмірі до 50% вартості**. Щодо відшкодування вартості об'єктів, воно буде здійснюватися на безповоротній основі у розмірі до 50% вартості (фактично понесених витрат без урахування ПДВ) завершених у попередньому і поточному роках етапів будівництва та реконструкції тваринницьких ферм і комплексів для утримання великої рогатої худоби, свиней, доїльних залів і утворених на кооперативних засадах м'ясопереробних підприємств, у тому числі в розмірі до 30% вартості обладнання відповідно до проектно-кошторисної документації. **ПС**

ДЕРЖАВА ПІДТРИМУВАТИМЕ ТВАРИННИЦТВО, КОМПЕНСУЮЧІ ВИТРАТИ НА ВІДТОВРЕННЯ СТАДА, КУПІВЛЮ МОЛОДНЯКА С.-Г. ТВАРИН, БУДІВНИЦТВО, РЕКОНСТРУКЦІЮ ТА ОБЛАДНАННЯ ТВАРИННИЦЬКИХ ФЕРМ. ЦЕ ЗДІЙСНЮВАТИМЕТЬСЯ ШЛЯХОМ ПОГАШЕННЯ ПРОЦЕНТНОЇ СТАВКИ ЗА КРЕДИТАМИ, АБО ВІДШКОДУВАННЯ ВАРТОСТІ ПРИДБАНИХ ТВАРИН ЧИ ОБ'ЄКТІВ (30–50%).

* вітчизняного походження Миргородської, Великої чорної, Української степової білої та рябої порід, Полтавської м'ясної, Української м'ясної, Червоної білопоясої порід з племінних заводів та племінних репродукторів.

** але не більше 2400 гривень за голову племінних свинок та кнурців.

ВАР

Всеукраїнська
аграрна рада

УКРАЇНА — ЛІДЕР
з виробництва та забезпечення
якісних продуктів харчування в світі

Тел.: +38 (067) 441-13-74

Ел.пошта: info@uacouncil.org

ВЕБ-САЙТ: www.agrar-na-rada.org

ЗАТВЕРДЖЕНО ПОРЯДОК ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖБЮДЖЕТУ ДЛЯ ЗДЕШЕВЛЕННЯ КРЕДИТІВ

Законом України «Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2015 рік”» від 02.03.2015 (набрав чинності 13.03.2015) Міністерству аграрної політики та продовольства України передбачено видатки за напрямком «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів» у сумі 300 мільйонів гривень. Постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 300 затверджено Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів.

Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів:

- 1** Позичальники для отримання компенсації подають до конкурсних комісій заявку за встановленою Мінагрополітики формою і такі документи:
 - копію кредитного договору, посвідчену банком-кредитором або обслуговуючим банком, та копії додатково укладених договорів між позичальником та кредитором;
 - довідку про банківські реквізити позичальника;
 - виписку банку-кредитора або обслуговуючого банку про отримання позичальником кредиту;
 - копію фінансової звітності за останній рік відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги

до фінансової звітності» (додаток 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан), форма № 2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід);

- довідку про відсутність (наявність) заборгованості з податків і зборів;
 - копії документів про оплату товарів, робіт, послуг для підтвердження використання кредитних коштів на цілі, визначені у пункті 4 Порядку.
- Подані документи реєструються секретарем конкурсної комісії в журналі обліку, форму якого затверджує Мінагрополітики. Секретарем конкурсної комісії є працівник фінансового відділу департаментів агропромислового розвитку облдержадміністрацій.
- 2** Позичальники для отримання права на компенсацію звертаються до конкурсних комісій облдержадміністрацій за місцем їх реєстрації, а по-

зичальники, що зареєстровані у м. Києві, — до департаменту агропромислового розвитку Київської облдержадміністрації.

- 3** Конкурсні комісії розглядають подані позичальниками документи, необхідні для отримання права на компенсацію, у порядку черговості їх реєстрації.

Під час прийняття рішення щодо надання компенсації перевага надається позичальникам:

- у першу чергу тим, які мають чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній рік до 10 млн гривень;
 - у другу чергу тим, які провадять діяльність з вирощування та розведення великої рогатої худоби молочних порід, іншої великої рогатої худоби.
- Конкурсні комісії визначають суму компенсації для кожного позичальника в межах встановленого річного об-

сягу, видають позичальнику довідку про прийняте рішення конкурсної комісії щодо надання компенсації та включають його до реєстру позичальників, які мають право на отримання компенсації за кредитами. Форми довідки та реєстру затверджує Мінагрополітики.

У разі відмови в наданні компенсації конкурсна комісія надає позичальнику у триденний строк після прийняття рішення обґрунтовану письмову відповідь із зазначенням причин відмови.

- 4** Позичальники, включені до реєстру позичальників, що мають право на отримання компенсації за кредитами, подають до 7-го числа місяця (наступного за звітним періодом) копію платіжного документа, засвідченого банком-кредитором або обслуговуючим банком, про суму фактично сплачених відсотків за користування кредитом за відповідний період з визначенням суми, що підлягає відшкодуванню позичальнику за рахунок бюджетних коштів, до департаментів агропромислового розвитку облдержадміністрацій.

- 5** Департаменти агропромислового розвитку облдержадміністрацій на підставі копії платіжного документа, зазначеного у пункті 4, складають та затверджують реєстр компенсаційних виплат і до 10-го числа місяця, наступного за звітним періодом, подають його до Мінагрополітики. Форму реєстру затверджує Мінагрополітики.

Мінагрополітики на підставі поданих реєстрів здійснює розподіл коштів між регіонами в межах виділених асигнувань пропорційно визначеній потребі в компенсаційних коштах та спрямовує бюджетні призначення департаментам агропромислового розвитку облдержадміністрацій.

Департаменти агропромислового розвитку облдержадміністрацій на підставі рішення Мінагрополітики здійснюють розподіл коштів між позичаль-

никами пропорційно визначеній потребі в компенсації та подають реєстр позичальників і платіжні доручення на виплату компенсації до головних управлінь Казначейства, які здійснюють перерахування коштів на рахунки позичальників.

- 6** Операції, пов'язані з використанням бюджетних коштів, здійснюються відповідно до Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами, затвердженого в установленому законодавством порядку.

Відображення у первинному та бухгалтерському обліку інформації про отримані (створені) оборотні і необоротні активи, а також відкриття рахунків, реєстрація і облік зобов'язань в органах Казначейства та операції, пов'язані з використанням бюджетних коштів, здійснюються у порядку, встановленому законодавством.

- 7** Департаменти агропромислового розвитку облдержадміністрацій надсилають щокварталу до 15-го числа місяця, наступного за звітним, до Мінагрополітики узагальнену інформацію про використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення компенсації за кре-

дитами за затвердженою ним формою.

Мінагрополітики подає щокварталу до 20-го числа місяця, наступного за звітним періодом, та у місячний строк після закінчення бюджетного періоду до Мінфіну інформацію про стан виконання результативних показників з результатами аналізу, поясненнями, висновками щодо їх виконання.

- 8** Складення та подання фінансової і бюджетної звітності про використання бюджетних коштів, а також конт-роль за їх цільовим та ефективним витрачанням здійснюються в установленому законодавством порядку.

- 9** За підсумками десяти місяців, а надалі щомісяця у разі потреби Мінагрополітики може здійснювати перерозподіл невикористаних бюджетних асигнувань для компенсації відсоткової ставки за кредитами між департаментами агропромислового розвитку облдержадміністрацій пропорційно додатковій потребі в коштах понад річний план асигнувань, необхідних для здешевлення кредитів відповідно до заявок, поданих конкурсними комісіями облдержадміністрацій. Форму заявки затверджує Мінагрополітики. **ПС**

ЗГІДНО ЗІ ВСТАНОВЛЕНИМ ПОРЯДКОМ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ У ДЕРЖАВНОМУ БЮДЖЕТІ ДЛЯ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ЗАХОДІВ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ ШЛЯХОМ ЗДЕШЕВЛЕННЯ КРЕДИТІВ, СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА КОНКУРСНІЙ ОСНОВІ МОЖУТЬ ОТРИМАТИ КОМПЕНСАЦІЮ, ПОДАВШИ ДО ДЕПАРТАМЕНТІВ АГРОПРОМИСЛОВОГО РОЗВИТКУ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЙ ПАКЕТ УСІХ НЕОБХІДНИХ ДОКУМЕНТІВ (ЗВІТНІСТЬ).

ПРО СИТУАЦІЮ У СФЕРІ ПОДАТКОВОЇ РЕФОРМИ

Упродовж літа-осені поточного року фахівці Міністерства фінансів, ДФС, народні депутати та експерти активно обговорювали можливі варіанти реформування податкової системи України. У ході дискусії викристалізувалися два основні підходи, які надалі втілюються у відповідних законопроектах: Податкового комітету (законопроект №3357, зареєстрований у ВРУ, який прийнято називати законопроектом Южаніної) та Міністерства фінансів (законопроект викладений на сайті міністерства).

Михайло Соколов,
заступник Голови ГС «ВАР»

КЛЮЧОВІ ПОЛОЖЕННЯ ЗАКОНОПРОЕКТУ ЮЖАНОЇ З ТОЧКИ ЗОРУ ІНТЕРЕСІВ АГРАРІЇВ

1. Скасування спецрежиму ПДВ з 2016-го року для рослинництва та збереження його для тваринництва до 2018-го року з одночасним відновленням відшкодування ПДВ при експорті зернових і технічних культур.

2. Введення законодавчих гарантій своєчасного і повного відшкодування ПДВ, а також усунення можливостей для безпідставного (за формальними підставами) зняття податкового кредиту:

- а) публічний реєстр заявок на відшкодування ПДВ із зазначенням заявника та заявлених сум;
- б) відшкодування ПДВ стро-го в порядку надходження за-явок;
- в) податковий кредит, сфор-мований за зареєстрованими в ЄРПН податковим накладним, може бути знятий тільки у ви-падку, якщо була допущена по-милка в ППН (кредит дали не тому платникові податків) або податкова накладна зареєстро-

вана з неоподатковуваних опе-рацій.

3. Уведення лімітів на розмір земельного банку в обробітку та оборот аграрних підприємств, які мають право використо-вувати єдиний податок четвертої спрощеної групи оподаткуван-ня (колишній ФСП), 3000 га і 100 млн грн відповідно.

4. Одночасно податок на прибуток замінюється податком на розподілений прибуток. Це означає, що підприємство по-винне буде платити податок тільки з коштів, які воно випла-чує на користь власників: ви-

плата дивідендів, продаж про-дукції за заниженими цінами на офшори, тонка капіталізація і т.п. Кошти, що інвестуються в придбання основних фондів або направляються на поповнення оборотного капіталу, не опо-датковуються. Враховуючи, що зараз при виплаті дивідендів платники єдиного податку чет-вертої групи повинні платити авансовий платіж, податок на розподілений прибуток буде для аграріїв фактично еквівалент-ний єдиному податку, з тією лише різницею, що замість єди-ного податку підприємства на

СКАСУВАННЯ СПЕЦРЕЖИМУ —

ОДНА З КЛЮЧОВИХ ВИМОГ МВФ.

А ЩЕ ЦЕ ВИГІДНО ВЕЛИКИМ РОСЛИННИЦЬКИМ

ХОЛДИНГАМ, АДЖЕ ВОНИ ЗМОЖУТЬ ОТРИМАТИ

ВІДШКОДУВАННЯ ПДВ ПРИ ЕКСПОРТІ.

загальній системі будуть плати-ти податок на землю.

5. Знижується навантажен-ня на фонд заробітної плати: ПДФО — 10%, ЄСВ — 20% і за-гальне податкове навантажен-ня (що в повному обсязі реалі-зувати в 2016-му році навряд чи можливо): ПДВ — 15%, податок на розподілений прибуток — 15%.

КЛЮЧОВІ ПОЛОЖЕННЯ І НЕДОЛІКИ З ТОЧКИ ЗОРУ ІНТЕРЕСІВ АГРАРІЇВ ЗАКОНОПРОЕКТУ МІНФІНУ

1. Скасування спецрежиму ПДВ для всіх видів сільгоспро-дукції/виробників (таблиця 1) і відновлення відшкодування ПДВ при експорті зернових і технічних культур. При цьому Мінфін не закладає компенсації скасування спецрежиму ПДВ у вигляді державної підтримки (відсутній у проекті бюджету на 2016-ий рік).

2. Фактичне скасування єди-ного податку четвертої групи спрощеної системи оподатку-вання: Мінфін установлює ліміт на виручку в розмірі 2 млн грн. Якщо виручка перевищує цей показник, підприємства повин-ні перейти на загальну систему оподаткування.

3. Відсутність законодавчих гарантій відшкодування ПДВ і формування податкового кре-диту, які є в проекті Южаніної (№ 3357):

а) зберігається норма про те, що податковий кредит може бути знятий, якщо податкова на-кладна не зареєстрована в ЄРПН або якщо вона зареєстрована з порушенням порядку (!) реє-страції податкових накладних, тобто підзаконного акту, який затверджує сам Мінфін (фактич-но, таким чином вони залиша-ють собі можливість знімати по-датковий кредит, коли захочуть, незважаючи на сплату податко-вих зобов'язань до бюджету);

б) відсутні норми про введен-ня публічного реєстру заявок на відшкодування та їх відшкоду-вання в порядку черговості.

4. Знижується навантаження на ФЗП (фонд заробітної плати): ПДФО — 20%, ЄСВ — 20%, при

цьому зберігається військовий збір.

7. За іншими податками по-даткове навантаження зростає.

Таким чином, законопроект Мінфіну для аграріїв є різко не-гативним, проте на ньому напо-лягає Уряд, насамперед Прем'єр-міністр Яценюк і Міністр фінансів Ярецько. У свою чергу, законопроект Южаніної, якщо він буде прийнятий в повно-му обсязі (нехай і без зниження ставок ПДВ, податку на розподі-лений прибуток і ПДФО), є в ці-лому сприятливим для аграрної галузі.

Який законопроект буде прийнятий, чи будуть вони об'єднані, які конкретно норми увійдуть у підсумковий доку-мент — усе буде залежати від політичних розкладів і від того, наскільки сильні протести ви-кличе пропозиція Мінфіну. При цьому треба брати до уваги, що скасування спецрежиму ПДВ є однією з ключових вимог МВФ, а також вигідне великим рослин-ницьким холдингам, тому що тоді вони отримають відшкоду-вання ПДВ при експорті зерно-вих і технічних культур. Відпо-відно, збереження спецрежиму ПДВ у повному обсязі до 2018-го року, як це було передбачено в Коаліційній угоді, є малоімовір-ним. **ПС**

Таблиця 1.

НАСЛІДКИ СКАСУВАННЯ СПЕЦРЕЖИМУ ПДВ: МОЖЛИВІ ВАРІАНТИ

Фінансовий ефект, млрд грн	Варіант 1. Повне скасування спец-режиму ПДВ	Варіант 2. Спецрежим ПДВ залишається для тваринництва та малих і середніх виробників 3000/50*	Варіант 3. Спецрежим ПДВ залиша-ється для тваринництва та малих виробників 300/5**
Державний бюджет	+7,9	-0,9	+4,6
Агросектор	-1,2	+7,6	+2,1
Рослинництво	+5,4	+11	+5,5
Тваринництво	-6,6	-3,4	-3,4

*Малі та середні виробники: земля в обробці < 3000 га, дохід < 50 млн грн

**малі виробники: земля в обробці < 300 га, дохід < 5 млн грн

Джерело: УкрСтат, власні оцінки та розрахунки ВАР у цінах 2014-го

РИЗИКИ ВІДМОВИ ВІД ВИКОНАННЯ ВИМОГ МВФ

- \$7,5 млрд від МВФ у 2016–2018-му роках

Невиконання «структурного маяка» щодо скасування спеціального режиму оподаткування ПДВ агросектору формально означає зупинку програми кредитування МВФ.

- \$1 млрд від ЄС у 2016–2018-му роках

Є ризик втрати фінансування від ЄС, що та-кож суттєво знизить імовірність появи будь-яких нових програм фінансування.

\$10 млрд загальний дефіцит державного бюджету України у 2016–2018-му залишиться непокритим

У разі зупинки програми кредитування МВФ можливість залучати приватні боргові кошти для України буде дуже обмеженою (особливо, зва-жаючи на реструктуризацію приватних боргів, що наразі проводиться).

ОСВІТЛЕННЯ НА ФЕРМІ

У виробництві немає дрібниць, кожна деталь важлива. Одна з них — освітлення. Багато хто з виробників навіть не здогадується, який ефект на продуктивність тварин має правильний світловий режим. При цьому впевнені, що встановити лампи і споживати більше електроенергії — дорого, а тому не на часі. Ця стаття переконає у хибності таких думок.

БІОЛОГІЧНІ ПОТРЕБИ СВИНЕЙ У СВІТЛІ

Освітлення на фермі повинне бути таким, щоб свині могли бачити одне одного та конструкцію станка (наприклад, годівницю). Але, зважаючи на біологічні особливості цих тварин (не люблять яскраве світло), бажано, щоб воно було трішки приглушеним. За таких умов їм буде комфортно.

Свині також погано розрізняють кольори і мають знижену чутливість до червоної частини спектра (світло червоної лампи викликає таку саму реакцію, як темрява).

Освітлення має безпосередній вплив на продуктивність та виробничі показники свиней. Приміром, збільшення світлового дня до 15–18 годин подовжує час, коли поросята ссуть молоко, споживають корм на дорощуванні та відгодівлі. З другого боку, тривале освітлення може викликати стрес і зменшити природи (особливо це стосується малих поросят).

З точки зору благополуччя тварин, варто зважати на такі факти: 24-годинне освітлення спричиняє стрес; дуже яскра-

ве світло може погіршити зір. У результаті тварини будуть гірше рости.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НОРМИ ОСВІТЛЕННЯ НА СВИНОФЕРМІ

Враховуючи біологічні особливості свиней, встановлено, що освітлення позначається на їх благополуччі, здоров'ї та продуктивності. Проте, варто враховувати його чотири ключові характеристики, комплексна дія яких по-різному впливає на тварин:

- інтенсивність;
- розсіювання;
- колір світла;
- тривалість світлового дня.

Дослідження та практичний досвід доводять, що залежно від технологічної групи свиней норми освітлення відрізняються.

Поросні свиноматки

Хороше освітлення може стимулювати еструс свиноматок/свинок, адже їх репродуктивний цикл має сезонність (в зимові місяці та навесні, коли світловий день короткий, тварини гірше повертаються в охоту). Завдяки штучному освітленню можна його «вирівняти» (репродуктивна здатність свиноматок буде майже однаковою впродовж року). Рекомендують, щоб норма освітлення для них була принаймні 150 люкс протягом 16–19 год., що чергуються з 8–6 год. темряви. Такий світловий режим найкраще відтворює природні умови, що сприяють охоті.

Свиноматки, що опоросилися

У цеху опоросу освітлення має діяти за схемою: 16 год. — світло; 8 год. — темрява. Тут важливо стимулювати ріст поросят. Якщо світлий період довший, поросятам легше знайти сосок і вони зможуть спожити більше молока. Це позитивно позначиться на їх рості, а для слабких тварин збільшує шанси вижити. Вважають, що оптимальний рівень інтенсивності освітлення — 100–150 люкс. Він підходить і підсисним поросятам, і свиням на відгодівлі. Так вони легко знаходять поїлки та годівнички — частіше й більше їдять, а отже, швидше ростуть.

Свині на відгодівлі

Режим освітлення повинен бути аналогічний тому, що в цеху опоросу.

У станку для запліднювання

Для свиноматок/свинок, яких планують запліднювати, освітлення повинно мати більшу інтенсивність, ніж для інших тварин. 200–300 люкс світла спрощує роботу фермера (легше виявити будь-які ознаки охоти чи захворювання), а також впливає на біологічні процеси в організмі свиноматки/свинки (стимулює еструс та покращує овуляцію). Світловий режим такий: 16 год. — світло і 8 год. — темрява.

Проте пам'ятайте, що перш ніж самовільно встановлювати

світловий режим на фермі, потрібно проконсультуватися з ветеринарним лікарем.

ПОКРАЩЕННЯ ОСВІТЛЕНOSTІ ФЕРМИ ЗА ДОПОМОГОЮ LED ЛАМП

Щоб збільшити тривалість та інтенсивність освітлення, можливо, доведеться встановити додаткові лампи. Нині традиційні (вольфрамові та люмінесцентні) лампи все частіше замінюють на світлодіодні (LED). Це пояснюється тим, що вони:

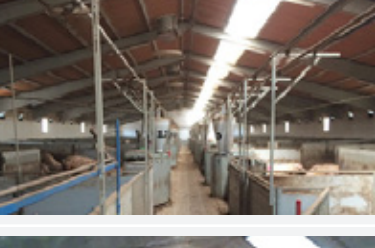
- споживають менше електроенергії, а томуощадні;
- виділяють менше тепла, що зменшує кількість «нагорілого» пилу, який осідає на них, і через це довше служать;
- ергономічний дизайн зменшує можливість травмувань під час очищення/миття приміщення;
- можуть послаблювати інтенсивність світла без жодного впливу на спектр розсіювання;
- менше мерехтять, порівняно з люмінесцентними лампами.

Утім, дослідження показують, що світло, яке випромінюють LED лампи, не впливає на поведінку свиней. У птахівництві, наприклад, ситуація інша. Світлодіодні лампи пригнічують червоний спектр випромінювання, що знижує здатність курей бачити червоні об'єкти. Тоді вони менш агресивні та не так травмують (ключають) один одного. Тож науковці вирішили перевірити, чи можна у такий спосіб вирішити проблему кусання хвостів у свиней. Але встановили, що освітлення LED лампами не мало жодного ефекту.

АЛЬТЕРНАТИВНІ СПОСОБИ ПОКРАЩИТИ ОСВІТЛЕНІСТЬ ФЕРМИ

Звичайно, встановлення додаткових ламп чи більше споживання електроенергії — витратний процес. Це змушує шукати нові джерела «дешевого» світла. Нині відомі дві основні альтернативи (таблиця 1). ПС

Таблиця 1. СПОСОБИ ЗБІЛЬШЕННЯ ОСВІТЛЕННЯ НА ФЕРМІ

Відбілення приміщення свиноферми	Побілка дозволяє навіть при поганому проникненні світла у виробничий цех «освітлити» його (фото 1).	Фото 1.	
	Використання білого пластикового покриття стін (фото 2). Ще одна його перевага — легко мити.	Фото 2.	
	Фарбування стін у білий колір — метод хоч і дорожчий, ніж побілка, але довговічніший (фото 3).	Фото 3.	
Встановлення напівпрозорої стелі	Це можна робити як у нових, так і в старих приміщеннях (фото 4). Але перш ніж умонтовувати напівпрозору частину стелі, потрібно оцінити переваги і недоліки матеріалу, який використовуватимуть для цього (механічні властивості, світлопропускна здатність, стійкість до перепаду температур). Адже з часом матеріали жовтіють; у регіонах із жарким літом такі конструкції можуть спричиняти надмірне нагрівання приміщення, а в областях з холодною зимою — переохолодження. Крім того, можна по-різному розмішувати прозорі частини стелі, щоб забезпечити найкраще проникнення та розсіювання світла (фото 5–7). Зазвичай використовують такі матеріали: поліетилен, акрил, поліефір, полівінілхлорид чи полікарбонат.	Фото 4.	
		Фото 5.	
		Фото 6.	
		Фото 7.	

Джерело: Victor Poza Moreno, 2015

i

Люкс — одиниця вимірювання освітлення. 1 люкс — освітленість, яку створює світловий потік, рівномірно розподілений по поверхні площі 1 м².

ЗМЕНШЕННЯ РОЗБІЖНОСТІ У ВАЗІ СВИНЕЙ НА МОМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ НА ЗАБІЙ

Помітна різниця у вазі свиней на момент забою не вигідна як для виробника (крім додаткових витрат на догодовування таких тварин до забійної кондиції, у Європі, наприклад, за неоднорідну партію можуть навіть оштрафувати), так і переробника. Але є способи вирішити цю проблему.

ПРИЧИНИ РОЗБІЖНОСТЕЙ У ЖИВІЙ ВАЗІ СВИНЕЙ

Звичайно, кожна свиня має індивідуальні фізіологічні особливості росту, що врешті може спричинити неоднорідність партії. Однак, на кожному етапі виробництва можуть бути різні чинники, які покращують чи погіршують виробничі показники тварин. Тому, поставивши за мету зменшити розбіжності у вазі свиней на момент забою, насамперед зважайте на:

Вага при народженні

Чимало досліджень, які оцінювали вплив ваги при народженні на показники росту свиней до та після відлучення, засвідчили, що важчі поросята ростуть краще. Це пов'язано насамперед із тим, що при народженні вони отримують від свиноматки більше поживних речовин (молозива і молока), порівняно з меншими поросятами, які програють у «боротьбі».

У свою чергу, на вагу поросят при народженні впливає годівля свиноматок упродовж поросності. Наприклад, раціони з невисоким умістом протеїну мають негативний ефект. Крім того, що поросята у гніздах таких свиноматок менші, вони гірше ростуть.

Припускають, що це може бути пов'язано з меншим нарощуванням м'язової тканини, яка формується до народження і визначає подальший ріст тварин. Відповідно, чим легшим порося народилося, тим менше в нього м'язових волокон, а отже, тим гірше воно набиратиме масу.

Також вважають, що розмір гнізда впливає на можливість росту тварин, починаючи із внутрішньоутробного розвитку. Так, чим більше ембріонів виношує свиноматка, тим менше поживних речовин вони отримують, тим гірше розвиваються їх внутрішні органи (особливо це стосується легенів), які потім функціонують не так, як слід,

сповільнюючи темпи росту поросят.

Вага при відлученні

Низка досліджень доводить, що після відлучення більші поросята ростуть швидше, ніж їх менші «брати» у гнізді. Втім, вони зазвичай демонструють кращі виробничі показники і впродовж підсисного періоду.

Інші фактори

Темпи росту свиней визначають не лише їх фізіологічні особливості, а й умови утримання, годівля, благополуччя та статус здоров'я. Виробничі показники поросят можуть погіршуватися, коли вони зна-

РОЗБІЖНІСТЬ У ВАЗІ СВИНЕЙ ОБУМОВЛЕНА ВАГОЮ ПРИ

НАРОДЖЕНІ (ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ГОДІВЛІ СВИНОМАТОК

І РОЗВИТКУ ПОРОСЯТ В УТРОБІ, РОЗМІРУ ГНІЗДА),

ВАГОЮ ПРИ ВІДЛУЧЕННІ, УМОВАМИ УТРИМАННЯ

Й ГОДІВЛІ, БЛАГОПОЛУЧЧЯМ, СТАТУСОМ ЗДОРОВ'Я.

Таблиця 1.

ЗНАЧЕННЯ РОЗБІЖНОСТІ В МАСІ ТА ВИРОБНИЧІ ПОКАЗНИКИ СВИНЕЙ, ЯКИХ СФОРМУВАЛИ У ГРУПИ (ЗМІШАНІ ТА ОДНОРІДНІ) НА 4-МУ ТИЖНІ ЖИТТЯ

	Однорідна група	Змішана група	Стандартна середня похибка (ССП)	P
Розбіжності в групі				
Маса на 4-му тижні життя, кг	2	5	0,1	<0,001
Маса на 10-му тижні життя, кг	12	14	0,7	<0,01
Маса на 21-му тижні життя, кг	35	33	2,4	–
Маса туші, кг	23	23	1,7	–
Товщина шпикю, мм	7	8	0,6	–
Виробничі показники				
Дорощування (4–10 тижнів)				
Середньодобове споживання корму, г/доба	758	758	8,4	–
Середньодобові прирости, г/доба	508	511	5,5	–
Коефіцієнт конверсії корму	1,49	1,48	0,012	–
Відгодівля				
Середньодобове споживання, г/доба	2,15	2,15	0,045	–
Середньодобові прирости, г/доба	826	832	10,7	–
Коефіцієнт конверсії корму	2,60	2,58	0,046	–
Маса на 21-му тижні життя, кг	98,3	99,3	0,94	–
Маса туші, кг	73,6	74,7	0,74	–
Товщина шпикю у точці				
P2, мм	11,4	11,5	0,25	–

Джерело: Dr. Naimh O'Connell, 2005

ходяться на нижчих щаблях встановленої у загоні ієрархії: більші тварини перешкоджають доступу до кормів, недоїдання ж сповільнює ріст.

Потенціал росту безпосередньо залежить і від статусу здоров'я: у хворих свиней часто відсутній апетит, вони пригнічені, і зазвичай не тільки не набирають вагу, а втрачають її.

Умови утримання також дуже важливі. Якщо температура у приміщенні висока, свині знаходяться під впливом теплового стресу і відмовляються від корму, якщо ж холодно, їх організм витрачає спожиту енергію не на ріст, а на обігрів і підтримку життєдіяльності.

ГРУПУВАННЯ ЗА ВАГОЮ

Це один з найпростіших способів синхронізувати виробництво. Його ефективність довели експериментально.

Для досліді обрали 1200 свиней, яких утримували в загонах по десять голів. У контрольних

групах свині були змішані за розміром. У дослідних (однорідних, де свиней поділили за трьома ваговими категоріями на малих, середніх і великих) сортування здійснювали у віці 4-ох чи 10-и тижнів. Тварин забили на 21-ий тиждень життя.

У ході експерименту встановили, що поділ поросят під час відлучення (на 4-му тижні) не дав жодного ефекту: середня розбіжність у вазі на момент забою в однорідній групі сягала 35 кг, а у контрольній (змішаній) — 33 кг. Цей факт пояснювали різними темпами росту. Наприклад, упродовж дорощування (з 4-го по 10-ий тиждень) маса поросят у групах зроста вшестеро, а також втричі впродовж періоду відгодівлі (10–21-ий тиждень). Крім того, виробничі показники тварин між групами відчутно не відрізнялися (таблиця 1).

Проте сортування свиней на початку відгодівлі (у віці 10-ти тижнів) дало позитивний ефект.

Hermitage Genetics

пропонує українським виробникам:

- Елітний молодняк з високим статусом здоров'я (GGP/GP порід Ландрас і Велика Біла по Материнських лініях і Максгро, П'єтрен, Дюрок по Термінальних лініях) з Ірландії, Німеччини та України.
- Високопродуктивні гібридні свинки F1 з репродукторів в Ірландії, Німеччині та Україні.
- Спермопродукція - свіжа та заморожена (з Ірландії та України).
- Програми розведення BLUP для закритих стад, створені за індивідуальними вимогами клієнтів.
- Генетичний моніторинг за допомогою програми BLUP.

Геннадій Чернецький - представник компанії Hermitage Genetics в Україні.
Т. +38 050 353 222 7
E-mail: hermitage-ukraine@ukr.net

Cair: www.hermitagegenetics.ie

Таблиця 2.
ЗНАЧЕННЯ РОЗБІЖНОСТІ В МАСІ ТА ВИРОБНИЧІ ПОКАЗНИКИ СВИНЕЙ, ЯКИХ СФОРМУВАЛИ У ГРУПИ (ЗМІШАНІ ТА ОДНОРІДНІ) НА 10-МУ ТИЖНІ ЖИТТЯ

	Однорідна група	Змішана група	Стандартна середня похибка (ССП)	Р
Розбіжності в групі				
Маса на 10-му тижні життя, кг	7	14	1,2	<0,001
Маса на 21-му тижні життя, кг	26	33	3,1	<0,01
Маса туші, кг	19	2	2,1	<0,1
Товщина шпигу, мм	7	7	0,8	–
Значення показників продуктивності				
Середньодобове споживання корму, г/доба	2,13	2,15	0,057	–
Середньодобові прирости, г/доба	821	819	13,6	–
Коефіцієнт конверсії корму	2,60	2,63	0,059	–
Маса на 21-му тижні життя, кг	97,7	97,3	1,19	–
Маса туші, кг	74,0	73,3	0,93	–
Товщина шпигу у точці Р2, мм	11,3	11,5	0,32	–

Джерело: Dr. Naimh O’Connell, 2005

Так, свиней поділили на дві групи: середня розбіжність у вазі в однорідній складала 7 кг. На момент забою це значення зросло до 26 кг, тоді як у змішаній сягнуло 33 кг. Якщо припустити, що свині нарощували по кілограму на добу, це означає, що дослідна (однорідна) група досягла забійних кондицій на тиждень раніше.

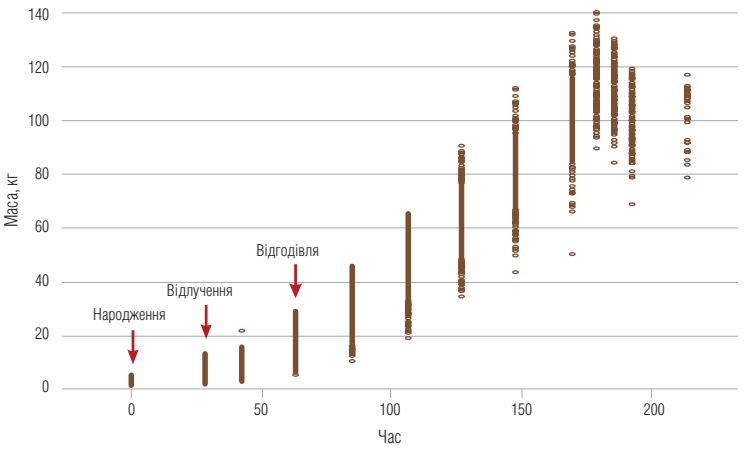
Слід зазначити, що виробничі показники усіх свиней були приблизно на однаковому рівні (таблиця 2). Проте час досягнення забійної кондиції у групах з сортованими тваринами не співпадав. Загони з найважчими свинями відправили на бійню у віці 20-ти тижнів, тварин із середньою вагою — 21-го, а з найменшою — 22-ох тижів.

МОДЕЛЮВАННЯ

Сортування поросят може істотно покращити експлуатацію виробничих приміщень. Однак, щоб наважитися на такий крок, може знадобитися інструмент розрахунку. Найпростіший — моделювання: розрахунок кривої росту тварин і прогноз кількості днів, необхідних для досягнення забійної кондиції. Розуміючи, як ростуть різні групи тварин, ви зможете вирішити, як краще управляти стадом.

ГРУПУВАННЯ СВИНЕЙ ДАЄ ЗМОГУ СИНХРОНІЗУВАТИ ВИРОБНИЦТВО ТА РЕАЛІЗАЦІЮ ТВАРИН НА ЗАБІЙ, АДЖЕ ДОСЯГНЕННЯ ЗАБІЙНОЇ КОНДИЦІЇ У РІЗНИХ ЗА ВАГОЮ ТВАРИН НЕ СПІВПАДАЄ (У СЕРЕДНЬОМУ РІЗНЦЯ — ТИЖДЕНЬ).

Рисунок 1.
ЗБІЛЬШЕННЯ МАСИ ВІД НАРОДЖЕННЯ ДО ЗАБОЮ

Джерело: MLC’s Stotfold Pig Development Unit, 2014

Розглянемо приклад. Об’єктом моделювання стали 350 відлученців (П’етрен х [Ландрас х Велика Біла]), кнурців і свинок. Їх масу контролювали від народження до забою (рисунок 1).

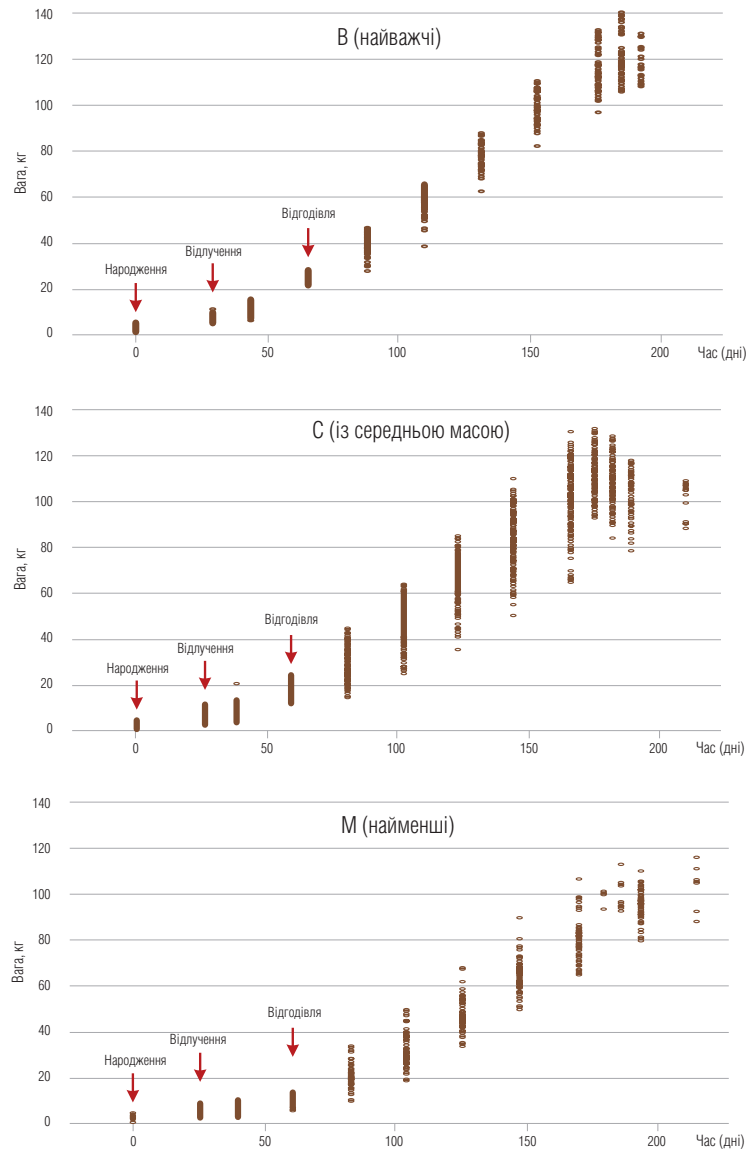
На 35-ий день життя тварин поділили на групи відповідно до їх вагової категорії, відокремивши 10% найменших (М) та 10% найбільших (В) поросят (відповідно, 80% із середньою вагою — С). Такий метод, до речі, дозволяє сконцентрувати увагу на групі М, тварини якої, фактично, є найпроблемнішими.

Поділ дозволяє визначити варіабельність росту у кожній з груп (рисунки 2–4).

На основі отриманих графіків склали криву росту для груп В, С, М, на основі якої надалі можна спрогнозувати кількість днів, необхідних для того, щоб тварина кожної з груп досягла 105 кг (рисунок 5), і, що найголовніше, побачити різницю. У наведеному прикладі вона складала 40 днів.

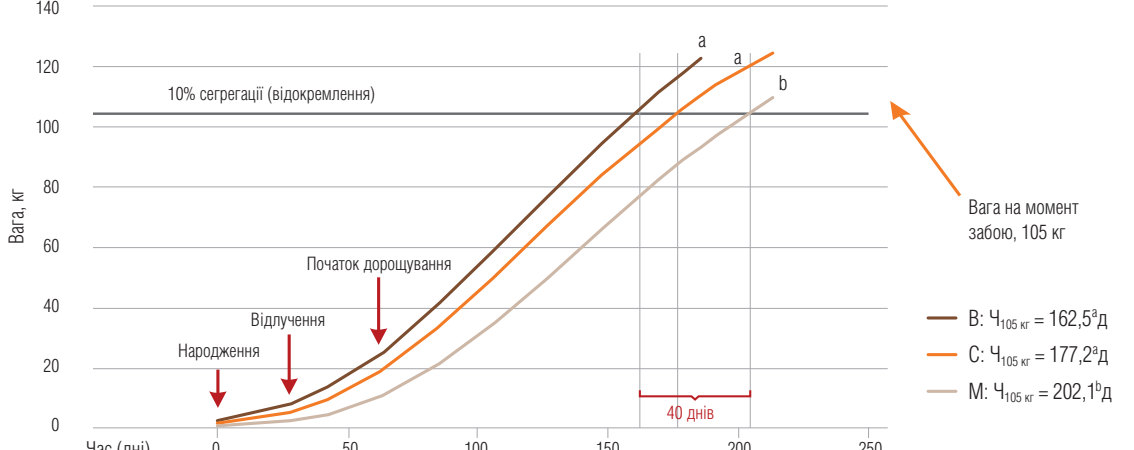
Таким чином, для цієї ферми групування дасть змогу суттєво оптимізувати виробничий процес. Втім, на будь-якому етапі виробництва показники і, відповідно, крива росту свиней можуть змінюватися, залежно від факторів, описаних на початку статті. Тому розрахунки розрахунками, однак «практика виробництва» завжди на першому місці! **ПС**

Рисунок 2, 3, 4.
ЗМІНА МАСИ СВИНЕЙ ГРУП В, С ТА М ЗАЛЕЖНО ВІД ПЕРІОДУ РОСТУ

Джерело: Sergi Lopez-Verge, David Sola-Oriol, 2015

Рисунок 5.
ЗБІЛЬШЕННЯ ЖИВОЇ ВАГИ СВИНЕЙ ЗАЛЕЖНО ВІД ЧАСУ, ВАГОВОЇ КАТЕГОРІЇ ТА ТРИВАЛОСТІ ПІДСИСНОГО ПЕРІОДУ (35 ДНІВ ПІСЛЯ ВІДЛУЧЕННЯ І 28 ДНІВ ЛАКТАЦІЇ)

Джерело: Sergi Lopez-Verge, David Sola-Oriol, 2015

ЯК ЗАХИСТИТИСЯ ВІД АЧС?: ДЕЗІНФЕКЦІЯ СКОТОВОЗІВ

Хочете захистити свій бізнес від АЧС — «відріжте» вірусу всі підступи до свиноферми. Одним із таких може стати брудний скотовоз. Як правильно знезаражувати сільськогосподарський транспорт, розповів ветеринар міжнародного класу Джон Карр.

Джон Карр,
ветеринар міжнародного класу

Кожен виробник повинен розуміти, що брудний скотовоз — це «розсадник» різноманітних бактерій, зокрема і вірусу «африканки». Тому, перед тим як пустити транспорт на ферму, ви маєте ствердно відповісти на питання:

- Чи ретельно перевіряєте вантажівки, що заїжджають у господарство?
- Ваш власний транспорт чистий?
- Ви впевнені, що скотовози не становлять загрози вашому господарству?

Нині є чимало способів, щоб визначити, чи контамінована вантажівка — змиви, тест-системи тощо. Але коли бруд видно «неозброєним оком» і без лабораторних досліджень зрозуміло, що транспорт «кишить» мікробами.

БІОБЕЗПЕКА ПЕРЕВЕЗЕНЬ
Перевіряти скотовоз треба перед заїздом у господарство. Для цього краще використовувати бланк/форму, за яким ви переконаєтеся, що інспекція проведена «від А до Я» (рисунок 1).

Здавалося б, найголовніше — перевірити місця, де безпосередньо перевозилися свині. Але їх можуть мити одразу. Тому, насамперед огляньте інші частини машини, обійдіть її ззовні.

ЗОВНІШНІ ПОВЕРХНІ КУЗОВА
Задній борт
Огляньте задній відкидний борт. Дуже часто ступінь його очистки «залишає бажати кращого» — фекалії та частки підстилки залишаються на кузові й задній частині машини, зокрема і на габаритних вогнях.

Бокові борти
Обійдіть свиновоз, ретельно огляньте бокові борти. На них може залишитися органічний матеріал. На фото 3 навіть видно залишки крові на дверях кабіни.

Колісна арка
Чисті, без бруду колісні арки означають, що вантажівка сумлінно вимита. У холодних кліматичних умовах у цих місцях може налипати сніг. Разом із ним патогени можуть подорожувати на сотні кілометрів.

Не забувайте і про обладнання, яким ви миєте транспорт. Воно має бути чистим. Брудною щіткою ви просто «розмажете» і розбризкаєте патогени навколо. Зважайте на те, що більшість дезінфектантів інактивуються при контакті з органічними матеріалами (фекаліями, кров'ю тощо).

Кабіна та речі водія
Класична помилка при огляді вантажівки — кабіна водія. Її не перевіряють, мовляв, це особистий простір, і АЧС сюди «не сунеться». Але у кабіні може бути їжа, що містить свинину, а це вже привід турбуватися — теоретично, вона може бути інфікована. Відтак, особистий простір також підпадає під перевірку.
Якщо кабіна, одяг та інші речі водія брудні, то навряд чи решта машини буде чиста. Особливу небезпеку становить брудне взуття. Разом із ним патогени можуть мандрувати з господарства на господарство.
Не зайвим буде дізнатися, чи тримає водій власних свиней. В ідеалі, він не повинен займати

Рисунок 1.
КОНТРОЛЬНИЙ БЛАНК ГІГІЄНИ ТРАНСПОРТУ

Номер машини _____	Дата _____	Водій _____		
Поверхня, яка перевіряється	1	2	3	Коментарі чи рекомендації
Зовнішні поверхні				
Відкидний борт кузова				
Бокові борти				
Вентиляція				
Колеса				
Зовнішня втулка колеса				
Внутрішня втулка колеса				
Колеса				
Кабіна водія				
Підлога кабіни				
Покриття/оббивка				
Інші речі				
Ящики під кузовом				
Стан ящиків				
Уміст				
Всередині кузова				
Верхній ярус				
Нижній ярус				
Задня відкидна рампа				
Місця для свиней				
Захисний костюм				
Одяг				
Взуття				
Дезінфектанти				
Протокол очистки				
Спостереження				
Дотримання				
Поверхня, що обробляється				

Джерело: Carr J., 2015

Фото 1.
Солома звисає із заднього борту

Фото 2.
Фекалії на габаритних вогнях

Фото 3.
Кров на дверях кабіни

Фото 4.

Поверхня колісних арок брудна

Фото 5.

Брудна внутрішня поверхня колісної арки «щойно помитої» вантажівки

Фото 6.

Сніг, налипший на колісні арки

Фото 7.

Обладнання для мийки машини брудне. Його не продезінфікували після останнього миття, відтак ризик «змішати» патогени з двох різних господарств дуже високий

ся свинарством, працювати на свинофермі/бійні/тваринницькому ринку.

Ящик для інструментів під кузовом автомобіля

У такому ящику водій зберігає запчастини, інструменти тощо (наприклад, засоби для миття, взуття, одяг, троси). Дуже часто при перевірці скотовозу його пропускають, аргументуючи тим, що свині там не їздять. Але тут можуть зберігатися брудні речі, які є потенційною загрозою. Тому, щоб переконатися у безпеці транспорту, цю зону також треба перевіряти і мити.

Місце перевезення тварин

Очевидно, що приміщення, де «їхали» свині перевіряти будуть. А тому його можна оглянути в останню чергу.

Чистота інших частин машини (кузова, кабіни тощо) означає, що водій чи інший працівник скрупульозно дотримувася інструкцій. Відтак, і приміщення для свиней будуть у порядку.

Було би добре, якби ви були безпосередньо присутні при обробці скотовозу. Біобезпека включає також здоров'я та безпеку персоналу під час знезараження транспорту. Цей процес вимагає обережності, адже для дезінфекції можуть використовуватися небезпечні хімікати.

Вони розприскуються під високим тиском, що може стати причиною уражень (наприклад, очей).

Навіть після дезінфекції перевірте всі яруси скотовоза, підлогу. Особливу увагу приділіть важкодоступним місцям. Там можуть залишатися фекалії та інший бруд.

Щоб оглянути шпарину, можна використати дзеркало і світло. Допомогти може і селфі-палиця: завдяки фотографіям недоступних місць у вантажівці також можна покращити рівень її очистки.

Чому так важливо перевірити всі «підозрілі» кути? Все просто — у свиней довгі язика і чудові носи, відтак, вони можуть легко дістати бруд і заразитися.

Після мийки скотовоз обов'язково має «відстоятися» (в ЄС — упродовж доби). Така процедура обов'язкова для чистого транспорту. Для брудного скотовозу що три доби, що п'ять — результат нульовий, бактерії самі не зникнуть. Серед головних засобів очистки:

- мийка;
- сушка;
- час.

Дуже добре, коли програма очистки с.-г. транспорту включає «запікання» вантажівки. Тобто її нагрівають, для більшої впевненості у дезінфекції. Такий метод особливо дієвий при контролі репродуктивно-

Фото 8.

Захисні одяг та взуття у неналежному стані

Фото 9.

Брудна підлога у кабіні

Фото 10.

Вміст ящика брудний, щітка — у фекаліях

Фото 11.

У ящику для інструментів — солома для підстилки та корми місячної давності!

Фото 12.

Водій/працівник під час обробки транспорту не одягнув захисний одяг

Фото 13.

Гній та бруд, що залишилися після дезінфекції, — легкодоступні

У ГОСПОДАРСТВІ

ОБОВ'ЯЗКОВО МАЄ БУТИ

ЧІТКА ТА ЗРОЗУМІЛА

ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ ВОДІЇВ

СКОТОВОЗІВ. ВОНИ МАЮТЬ

ЗНАТИ, ДЕ ПАРКУВАТИСЯ,

ДЕ ОБ'ЇЗНІ ШЛЯХИ ТОЩО.

ПЕРЕКОНАЙТЕСЯ,

ЩО: ІНСТРУКЦІЯ ДОСТУПНА,

НЕЮ КОРИСТУЮТЬСЯ,

ЇЇ ЧІТКО ДОТРИМУЮТЬСЯ.

респіраторного синдрому свиней (PPCC), епідемічної діареї свиней.

МИЮЧІ ЗАСОБИ ТА ДЕЗІНФЕКТАНТИ

Перед знезараженням транспорту переконайтеся, що дезінфектанти мають правильну концентрацію, щоб знищити вірус АЧС.

Добре просушіть поверхню, з якою контактують свині.

ЗАЇЗД ВАНТАЖІВКИ НА ФЕРМУ, ПІД'ЇЗНІ ШЛЯХИ, МАЙДАНЧИК ЗАВАНТАЖЕННЯ/ РОЗВАНТАЖЕННЯ ТВАРИН

У господарстві обов'язково має бути чітка та зрозуміла інструкція для водіїв скотовозів. Вони мають знати, де паркуватися, де об'їзні шляхи тощо. Найкраще, щоб під'їзд до майданчика завантаження/вивантаження тварин розташовувався за межами території ферми. Так ризик занесення патогенів у господарство знизиться.

Крім того, переконайтеся, що:

- інструкція доступна;
- нею користуються;
- її чітко дотримуються.

ВИСНОВКИ

Дезінфекція вантажівок — справа непроста, але надзвичайно важлива для контролю та недопущення вірусу африканської чуми свиней у господарство. Відтак, вона потребує відповідальності обох сторін: і водія, і свиноферми. **ПС**

КУКУРУДЗА У РАЦІОНАХ СВИНЕЙ

Після пшениці і рису кукурудза — третій найважливіший сільськогосподарський продукт у світі. Ця зернова та продукти її переробки давно стали популярними складовими кормів для тварин. Однак ефективне застосування кукурудзяних кормів для годівлі свиней має свої секрети.

За метріалами
Dr. John Patience et al.
Feeding facts: Corn

виготовлення кормів надають перевагу жовтим сортам кукурудзи. Однак на заключному етапі відгодівлі здебільшого переходять на білі сорти, особливо в країнах, де споживачі не у захваті від жовтуватого відтінку шпику.

Кукурудзі притаманна низка цінних властивостей: високий уміст крохмалю, високі перетравність (до 90% органічної речовини) і поживна цінність (1,35 кормових одиниць на 1 кг корму). Завдяки високій енергетичності культури, свині на кукурудзяних раціонах швидко ростуть.

Корми для свиней на основі кукурудзи, соєвого шроту та преміксу стали золотим стандартом: саме їх застосовують як еталон для порівняння ефективності кормів із іншими, альтернативними інгредієнтами. Хоча це, звісно, не означає, що кукурудзяно-соєві раціони оптимальні в усіх ситуаціях. У багатьох країнах світу свинарі успішно застосовують інші культури за основу і досягають не гірших виробничих показників. Проте наразі кукурудза є головним кормовим інгредієнтом для мільйонів свиней у всьому світі

Вперше широкого застосування як кормова культура кукурудза здобула більше 30-ти років тому в провінції Онтаріо (Канада), де завдяки вдосконаленій технології вирощування досягли і вищих врожаїв, і кращої рентабельності. Незабаром здобутки агротехнології поширилися на всі регіони, сприятливі для вирощування культури. Високі врожаї кукурудзи дозволили отримувати більше, порівняно із традиційними ячменем чи пшеницею, кількість кілограмів свинини на одиницю посівної площі. Відтоді перехід на кукурудзу як основний кормовий інгредієнт було не зупинити.

Правильне складання раціонів, зокрема дотримання оптимального співвідношення амінокислот та енергії, швидко поборолі скепсис, з яким частина виробників спершу ставилася до нових раціонів, побоюючись негативного впливу кукурудзи на якість туш.

Ґрунтовне порівняння туш у Квебеку й Онтаріо, де кукурудза є основою раціонів, із іншими провінціями Канади, де цю зернову в корм свиням не застосовують, не виявили істотних відмінностей у забійному виході туші та якості м'яса. Разом із тим, шпик свиней, яких годували кукурудзою, відрізняється від шпику тих, котрі споживали пшеничні чи ячмінні раціони: м'якший, незернистий, масткий, іноді жовтуватого кольору.

Текстура шпику пов'язана із вмістом та якістю жиру в зернових. Так, концентрація жиру в кукурудзі складає майже 3,5%, коли у пшениці чи ячмені — лише близько 1,7%. Крім того, жири в кукурудзі здебільшого ненасичені та м'які (отже, топкі).

Жовтуватий колір шпику пов'язаний із природним пігментом кукурудзи, криптоксантином, від рівня котрого і саме зерно відрізняється за кольором: біле, жовте та червоне. Для

й однозначно залишить за собою першість у майбутньому.

Однак, щоб успішно застосовувати кукурудзяні раціони, потрібно зважати на деякі фактори.

1. Уміст протеїну

Застосування кукурудзи як єдиної зернової основи комбікормів обмежене, перш за все, недостатнім умістом у ній протеїну та його відносно бідним амінокислотним профілем. Білок зеїн, що міститься в ендоспермі та займає найбільшу частку протеїну кукурудзи, дефіцитний на лізин і триптофан (0,26 і 0,06% відповідно від загальної

кількості амінокислот). Тому при складанні раціонів на основі кукурудзи саме лізин і триптофан є першою і другою лімітуючими амінокислотами, а не лізин і треонін, як у раціонах на основі інших зернових (таблиця 1).

Завдяки додаванню до кукурудзяних раціонів амінокислот — насамперед лізину і триптофану, а також інших незамінних амінокислот — покращуються темпи росту свиней та скорочують витрати корму на одиницю приросту.

За останні роки селекціонери вивели значно багатші на протеїн сорти кукурудзи: рівень лі-

ЗАСТОСУВАННЯ КУКУРУДЗИ ЯК ЄДИНОЇ

ЗЕРНОВОЇ ОСНОВИ КОМБІКОРМІВ ОБМЕЖЕНЕ,

ПЕРШ ЗА ВСЕ, НЕДОСТАТНІМ УМІСТОМ

У НІЙ ПРОТЕЇНУ ТА ЙОГО ВІДНОСНО БІДНИМ

АМІНОКИСЛОТНИМ ПРОФІЛЕМ.

БЛОК ЗЕЇН, ЩО ЗАЙМАЄ

НАЙБІЛЬШУ ЧАСТКУ ПРОТЕЇНУ КУКУРУДЗИ,

ДЕФІЦИТНИЙ НА ЛІЗИН І ТРИПТОФАН

Таблиця 1.

ПОЖИВНА ЦІННІСТЬ ДЕЯКИХ КОРМОВИХ ІНГРЕДІЄНТІВ

	Ячмінь	Голозерний ячмінь	Кукурудза	Голозерний овес	Пшениця
Енергетична цінність, ккал/кг					
Перетравна енергія	3100	3400	3550	3600	3425
Обмінна енергія	2960	3210	3360	3420	3240
Технічний аналіз, %					
Сирий протеїн	10,6	13,7	8,5	12,2	13,5
Сира клітковина	5,1	3,6	2,2	3,6	2,7
Кислотно-детергентна клітковина	7,1	1,2	3,4	3,7	3,5
Нейтрально-детергентна клітковина	17,8	10,1	12,0	9,9	10,8
Вміст загальних амінокислот, %					
Лізин	0,39	0,54	0,26	0,50	0,40
Треонін	0,36	0,47	0,31	0,40	0,40
Метіонін	0,17	0,24	0,19	0,20	0,24
Загальна сірка амінокислот (TSAA)	0,40	0,47	0,37	0,54	0,57
Триптофан	0,14	0,16	0,06	0,15	0,16
Ізолейцин	0,42	0,45	0,32	0,50	0,53
Лейцин	0,80	0,95	1,04	0,90	0,89
Валін	0,58	0,62	0,46	0,70	0,56
Феніланін	0,60	0,76	0,40	0,65	0,56
Аргінін	0,50	0,64	0,45	0,80	0,61
Гістидин	0,24	0,30	0,21	0,27	0,26
Видима ілеальна перетравність амінокислот, %					
Лізин	0,27	0,37	0,17	0,35	0,29
Треонін	0,23	0,30	0,21	0,24	0,28
Метіонін	0,13	0,18	0,16	0,16	0,20
Цистин	0,17	0,17	0,14	0,27	0,27
Триптофан	0,10	0,11	0,04	0,11	0,13
Ізолейцин	0,31	0,33	0,25	0,40	0,44
Валін	0,41	0,44	0,36	0,55	0,44

Джерело: Prairie Swine Centre

зину в них у середньому на 30% вищий. Крім того, вже застосовують сорти із високим умістом жиру (до 10%), однак рівень їх перетравної енергії лише на 5% вищий від традиційних.

2. Дефіцит мінералів

У зерні кукурудзи мало кальцію (фосфору — 0,25, а кальцію — 0,02%,). Тому у раціонах із дуже високою часткою кукурудзи спостерігають дефіцит кальцію, а також натрію і хлору. Про ці особливості потрібно пам'ятати, контролювати і вчасно корегувати мінеральний склад кукурудзяних кормів.

3. Ураження пліснявою

Напевне, найбільше занепокоєння при застосуванні кукурудзи у корм свиням викликає її сприйнятливість до цвілі. Особливо якщо у критичні періоди вирощування зернової стояла дощова погода. Проте сама по собі пліснява не є проблемою, бо грибки споживають лише дешицю поживних речовин ядра. Однак коли вони починають виробляти мікотоксини, особливо вомітоксин чи зеараленон, вплив на свиней може бути вкрай негативним. Найбільш чутлива до мікотоксикозів група тварин — продуктивні свиноматки. Враховуючи це, багато

свинарів перейшли на ячмінні корми для всього продуктивно-го стада. Проте таке рішення не можна назвати раціональним, оскільки ячмінь також контамінується мікотоксинами, а виключно ячмінним раціоном для лактуючих свиноматок може бракувати енергії, щоб забезпечувати максимальне секретування молока.

4. Впів способу зберігання

Щоб запобігти псуванню кукурудзи під час зберігання, її досушують після збирання до вологості 12–15%. Новий тренд: зберігати вологу кукурудзу за допомогою консервантів або без доступу кисню.

Умови сушки значним чином впливають на поживну, а отже кормову цінність кукурудзи. Оптимальний температурний режим досушування зерна до базової вологості — до 110 °С. Перевищите 150 °С — в корм таку кукурудзу використовувати вже не можна.

З точки зору сухої речовини, поживна цінність кукурудзи сухого та вологого зберігання майже однакова. Плюс вологої кукурудзи в тому, що фосфор у ній доступніший, а мінус — швидше розпадається вітамін Е. Відповідно, у корми на основі консервованої кукурудзи необ-

хідно буде додавати більше вітаміну Е. Загалом же, рішення про сухе чи вологе зберігання кукурудзи залежить виключно від економічної доцільності та зручності для конкретного господарства.

5. Низька натура — не вирок

Як і з будь-якими іншими злаками, на кормову цінність кукурудзи впливають особливості сорту, умови вирощування, збирання, сушки і зберігання. Однак на відміну від пшениці і ячменю, натурна маса чи рівень клітковини не можуть виступати індикаторами поживної цінності кукурудзи. Експериментальне згодовування відлученням кормів із незрілого висушеного зерна підтвердило, що кукурудза із дуже низькою натурною масою може забезпечувати такі ж темпи росту свиней, як і нормальна (таблиця 2). Уміст клітковини у кукурудзі загалом дуже низький і мало відрізняється у різних зразках.

Найкращий індикатор поживної цінності кукурудзи — вміст крохмалю. А у сортах із високим умістом жиру необхідно також брати до уваги рівень жиру. У звичайній кукурудзі вміст крохмалю складає приблизно 60%, хоча в окремих зразках може бути меншим.

Низка дослідників (Patiens et al., 2002) дійшла висновку, що низька натурна маса кукурудзи не має негативного впливу на темпи росту свиней, аж поки не падає нижче 45 фунтів/бушель (580 г/л). Якщо натурна маса кукурудзи нижча цього допустимого мінімуму, перетравна енергія корму зменшується на 5–6% і, в результаті недостатнього споживання енергії, виробничі показники свиней також погіршуються (3–10%). Окремі науковці вважають мінімально допустимою натурною кукурудзи 40 фунтів/бушель (515 г/л).

Дослідження в Університеті Південної Дакоти (South Dakota State University) продемонстрували, що додавання 2–3% олії чи жиру до корму із кукурудзи з натурною нижче 580 г/л допомагає

покращити виробничі показники тварин, але не повертає їх до того рівня, який отримали б від якісної кукурудзи. В ході дослідження виявили, що кукурудза із низькою натурною зазвичай має вищий порівняно із якісним зерном уміст сирого протеїну, клітковини та золи, але нижчий рівень жиру і крохмалю.

Кукурудза із натурною масою нижче згаданого мінімуму не встигла повністю асимілювати амінокислоти, тому таке зерно характеризує нижчий рівень енергії, сирого протеїну та лізину.

Якщо вам доводиться працювати із кукурудзою із низькою натурною масою, тоді:

- перевірте зерно на вологість і вміст протеїну,
- визначайте натурну масу зерна при вологості 15%,
- відкоригуйте раціони із врахуванням різниці у вмісті протеїну, енергії та вологості,
- відкалібруйте об'ємні кормозмішувачі із врахуванням нижчої натури зерна.

ЧП: ЧАСТІ ЗАПИТАННЯ

На що звернути увагу, коли переходиш із ячменю або пшениці на кукурудзу як основне джерело енергії в кормі?

По-перше, у кукурудзі на 15% більше енергії, ніж у ячмені, та на 4% більше, ніж у пшениці, але при цьому протеїну менше. По-друге, як і для інших зернових, першою лімітуючою амінокислотою для кукурудзи є лізин, але другою — триптофан (а не треонін, як для більшості злаків). По-третє, мінеральний склад кукурудзи теж відрізняється, відповідно, знадобиться новий премікс. Отже, при переході на кукурудзяні раціони недопустимо просто замінити один злак іншим! Обов'язково скористайтесь послугами грамотного спеціаліста з годівлі, щоб врахувати всі особливості і правильно перерахувати раціон.

Чи можна плющити, а не розмелювати кукурудзу?

Так, плющення кукурудзи дуже популярне (наприклад, у США) через нижчі, порівняно із

розмелюванням, енергозатрати. Слідкуйте за тим, щоб у кінцевому результаті отримати часточки корму розміром 650–750 мікрон — оптимальна фракція для засвоєння свинями максимальної кількості поживних речовин при мінімальному негативному впливові на травний тракт.

Які аналізи провести, щоб перевірити якість кукурудзи?

Всі аналізи можна розділити на дві великі категорії: аналізи на поживність та на вміст грибків і мікотоксинів. Перевіряючи поживні характеристики, обов'язково тестувати вологість, уміст протеїну та жиру. Найнебезпечніші дві групи мікотоксинів: фузаріоз та вомітоксин. На ринку є системи для виявлення обох. Крім того, доступні системи для виявлення грибків у зерні, але, як зазначалося вище, сама по собі пліснява не шкідлива, допоки не виробила мікотоксини.

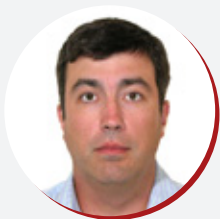
Як врахувати, чи вигідно готувати корми на основі кукурудзи?

Корми розробляють для різних вікових груп свиней, тому вони відрізняються за енергетичною цінністю, вмістом амінокислот, вітамінів і мінералів. Раціональність заміни однієї зернової культури іншою залежить від поточної ціни на одиницю поживної речовини (наприклад, енергії чи лізину), а не на одиницю маси. Єдиний спосіб знати, коли варто перейти з одної зернової на іншу, — регулярно перераховувати раціони в пошуках найнижчої ціни.

Чи можна годувати свиней кормами на основі самої лише кукурудзи?

Так, але не всі технологічні групи. Завдяки вищій порівняно із ячменем енергетичній цінності, холості свиноматки отримають достатню кількість поживних речовин із меншого обсягу корму. Кукурудзяний корм також слушно згодовувати підсисним свиноматкам, які часто мають проблеми із апетитом і з'їдають мало корму: один кілограм такого корму забезпечує більше енергії, ніж ячмінний. **ПС**

КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА

Ілля ВИСОЦЬКИЙ,
експерт із годівлі свиней

— Чи можливо годувати свиней раціонами без кукурудзи?

— Так. Кукурудзяно-соеві раціони популярні в країнах, де кукурудза відносно дешева, через великі валові обсяги — традиційно це США і країни Південної Америки. При цьому в Північній Європі чудово відгодовують свиней і без кукурудзи (наприклад, такий визнаний лідер свинарства, як Данія), де популярні ячмінно-житні раціони, а протеїн балансується рапсовим і соняшниковим шротами. Кукурудза — лише один з кормових інгредієнтів, який необхідно оцінювати за так званого relative value, тобто за співвідношенням вартості і кормової цінності, порівняно з іншими інгредієнтами. Це не «чарівна паличка», яка вирішує всі проблеми.

— Чим можна замінити цей інгредієнт?

— Основна цінність кукурудзи — це обмінна енергія (ОЕ), що сягає 14,3–14,5 МДж/кг. Таким чином, якщо зможемо збалансувати енергію за використанням інших зернових (пшениця, ячмінь, жито) і рослинної олії, зберігши (або навіть зменшивши) загальну вартість рецепту, — зможемо її замінити. Необхідно також мати на увазі, що вміст протеїну (білка) в кукурудзі значно нижчий порівняно з іншими зерновими — близько 8–8,5%. При цьому він не повноцінний через низький рівень основної лімітуючої амінокислоти — лізину. Це треба враховувати при балансуванні рецептур.

— Чи існують особливі рекомендації для різних вікових груп?

— Чим молодша тварина (підсисні поросята і відлученці), тим вищі вимоги до поживності комбікормів. Грубо кажучи, поросяткам потрібно дати швидкий «старт» росту. Головна особливість цих рецептур — насиченість енергією і поживними речовинами, відповідно, вони мають і кращу відносну цінність. Тому всі інгредієнти потрібно оцінювати один щодо одного, за їх вартістю на ринку, кормової цінності, і доступності.

— Чи не погіршаться в такому випадку виробничі показники тварин?

— Основне правило годівлі: «Тварина споживає не інгредієнти, а нутрієнти», тобто поживні речовини. Якщо дотримано вимоги за поживністю для певної вікової і технологічної групи (за енергією, протеїном, клітковиною, балансом амінокислот), то, в принципі, немає значення, з яких інгредієнтів ми ці поживні раціони складаємо. Адже виконання вимог за поживністю є головною умовою рівня приростів, кількості поросят у гнізді, його маси тощо.

— З економічної точки зору, наскільки раціони без кукурудзи доцільні?

— Це залежить від того, скільки коштують основні інгредієнти. Інакше кажучи, якщо ринкові ціни на інші зернові (пшениця/ячмінь/жито) і рослинні олії дозволяють замінити кукурудзу, не погіршуючи вмісту енергії у раціоні, то вартість рецептури може залишатися на тому ж рівні або зменшитися. У цьому і полягає одне з основних завдань фахівця з годівлі/нутріціоніста: розрахувати найдешевший раціон з доступної сировини, забезпечуючи той самий рівень поживності, необхідний для досягнення цільових виробничих показників.

СВІТОВЕ ВИРОБНИЦТВО КУКУРУДЗИ ПОСТІЙНО ЗРОСТАЄ

І СЯГАЄ НИНІ БІЛЬШЕ 320 МЛН Т/РІК. НАЙБІЛЬШІ КРАЇНИ-ВИРОБНИКИ:

США, АРГЕНТИНА, ПІВДЕННА АФРИКА,

РУМУНІЯ, БРАЗИЛІЯ, КИТАЙ ТА ФРАНЦІЯ.

Таблиця 2.

ВПЛИВ НАТУРНОЇ ВАГИ КУКУРУДЗИ НА ВИРОБНИЧІ ПОКАЗНИКИ СВИНЕЙ

Натурна вага кукурудзи	Низька (525 г/л)	Середня	Висока (695 г/л)
Середньодобові прирости, г	730	770	790
Середньодобове споживання корму, кг	2,68	2,93	2,82
Коефіцієнт конверсії корму	3,56	3,82	3,56

Джерело: Prairie Swine Centre

ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ДЖЕРЕЛ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ

Переваги органічних форм у ситуаціях підвищеної потреби.

Такі важливі мікроелементи як Zn, Mn, Cu і Fe беруть участь у широкому різноманітті фізіологічних процесів. Добре відомо, що забезпечення мікроелементами впливає на продуктивність, різні виробничі показники і здоров'я тварин, включаючи фертильність, імунну відповідь, здатність до регенерації, розвиток кісток, ріст та цілісність епітеліальних тканин (шкіри та її похідних). Хоча Zn, Mn, Cu і Fe присутні в раціонах у рекомендованих дозах, проте на практиці часто виникають ситуації підвищеної потреби у цих мікроелементах.

СИТУАЦІЇ ПІДВИЩЕНОЇ ПОТРЕБИ

Дефіцит мікроелементів ідентифікувати досить складно, особливо коли симптоми неспецифічні: розвиваються проблеми зі здоров'ям, погіршуються продуктивність і виробничі показники тварин. Разом із тим, є ситуації підвищеної потреби у мікроелементах, коли зростає ризик їх дефіциту у товарних та племінних свиней. Це період внутрішньоутробного розвитку плода та відновлення після опоросу, втрати мікроелементів через молоко, хвороби і ослаблення імунної системи, підсисний

період у поросят (лактаційний період у свиноматок), стрес (перегрупування, спека).

Крім того, фактори годівлі відіграють важливу роль. Негативна взаємодія (антагонізм) між мікроелементами і органічними сполуками (наприклад, фітатами) чи між самими мікроелементами зменшує всмоктування Zn, Mn, Cu і Fe у кишечнику. Антагонізм проявляється при надмірному забезпеченні мікроелементами, наприклад, при одночасному застосуванні фармакологічних доз Zn і Cu у поросят. Загалом, можна припустити, що у кормі чи воді майже завжди є кілька антагоністів, які впливають на засвоєння мікроелементів. Хімічна форма мікроелементу визначає схильність до негативної взаємодії і рівня всмоктування у шлунково-кишковому тракті.

Отже, різниця у параметрах біодоступності різних форм мікроелементів була зареєстрована in vivo. У більшості випадків, оксиди мікроелементів менш біодоступні, ніж сульфати, а органічно зв'язані форми Zn, Mn, Cu і Fe мають кращу біодоступність, ніж неорганічні форми (Ammerman et al., 1995; Jongbloed et al., 2002). Відповідно, спостерігається тенденція часткової або повної заміни неорганічних форм мікроелементів органічними.

Таблиця 1.

ЗАРЕЄСТРОВАНІ ФОРМИ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ
(ПОСИЛАННЯ НА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ РЕЄСТР КОРМОВИХ ДОБАВОК (ЕС)
№ 1831/2003; 218 ВИДАННЯ).

Форми поєднання	Zn	Cu	Mn	Fe
Ацетати	x	x		
Амінокислотні хелати	x	x	x	x
Карбонати		x		x
Хлориди	x	x	x	x
Хлорид-гідроксиди	x	x		
Фумарати				x
Гліцинові хелати	x	x	x	x
Лізинати		x		

E.s.o.TRACE®

ДЛЯ ВСІХ
ВИДІВ
ТВАРИН

ОРГАНІЧНО ЗВ'ЯЗАНІ МІКРОЕЛЕМЕНТИ

НЕВЕЛИКА КІЛЬКІСТЬ - ЧУДОВИЙ ЕФЕКТ

- Більш висока біодоступність, ніж у сульфатів
- Надійне забезпечення мікроелементами в критичних ситуаціях
- Вражаючі результати досліджень на різних видах тварин
- Однорідний мікрогранулят для зручного використання

ТОВ «Біохем Україна» | м.Київ, вул.Козацька 120/4
Тел./факс: +38 044 206-24-07 | ukraine@biochem.net
www.biochem.net/ua

Biochem

Feed Safety for Food Safety®

Повний Асортимент

АРХІТЕКТУРА УСПІШНОГО ГОДУВАННЯ

ЖИВІ СПОРОВІ КУЛЬТУРИ ПРЕБІОТИКИ ФЕРМЕНТИ
ВЕТЕРИНАРНІ ПРЕПАРАТИ ПІДКИСЛЮВАЧІ БЕТАЇН
ОРГАНІЧНІ МІКРОЕЛЕМЕНТИ ІМУНОГЛОБУЛІНИ
СОРЕБЕНТИ МІКОТОКСИНІВ ІНГІБІТОРИ ЦВІЛІ

Biochem
Feed Safety for Food Safety®

ОРГАНІЧНО ЗВ'ЯЗАНІ ФОРМИ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ

Останніми роками на ринку Європи з'явилося кілька категорій органічно зв'язаних Zn, Mn, Cu і Fe. Хелатні форми мають дещо спільне: мікроелемент зв'язаний з органічними молекулами (лігандом). У той час як встановлені групи амінокислотних хелатів базуються на гідролізованому соєвому протеїні, специфічні амінокислоти чи похідні молекули виступають в ролі ліганду в інших типах хелатів. Відмінності у хімічних властивостях лігандів спричиняють різницю у фізико-хімічних особливостях між різними категоріями хелатів. Наприклад, гліцинати характеризуються більшою концентрацією металу, а отже, доза їх введення менша, порівняно з іншими формами, оскільки гліцин є найменшою амінокислотою. Крім того, ліганди мають добру водорозчинність та рівномірні розміри частинок, що забезпечує зручне застосування. Проте біодоступність мікроелементів, включаючи адсорбцію та затримку у внутрішніх органах, різниться залежно від джерела. Визнаним методом оцінки біодоступності є дослідження джерел мікроелементів у складі кормів для відлучених поросят (Schlegel, 2006; Männer, 2008).

Таблиця 2.

ВИРОБНИЧІ ПОКАЗНИКИ ПОРОСЯТ ЗА ДОСЛІДНИЙ ПЕРІОД

	Жива маса, кг	Приріст, г/доба	Конверсія
Сульфати	8.95 ± 0.74	296 ± 9	1.49 ± 0.05
Амінокислотні хелати	9.07 ± 0.56	297 ± 21	1.43 ± 0.05
E.C.O.Trace®	9.03 ± 0.56	313 ± 14	1.41 ± 0.03

E.C.O.Trace® = Гліцинові хелати

ДОСЛІДЖЕННЯ БІОДОСТУПНОСТІ НА ПОРОСЯТАХ

У Freie Universität (Берлін) дослідили вплив джерела мікроелементів на показники біодоступності. Протягом 14-и днів після відлучення поросята споживали корм із природним рівнем мікроелементів (25–38 дні життя). Згодом (39–55 днів) рівень мікроелементного живлення довели до потреб поросят згідно з German feeding standards (GfE, 2006). Сформували три дослідні групи по 12 поросят. У корми кожної додавали різні джерела мікроелементів: 1) сульфати; 2) амінокислотні хелати; 3) гліцинові хелати. Рівні Zn, Mn, Cu і Fe — 64, 22, 5, і 87 мг/кг відповідно. Використання амінокислотних і гліцинових хелатів, порівняно з сульфатами позитивно вплинуло на конверсію корму — на 3,7 та 5,5 % відповідно (таблиця 2) завдяки кращому засвоєнню мікроелементів.

П'ять зразків тканин із різних органів (печінка, м'язова тканина, нирки, шкіра, підшлункова залоза) відібрали від 6-и дослідних поросят після 9-го дня дослідження. Відмітили вищу концентрацію мікроелементів на 7 і 8% для амінокислотних та гліцинових хелатів відповідно, порівнюючи із сульфатами.

ВИСНОВКИ

Перед спеціалістами стоїть завдання: задовольнити потребу тварин у мікроелементах і водночас уникнути передозування. Застосування органічно зв'язаних форм дозволяє покращити засвоєння Zn, Mn, Cu і Fe, порівняно з сульфатною формою. Крім того, можна ефективніше підтримати функції організму, пов'язані з дефіцитом мікроелементів (синтез гемоглобіну у молодих тварин). Окрім біологічної ефективності, різницю у фізичних та хімічних властивостях форм хелатів треба взяти до уваги. **ПС**

Рисунок 1.

ЗАСВОЮВАНІСТЬ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ НА 7–9-Й ДЕНЬ ДОСЛІДУ

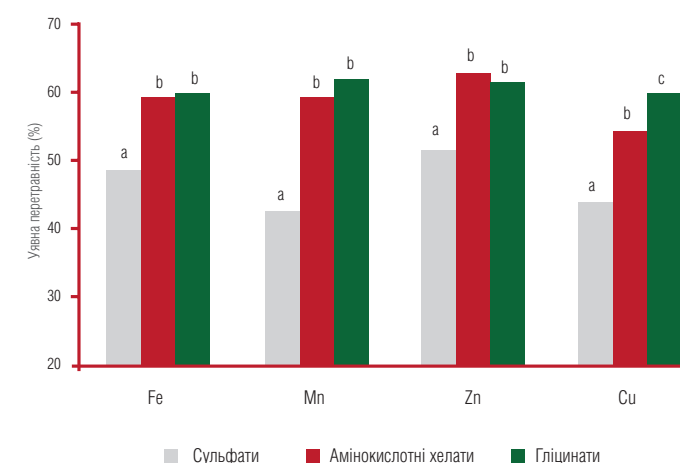
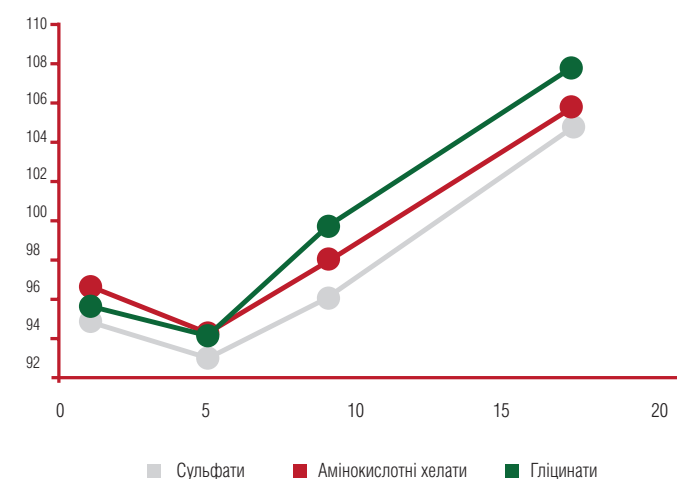

Рисунок 2.

РІВЕНЬ ГЕМОГЛОБІНУ ВИЗНАЧАЛИ ЧОТИРИ РАЗИ ВПРОДОВЖ 17-ГО ПЕРІОДУ ДОСЛІДУ

БАЛАНСУВАННЯ КОРМІВ: ПРОСТО ПРО СКЛАДНЕ

Прості підказки і формули допоможуть
обрахувати оптимальний обсяг корму
і води для різних вікових груп свиней,
а також збалансувати раціони
за вмістом енергії та протеїну.

ЗАЛЕЖНІСТЬ ОБСЯГУ СПОЖИТОГО КОРМУ ВІД МАСИ ТВАРИНИ

Чи знаєте ви, скільки кор-
му щодня споживають ваші по-
росята на дорощуванні? Цей
показник напряму залежить
від маси тіла тварини. В нормі
свиня на етапі дорощуванні-від-
годівлі з'їдає щодоби майже 5%
від своєї живої маси. При цьо-
му обсяг споживання корму як
відсоток від маси тіла (**табли-**
ця 1) скорочується пропорційно
до збільшення живої маси. Так,
25-кілограмове порося спожи-
ватиме 1,35 кг корму на добу, а
свиня, що важить 110 кг, — 4,3 кг
корму (25 кг х 5,4% та 110 кг х
3,9% відповідно).

СКІЛЬКИ ПЕРЕТРАВНОЇ ЕНЕРГІЇ ПОТРІБНО?

Енергію, отриману з корму,
свині витрачають на:
• підтримку життєдіяльності;
• ріст.
Щоб розрахувати, скільки
енергії тварина витрачає на під-
тримку життєдіяльності (тобто
роботу активних тканин), по-
трібно її живу масу піднести до
ступеня ¾ (або 0,75) — отрима-
ємо так звану «метаболічну масу
тіла» (ММТ).

Знаючи ММТ свині, можна
розрахувати її потребу у пере-
травній енергії (ПЕ) за форму-

лою: $ПЕ = 100 \text{ ккал/кг} \times \text{ММТ}$
Для прикладу порівняємо
потреби в ПЕ свиноматок масою
135 та 180 кг.

Метаболічна маса 135-кі-
лограмової свиноматки скла-
дає 39,6 кг ($135 \text{ кг}^{0,75}$), отже
її потреба в ПЕ — 39,6 кг х
100 ккал/кг = 3960 ккал.

Коли йдеться про свиноматку
масою 180 кг, її ММТ дорівнює
49,14 кг ($180 \text{ кг}^{0,75}$). Відповід-
но, потреба у ПЕ — 49,14 кг х
100 ккал/кг = 4910 ккал.

Скільки це у перерахунку
на корм? Припустимо, що ПЕ
корму для свиноматок, приго-
тованого на основі кукурудзи,
становить 3500 ккал/кг. Далі
обрахунки прості:

- 3960 ккал : 3500 ккал/кг =
1,13 кг — добова норма кор-
му, потрібного для підтрим-
ки життєдіяльності свино-
матки масою 135 кг.
- 4910 ккал : 3500 ккал/кг =
1,40 кг — добова норма корму
для підтримки життєдіяль-
ності тварини масою 180 кг.

ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ ТА АМІНОКИСЛОТ

Загалом у світі, а зокрема у
країнах Північної та Південної
Америци, найпопулярнішим
джерелом енергії у кормах для
свиней є зерно кукурудзи. Дру-
ге місце на Середньому Заході
США та у Канаді посідає просо.
Серед інших найчастіше вжива-
них зернових виділяють трійку:
пшениця, ячмінь та овес.

Уміст енергії у кормі повинен
бути збалансованим із умістом
протеїну, а точніше його складо-
вих — незамінних амінокислот
(організм не здатен синтезувати
їх самостійно, а тому повинен
отримувати разом із кормом).

Для свиней незамінними є
такі амінокислоти:

1. Феніланін (Phenylalanine)
2. Валін (Valine)
3. Треонін (Threonine)
4. Метіонін (Methionine)
5. Аргінін (Arginine)
6. Триптофан (Tryptophan)
7. Гістидин (Histidine)
8. Ізолейцин (Isoleucine)
9. Лейцин (Leucine)
10. Лізин (Lysine)

Дбайливому свинареві вар-
то знати цей десяток напам'ять.
Англомовні колеги придумали
для цього кілька жартівливих
підказок, в яких використані
перші літери назв амінокислот:
PVT MAT HILL — Private Mat Hill

Як правило, зернові дефі-
цитні на незамінні для свиней
амінокислоти. Ту амінокислоту,
якої у зерновому інгредієнті най-
менше, порівняно із добовою по-
требою тварини, називають пер-
шою лімітуючою. Адже свиня

зможе рости настільки швидко,
наскільки дозволить їй уміст
цієї амінокислоти у кормі.

Для переважної більшості
зернових першою лімітуючою
амінокислотою є лізин. Другою
для кукурудзи є триптофан, а
для пшениці та ячменю — трео-
нін. Наприклад, для поросяти
вагою 18 кг потрібно, щоб уміст
лізину в кормі знаходився на
рівні 0,95%. Тим часом кукуру-
дза містить лише 0,25% цієї амі-
нокислоти.

Оскільки корми для свиней
складаються в основному із зер-
нових, для оптимального росту
тварин до раціонів треба вклю-
чати протеїнові добавки.

Найчастіше в ролі протеїно-
вої добавки застосовують соє-
вий шрїт, який містить 2,9–3,1%
лізину або 44–48% сирого про-
теїну (СП).

Із соєвим шротом комбі-
нують інші джерела протеїну

рослинного чи тваринного по-
ходження:

- рибне борошно (60–70% СП);
- молочні продукти, зокрема
сухе збиране молоко (33%
СП) і суха сироватка (13,3%);
- м'ясо-кісткове борошно
(50% СП);
- суха плазма крові чи кров'яне
борошно (86% СП).

БАЛАНСУВАННЯ РАЦІОНІВ

Якщо свиням дати вільний
доступ до різних інгредієнтів,
вони самостійно справляться із
балансуванням корму за пожив-
ними речовинами. Однак такий
підхід далеко не оптимальний
для економіки господарства.
Тому виробники здебільшого
використовують заздалегідь
приготовані корми, які містять
точно розрахований набір та об-
сяг поживних компонентів.

Для прикладу розглянемо
алгоритм балансування корму

Таблиця 1.

ПРОГНОЗОВАНИЙ ОБСЯГ СЕРЕДНЬОДОВОГО СПОЖИВАННЯ КОРМУ

Вікова категорія	Маса, кг	ССК, г/доба	Процент від живої маси, %
Підсисні поросята	5–10	460	6
Відлученці	10–20	950	6
Свині на дорощуванні	20–50	1900	5,4
Свині на відгодівлі	50–100	3110	3,9

НАЙСУЧАСНІШИЙ ЗАВОД З ВИРОБНИЦТВА ПРЕМІКСІВ ПРОПОНУЄ

PROVITAN

ВИСОКОЯКІСНІ ПРЕМІКСИ ЗА СТАНДАРТНИМИ
ТА РЕЦЕПТАМИ, ЩО ОПТИМІЗОВАНІ
ПІД ПОТРЕБИ ВАШОГО ГОСПОДАРСТВА:

- ПОЛІПШЕННЯ ЗАСВОЮВАНOSTІ
КОРМУ ТА ПОКАЗНИКІВ КОНВЕРСІЇ
- ПІДВИЩЕННЯ ІМУНІТЕТУ
ТА ЗБЕРЕЖЕНОСТІ ПОГОЛІВ'Я
- ОПТИМАЛЬНО ПІДБІРАНИЙ СКЛАД
ІНГРЕДІЄНТІВ
- ВИСОКА ЯКІСТЬ ДОЗУВАННЯ
ТА ЗМІШУВАННЯ
- ОПТИМАЛЬНІ ЦІНИ
ТА СТРОКИ ПОСТАВКИ

ТОВ «ІНБЕЛ»
www.novacore.com.ua
тел.: (056) 790 87 89;
моб.: (050) 458 53 74;
моб.: (067) 560 66 02;
e-mail: info@novacore.biz

www.novacore.com.ua

для свиней на дорощуванні-відгодівлі:

- 1) визначте потреби у поживних речовинах для конкретної статеві-вікової групи;
- 2) визначте вміст поживних речовин у кормових інгредієнтах;
- 3) обрахуйте, який обсяг кожного з інгредієнтів використати, щоб готова суміш відповідала потребам свиней у поживних речовинах.

Найчастіше для балансування раціонів застосовують два методи:

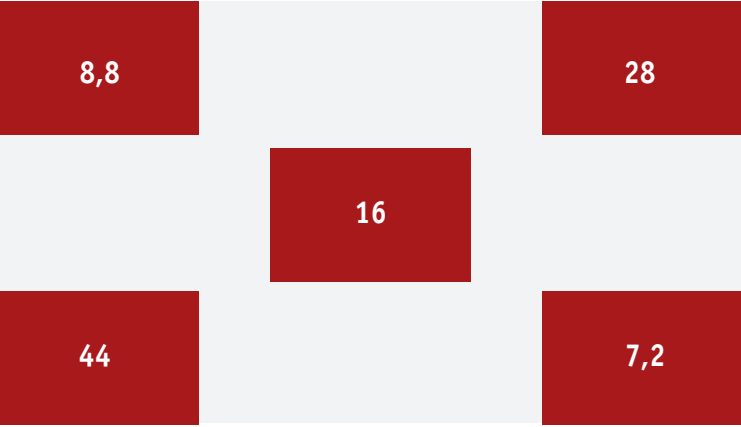
- критерій узгодженості Пірсона (хі-квадрат Пірсона);
- алгебраїчний метод.

Уявімо, що необхідно сформулювати корм на основі кукурудзи та соєвого шроту із 16% СП для поросят на дорощуванні. Припустимо, що вміст СП у кукурудзі та соєвому шроті складає 8,8 та 44% відповідно.

Алгоритм розрахунку за допомогою квадрата Пірсона:

1. Впишіть уміст СП першого кормового інгредієнта (кукурудзи) у верхній лівий кут квадрат (рисунк 1).
2. Впишіть вміст СП другого кормового інгредієнта (соєвого шроту) у нижній лівий кут квадрат (рисунк 1).
3. Запишіть вміст СП, який повинен мати готовий корм, у центрі квадрата (рисунк 1).
4. Відніміть за діагоналлю від більшого числа менше:
 - $16 - 8,8 = 7,2$ частини;
 - $44 - 16 = 28$ частин.
5. Переносимо цифри, отримані відніманням, у праву сторону лінійно: у верхній правий кут — 28, що вказує на частку кукурудзи, а у нижній правий — 7,2, що вказує на

Рисунк 1.
ФОРМУВАННЯ КОРМУ ЗА ДОПОМОГОЮ КВАДРАТА ПІРСОНА

частку соєвого шроту (рисунк 1).

6. Далі поділіть частку кукурудзи і частку соєвого шроту на їх суму та помножте кожен результат на 100:
 - $28: (28 + 7,2) \times 100 = 79,6$
 - $7,2: (28 + 7,2) \times 100 = 20,4$
7. Отримані результати вказують на відсоток кукурудзи та соєвого шроту відповідно, потрібні, щоб досягти 16% СП у кормі. Тобто, щоб 100 кг корму забезпечили тварин 16 кг сирого протеїну, потрібно змішати 79,6 кг кукурудзи та 20,4 кг соєвого шроту.
8. Перевіряємо, чи правильні наші розрахунки:
 - $79,6 \text{ кг кукурудзи} \times 8,8\% \text{ СП} = 7 \text{ кг СП}$
 - $20,4 \text{ кг соєвого шроту} \times 44\% \text{ СП} = 8,98 \text{ кг СП}$
 - Отже, $100 \text{ кг корму} = 15,98 \text{ кг СП}$

ІНШІ ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ

Оскільки зернові не можуть забезпечити свиней оптимальним обсягом вітамінів і мінера-

лів (таблиця 2), проблему вирішують додаванням до кормів готових вітамінно-мінеральних добавок.

Інші непоживні добавки, які застосовують для покращення середньодобових приростів, конверсії корму та якості туш, — антибіотики, антигельмінтики та стимулятори росту (як рактопамін).

Однак детальніше зупинимося на іншому життєво необхідному елементі — воді. Адже її нестача істотно погіршує всі виробничі показники тварин, а відсутність призводить до тяжких інтоксикацій і загибелі.

Золоте правило обрахунку обсягу води для свиней — обсяг спожитої сухої речовини та води повинні співвідноситися 1:3.

Підрахуємо, скільки води на добу потрібно свині масою 90 кг:

- Середньодобове споживання корму ($90 \text{ кг} \times 4\%$) = 3,6 кг;
- Середньодобова норма води ($3,6 \text{ кг} \times 3$) = 10,8 кг = 10,8 л.

Застосовуйте ці прості підказки і завжди будете впевнені, що годівля ваших тварин оптимальна. **ПС**

Таблиця 2.
ОБОВ'ЯЗКОВІ ДЛЯ СВИНЕЙ ВІТАМІНИ ТА МІНЕРАЛИ

Мінерали		Вітаміни	
Макроелементи	Мікроелементи	Жиророзчинні	Водорозчинні (групи В)
Кальцій (Ca) Фосфор (P) Натрій (Na) Хлор (Cl)	Залізо (Fe) Йод (I) Мідь (Cu) Марганець (Mn) Цинк (Zn) Селен (Se)	Вітамін А Вітамін D Вітамін Е Вітамін К	Рибофлавін Ніацин Пантотенова кислота Холін Вітамін В12

АГРО-2016

XXVIII МІЖНАРОДНА АГРОПРОМИСЛОВА ВИСТАВКА

AGRO-2016

XXVIII INTERNATIONAL AGROINDUSTRIAL FAIR

8-11 ЧЕРВНЯ
Київ, Україна

Animal'EX 2016

XV Спеціалізована виставка сільськогосподарських тварин, ветеринарії та товарів для тваринництва

ЕКВІСВІТ 2016

XIII Національна виставка конярства та кінного спорту

ЕкспоАгроТех

VI Спеціалізована виставка с/г техніки, обладнання та запасних частин

ВІВ Спеціалізована виставка відновлювальних джерел енергії

V Міжнародна спеціалізована виставка автоматизації, управління, GPS і GIS технологій

II Спеціалізована виставка будівництва

X Спеціалізована виставка рибного господарства та рибальства

IV Спеціалізована виставка екологічно чистих продуктів та технологій

III Міжнародна спеціалізована виставка РОСЛИНИЦТВО І АГРОХІМІЯ

VI Міжнародна спеціалізована виставка грибної індустрії

IV Спеціалізована виставка виноробства Світ вина

ОРГАНІЗАТОР:

Міністерство аграрної політики та продовольства України

Спеціальний інформаційний партнер:

ОРГАНІЗАТОР-РОЗПОРЯДНИК:

ТОВ "ТД" Промфінінвест"
Тел.: (044) 599-71-77, 220-11-45
E-mail: info@agroexpo.com.ua
www.agroexpo.in.ua

ВИ ЗАПІДОЗРИЛИ ПРОБЛЕМУ: З ЧОГО ПОЧАТИ

В умовах складної епізоотичної ситуації надзвичайно важливо реагувати на будь-які відхилення в поведінці свиней. Однак, якщо запідозрили проблему, з чого почати її вирішення? Як це зробити правильно і що не можна випустити з поля уваги — дізнайтеся з підготованого матеріалу.

За матеріалами
Пітера Джексона
«Клінічний огляд тварин
на фермі»

Діагностика захворювання починається з вивчення та оцінки:

- коментарів персоналу, який працює з тваринами і помітив «відхилення» ;
- історії попередніх хвороб;
- симптомів захворювання;
- результатів ретельного обстеження тварини, її «сусідів» у загоні/цеху;
- даних повного клінічного огляду.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ ПЕРСОНАЛУ

Щоденний моніторинг стану свиней є важливою складовою рутинної роботи на фермі. Тому кожен з операторів, який працює з тваринами, повинен мати принаймні базові знання про основні захворювання свиней, вміти відрізнити нормальне самопочуття тварини від перших ознак захворювання.

ІСТОРІЯ ХВОРОБ
ТА НИНІШНЯ СИТУАЦІЯ

Інколи для розуміння проблематики необхідно «підняти» історію хвороб у господарстві, інформацію про вакцинавання, профілактику гельмінтів і терапію свиней (які препарати використовували, їх дози, частоту

і результат лікування). Також важливі дані про якість менеджменту — умови утримання, гігієну, систему біобезпеки, режим годівлі свиней, персонал. Однак звітність ферми не завжди доступна, а попередній досвід лікування не повинен копіюватися, нівелюючи результати точного спостереження.

Щоб зрозуміти, яка нині ситуація на фермі, необхідно отримати відповіді на такі запитання:

1. Свині, які захворіли, були вирощені на фермі чи їх завезли з іншого господарства?
2. Якщо тварин закупили, то як довго вони перебувають на фермі?
3. Звідки завезли свиней? Що відомо про статус здоров'я господарства, де їх купували?
4. Як виглядали та почувалися свині після прибуття на ферму?
5. Чи змінювали їх раціон?
6. Чи вони не втрачали апетит?
7. Чи були раніше проблеми у цій групі свиней?
8. Чи лікували тварин до цього (якщо так, то якими препаратами і який це мало результат)?

9. Яка програма вакцинавання поголів'я?
11. Коли з'явилися ознаки захворювання?
12. Чи є загиблі тварини і коли спостерігали падіж?
13. Чи є трупи тварин для патростину?
14. Скільки свиней захворіли?
15. Чи помічали ознаки аномальної поведінки?
16. Чи має персонал ідеї щодо того, яка може бути проблема?
17. Чи були проблеми з водо- та електропостачанням?

УМОВИ УТРИМАННЯ
СВИНЕЙ

Приміщення, де утримують свиней, треба оцінювати за низкою критеріїв:

1. Якість повітря (запах, концентрація пилу).
2. Чи задовільна щільність тварин у загоні?
3. Яка температура навколишнього середовища? Чи відповідає вимогам щодо температурного режиму для різних технологічно-вікових груп.
4. Чи достатнє освітлення? Який світловий режим підтримують на фермі?
5. Наскільки чисто в загонах? Зверніть увагу на місця де-

Таблиця 1.
ЯК РОЗПІЗНАТИ ПРОБЛЕМУ

Перш ніж зайти в станок		
Подивіться	чи свині їдять	Свині люблять попоїсти. Якщо ви помітили, що вони почали споживати менше корму, це сигнал про- вести ретельніше дослідження.
	чи не змінилася поведінка	Залежно від розміру групи, працівники знають, як поводить ся та чи інша свиня. Буває, що ціла група відрізняється від інших характером поведінки.
		В ідеалі оператор із догляду за тваринами повинен знати кожну свиню, навіть якщо група велика. Адже зазвичай виділяються тільки окремі тварини, а всі інші, на жаль, слугують для них фоном. Це або свині-лідери, або, навпаки, тварини, які знаходяться в кінці ієрархії; також свині, які мають особливі позначки — сіра чи плямиста щетина тощо.
	Поведінка свиней у групі	
	як свині лежать	Поспостерігайте за знайомими тваринами: як і де вони лежать. Якщо свиноматка стоїть о другій годині дня, тоді як всі її «подружки» сплять, це може бути сигналом охоти, адже для неї це нетипова поведінка.
	чи немає «саміт- ників»	Придивіться до свиней, які відокремилися від інших.
Зверніть увагу на свиней, які зібралися довкола поїлки чи годівниці.		
Прислухайтеся	чи свині кашляють/ чхають	Заходячи в приміщення, зверніть увагу на звуки-привітання. Хворі свині зазвичай дуже тихі і не піднімуться, щоб вас зустріти. Якщо за тваринами належно доглядають і їм комфортно, вони завжди з радістю вас зустрічатимуть.
		Поки свині ходитимуть навколо вас, прислухайтеся, чи ніхто з них не кашляє/чхає.
Понюхайте		Ознайомтесь зі звичайними запахами тіла свиней. Якщо тварина хвора на дизентерію чи чуму, вона матиме специфічний неприємний запах.
Зайдіть у станок та походіть між свиней		
Подивіться	як тварини рухаються	Пошукайте особливих свиней, дайте їм прізвиська.
		Переконайтесь, що всі свині встали.
		Буває, що свині важко піднятися та зробити перші 5–10 кроків, проте тоді заціпеніння проходить.
		Підійдіть до тварини, яка не змогла піднятися, чи якщо стан заціпеніння не пройшов.
	чи роблять сечовипускання	Свині мочаться близько 5 хвилин після того, як встали, особливо зранку. Зверніть увагу на колір сечі та позу тварини під час сечовипускання.
	чи немає крові	Подивіться, чи немає крові на підлозі чи стінах.
	на підлогу	Подивіться на підлогу: чи нормальна консистенція фекалій.
Прислухайтеся		Поки свині ходитимуть навколо вас, прислухайтеся, чи ніхто з них не кашляє/чхає.
Понюхайте		Вдихніть повітря: якщо свиня померла, на це одразу ж вкаже запах.
Індивідуальна поведінка свиней		
Це також стосується свиней, що перебувають у санітарному станку.		
Якщо на фермі утримують невелику кількість свиней, кожній потрібно дати прізвисько. Це насамперед стосується свиноматок і кнурів з центрів штучно- го запліднювання та господарств, де утримують до 50 голів маточного поголів'я.		
Варто знати про	поведінку	Ви повинні знати, як свиня зазвичай себе поводить, щоб одразу ж відреагувати на зміни в її поведінці.
	корми	Ви повинні знати, що тварині подобається їсти, а що — ні.
	репродуктивний цикл	Ви повинні знати, на якому етапі репродуктивного циклу знаходиться свиня, щоб помітити, якщо вона не демонструватиме ознак охоти.
Зверніть увагу, що присутність свиноматки в охоті може вплинути на поведінку кнурів і навіть кабанів.		
Зверніть увагу на		Втрату апетиту — свині зазвичай випрошують їжу.
		Зміни в поведінці — тварини стають агресивними/менш агресивними.
		Зміни положення голови та вух.
		Зміни очей: блиск, ясність тощо.
		Зміни кольору шкіри та стану щетини (кудлатість тощо).
		Зміни опорно-рухового апарату — тварина відмовляється вставати, не може робити звичні рухи тощо.
		Брудну зону анусу/зону хвоста: типова причина — діарея. Зміни консистенції фекалій.
		Ознаки блювоти.
Прислухайтеся до		Кашлю, чхання, сопіння та глибини дихання.
Відчуйте пальцями		Набряк — інколи його легше намацати, ніж помітити.

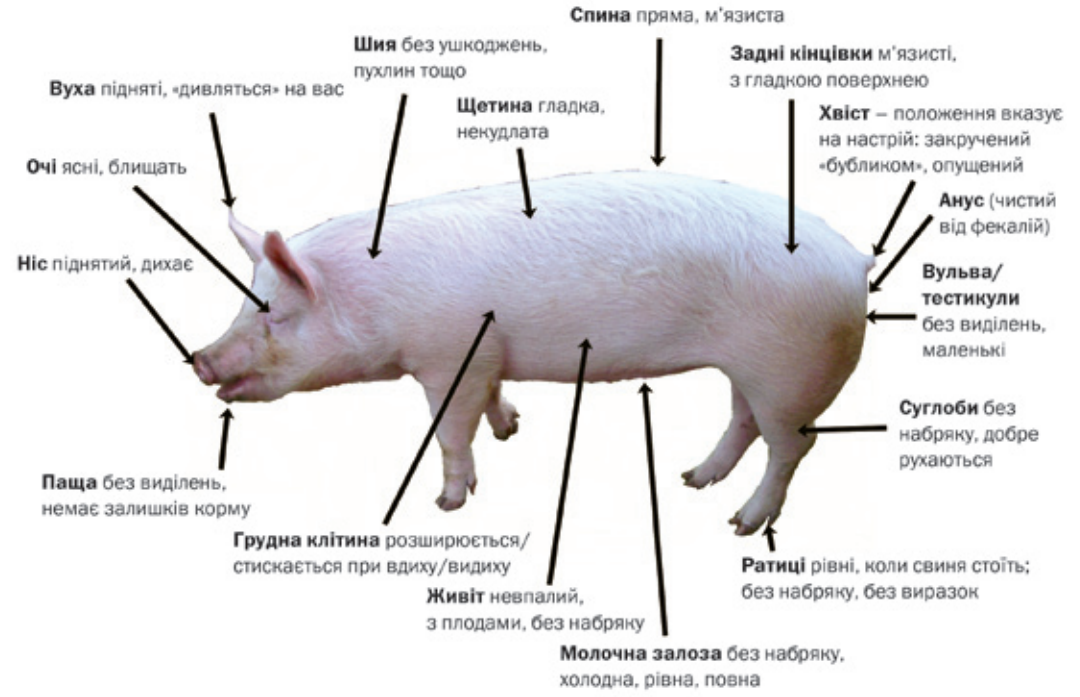
Джерело: Carr J., 2013

- фекації: якщо екскременти є поза зоною дефекації, це може сигналізувати про проблеми зі станом чи умовами утримання свиней.
6. Яка консистенція фекалій?
7. Чи помітні аномальні виділення (кров, гній, блювота)?
8. Тварини мають вільний доступ до води?
9. Оцініть годівлю свиней, зокрема склад та якість кормів (рецептура та результати лабораторних аналізів). Чи достатньо кормомісць у загоні?
10. Який стан обладнання на фермі?

**КЛІНІЧНИЙ ОГЛЯД:
КРОК ПЕРШИЙ**

Клінічний огляд починається з візуальної оцінки поведінки свиней у загоні: (таблиця 1). Наступний крок — огляньте тварин. Їх зовнішній вигляд вкаже на самопочуття (рисунок 1 і 2) **ПС**

Рисунок 1.
ЯКЩО ТВАРИНА ЗДОРОВА, ТО:

Джерело: Carr J., 2013

Рисунок 2.
ЯКЩО У ТВАРИНИ ПРОБЛЕМИ ЗІ ЗДОРОВ'ЯМ, ТО:

Джерело: Carr J., 2013

Эффективная защита при заболеваниях органов дыхания

Лечение телят и свиней при заболеваниях органов дыхания (бронхопневмония, пневмония, энзоотическая пневмония свиней, атрофический ринит и другие), пищеварительного тракта (колибактериоз, сальмонеллез), а также больных кератоконъюнктивитом, копытной гнилью, стафилококкозом, рожей, хламидиозом, раневыми инфекциями, артритом и другими заболеваниями вызванными микроорганизмами, чувствительными к флуорфениколу и доксициклину.

Украина, г. Харьков, ул. Смольная, 30. Тел.: +38 /057/ 714-37-51
www.vetsintez.com

АФРИКАНСЬКА ЧУМА СВИНЕЙ: ЗАПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ

Африканська чума свиней (АЧС) — уже не екзотична хвороба зі списку А Міжнародного епізоотичного бюро, а реальність українського свинарства. Незважаючи на значну кількість інформації про АЧС, якою ділилися зі свинарями останнім часом, запитань усе ж більше, ніж відповідей. Шукати їх допомагав експерт з Іспанії доктор Матео дель Позо, співробітник Animal Health Research Institute, під час зустрічі з виробниками свинини, організованої компанією «Зоетис Україна».

Матео дель Позо,
лікар ветеринарної медицини,
міжнародний експерт
із питань АЧС (Іспанії)

— Коли захворювання починає проявлятися після зараження свиней?

— У так званих «польових умовах» інкубаційний період триває 9–14 діб. При гострій формі захворювання смертність варіюється у межах 92–100%. При експериментальному зараженні (у дослідних умовах) симптоми проявляються уже через 2–5 діб.

Багато залежить і від умов, у які потрапив вірус. Якщо штам високовірулентний, клінічні ознаки захворювання можна спостерігати від 7-ми діб до місяця. Низьковірулентні штами «діють» інакше — симптомів майже не помітно. Особливу небезпеку становлять уражені поросні свиноматки. Отримані від них поросята персистентно інфіковані. Тобто вірус постійно присутній у їхньому організмі, але жодних симптомів не спостерігається. Такі порося-

та — «бомба сповільненої дії», адже заражають все довкола себе.

— Який температурний режим інактивації вірусу?

— Вірус 100-відсотково гине при 70 °C, за умови, що обробка триває 20–30 хвилин.

— В Україні діє Інструкція щодо боротьби з АЧС. Згідно з нею, поголів'я свиней у трикілометровій зоні навколо осередку спалаху треба знищувати. Наскільки дієва така вимога? Чи депопулювали свиней в Іспанії під час випадків АЧС (1985–1989 рр.)?

— Це питання викликає жваві дискусії у спеціалістів: одні переконані, що знищувати свиней варто, інші — категорично проти.

В Іспанії, фактично, все залежало від фінансування. Якщо у місцевої влади було достатньо коштів на виплати населенню,

«ПІД ЧАС ЕПІДЕМІЇ АЧС
В ІСПАНІЇ ТОЧИЛИСЯ ЖВАВІ
ДИСКУСІЇ З ПРИВОДУ ТОГО,
ЧИ ВАРТО ЛІКВІДУВАТИ
ПОГОЛІВ'Я:
ОДНІ ПЕРЕКОНАНІ,
ЩО ЦЕ НАЙДІЄВИШИЙ
ЗАХІД, ІНШІ БУЛИ
КАТЕГОРИЧНО ПРОТИ.
ВСЕ ЗАЛЕЖАЛО
ВІД ФІНАНСУВАННЯ».

тоді депопуляцію проводили. Коли бюджету не вистачало, тварин не чіпали.

Крім того, до кожного господарства підходили індивідуально. Якщо ферми розташовувалися поруч, користувалися спільними скотовозами, іншою технікою тощо, проводили так зване «епідеміологічне інтерв'ю». Тобто визначали, наскільки інфіковане господарство пов'язане із сусідніми фермами. Якщо не було жодних контактів, тварин зберігали.

— Наскільки реальна загроза зараження свиней АЧС через корми?

— Найнебезпечніша їжа для свиней — рештки зі столу господаря. Відсоток зараження у такому випадку — 100%. Наприклад, в Іспанії суворо заборонено згодовувати поголів'ю рештки «людської» їжі. На жаль, у маленьких містечках жителі нехтують цим правилом, і відходять з ресторанів все ж потрапляють у годівниці до тварин.

Щодо тваринного раціону... Звісно, ризик зараження поголів'я через зерно, інші інгредієнти чи навіть цільний корм є, але він мізерний. У теорії, щоб свині захворіли, треба, щоб пташка чи щур перенесла частки вірусу з трупа в корми.

Ситуація з кукурудзою дещо інша. У ній ховається дикий кабан, а тому ризик контамінування значно вищий. У сухому зерні, при дотриманні норм зберігання, вірус АЧС може виживати впродовж 10–14 діб. За найгірших умов — 2 місяці.

Але, ніхто не згодує свиням кукурудзу одразу з поля, вона має пройти термообробку, перш ніж потрапити до раціону.

— Які дезінфектанти дієві проти АЧС?

— Як на мене, найкращий дезінфектант — гіпохлорит натрію, а також формальдегіди (у теплу пору року) та феноли (у холодну). Звісно, у гіпохлориту є мінус — від нього іржавіє обладнання.

ЯКЩО ШТАМ ВИСОКОВІРУЛЕНТНИЙ,

КЛІНІЧНІ ОЗНАКИ ЗАХВОРЮВАННЯ МОЖНА СПОСТЕРІГАТИ

ВІД 7-МИ ДІБ ДО МІСЯЦЯ. НИЗЬКОВІРУЛЕНТНІ ШТАМИ «ДІЮТЬ» ІНАКШЕ — СИМПТОМІВ МАЙЖЕ НЕ ПОМІТНО.

ОСОБЛИВУ НЕБЕЗПЕКУ СТАНОВЛЯТЬ УРАЖЕНІ ПОРОСНІ СВИНОМАТКИ.

ОТРИМАНІ ВІД НИХ ПОРОСЯТА ПЕРСИСТЕНТНО ІНФІКОВАНІ.

ТОБТО ВІРУС ПОСТІЙНО ПРИСУТНІЙ У ЇХНЬОМУ ОРГАНІЗМІ,

АЛЕ ЖОДНИХ СИМПТОМІВ НЕ СПОСТЕРІГАЄТЬСЯ.

— Чи застосовують в Іспанії вогонь як засіб дезінфекції? Що роблять із гноєм?

— Зазвичай вогонь не використовується для дезінфекції. Спалюють лише солом'яну підстилку, на якій, наприклад, утримують ремонтний молодняк.

Іспанське законодавство зобов'язує господарства користуватися лагунами для зберігання та відстоювання гною впродовж піврічного періоду. Їх регулярно обробляють каустичною содою. Вносити гноївку на поля можна лише після трьох місяців дезінфікування. Такі вимоги з'явилися після спалаху АЧС у країні.

— Як знезаражують транспорт для перевезення свиней в Іспанії?

— Найпоширеніший метод дезінфекції — рами високого тиску при в'їзді в господарство або ручна обробка коліс (ранцевими обприскувачами). Глибокі дезбар'єри вважають малоефективними, особливо у холодну пору року: вони можуть замерзати, від чого істотно погіршується активність розчину, оскільки контролювати його концентрацію практично неможливо.

В Іспанії діє мережа регіональних мийок сільськогосподарського транспорту. Оператори такої станції знають усю «процедуру» обробки скотовозів: мийка-дезінфекція-сушка (нагрів для більшої впевненості). Тоді машину пломбують.

Мережа мийок приватна, але держава має право їх інспектувати. За одноразове невиконання вимог при обробці транспорту, встановлених Євросоюзом, накладається чималий штраф, вдруге — закривають без попередження.

— Які терміни «відстоювання» скотовозів після дезінфекції та перед завантаженням тварин?

— Дуже важливо, щоб транспорт висох. Тому оптимальний час — 24 години. Деякі іспанські компанії, які займаються дезінфекцією скотовозів, уповноважені встановлювати власні правила обробки (наприклад, машини відстоюються три доби). Але вони не повинні поступатися вимогам ЄС.

Якщо господарство не має власного транспорту, а використовує, наприклад, скотовози м'ясокомбінату тощо, ці машини повинні оброблятися за загальними вимогами. **ПС**

СКЛАДНІ ВИПАДКИ ДІАГНОСТИКИ: ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

Іноді симптоми хвороби свиней заводять у «глухий кут» і встановити діагноз укр. складно. Як бути у такій непростій ситуації? радив лікар ветеринарної медицини Олексій Шептуха під час регіональних ветеринарних семінарів, організованих Асоціацією «Свинарі України».

Олексій Шептуха, лікар ветеринарної медицини, консультант зі свинарства

АНАФІЛАКСІЯ

Проблема: неадекватна реакція організму поросят на вакцинування. Після щеплень проти ЦВС-2 у двадцяти відсотків 21-денних поросят спостерігалось блювання. Падіж — 2%. Симптоми в основному проявлялися у гніздах першопоросок.

При клінічному огляді господарства у кожної технологічно-вікової групи свиней виявили відхилення від нормального стану. Так, у поросят і свиней на дорощуванні та відгодівлі спостерігалася масова анемічність, блідість шкіри. Щодо свиноматок, окремі тварини погано поверталися в охоту.

Щоб покращити стан поголів'я, поросят вітамінізували орально та парентерально впродовж перших трьох тижнів життя. Однак під час введення

залізовмісних препаратів (2 мл) також спостерігали ознаки анафілаксії. Тому дозу зменшували до 1,0–1,5 мл.

100% свиноматок стимулювали гормонами.

Після проведення патанатомічного розтину був встановлений попередній діагноз — медікаментозна анафілаксія на фоні дефіциту вітаміну Е (білом'язова хвороба).

Лабораторні дослідження. Щоб зрозуміти істинну причину проблеми — «копнули глибше» — у лабораторії перевірили корми та забрані зразки біоматеріалу (метод біохімії). За результатами досліджень з'ясували, що поголів'ю не вистачало вітамінів (зокрема поросним свиноматкам), амінокислот та заліза (таблиця 1).

Розв'язання проблеми. З огляду на лабораторні дослідження був розроблений план лікування поголів'я:

- Вітамінізація поросят після народження впродовж перших тижнів. Після додавання вітамінів у воду, біля поїлок спостерігався ажіотаж;
- Вітамінізація маток на 100-ий день поросності: вітамін Е + селен (Se);
- Коригування раціону поросних свиноматок (вітаміни, амінокислоти, мікро/макроелементи).

РІЗКЕ ПОГІРШЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ У ЦЕХУ ДОРОЩУВАННЯ (28–90 ДНІВ)

Проблема: різко зменшилася прирости на етапі дорощування — з 40 кг у 90 днів до 20–30 кг. Через 7–10 діб після

Фото 1. Патанатомічний розтин. Зміни, нехарактерні віку поросят (21 день) — «циротична» печінка, токсична дистрофія, білий колір м'яса (як курятина) (джерело: Шептуха О., 2015)

Фото 2. Патанатомічні зміни при епідемічній діареї свиней. (джерело: Шептуха О., 2015)

переведення у цей сектор, у 70% свиней спостерігали раптове виснаження, недостатню енергію росту. Споживання корму — 320 грам (28–35 день), а прирости — + 50 грамів. Ні кашлю, ні поносу не відзначили. На вигляд тварини були цілком здоровими: активні, не пригнічені (не лежали). Поголів'я утримували у корпусі на 1700 голів, на цілковито бетонній підлозі.

Для встановлення діагнозу зробили гістологічні дослідження кишечника. Як виявилось, причиною різкого погіршення показників стали паразити, а також наявність некротичних вузликів у стінках кишок (ларвальний езофагостомоз або «вузликова хвороба»).

Лікування. Насамперед встановили строгий режим «порожньо-зайнято», обробили корми (протидезинтерійні препарати, 0,5 кг/1000 кг упродовж 7 днів) та провели дегельмінтизацію всіх поросят віком 28–90 днів (двократно).

Наступні етапи протиглистової роботи:

- Обов'язкова дегельмінтизація поросят у день відлучення;
- Дегельмінтизація поросних свиноматок: згодовувати на 100 день поросності протиглистові препарати (дозовлені при вагітності).

Таблиця 2. РЕЗУЛЬТАТИ ЛАБОРАТОРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПАТМАТЕРІАЛУ НА ЕДС

Показник, який визначали*	Код зразків	Результат	Титр вірусу	НД на методи випробувань
Цільова специфічність на послідовність РНК-збудника епідемічної діареї свиней	PCR 0614/1	Виявлено	2	Інструкція з використання тест-системи для виявлення РНК-збудника епідемічної діареї свиней методом полімеразно-ланцюгової реакції.
	PCR 0614/2	Виявлено	0,5	
	PCR 0614/2	Виявлено	1	

* Аналіз проводили з використанням тест-системи виявлення специфічної послідовності РНК-збудника ЕДС методом ПЛР у реальному часі на приладі для визначення специфічної послідовності нуклеїнових кислот АНК-32

ЕДС. ЗАХОДИ БОРОТЬБИ

Хронологія проблеми. З партії свиней, яких відправили на м'ясокомбінат, п'ятьох повернули зі скотовозу назад у господарство (на відгодівлю).

- Через 1 добу у 100% поголів'я у цеху відгодівлі спостерігалася водяниста діарея жовто-зеленого кольору. Через три дні симптоми зникли самі собою.
- Через дві доби спалах діареї стався серед маточного поголів'я. Свиноматки відмовлялися від корму, блювали, мали місце прояви гіперемії.
- Одночасно з матками від поносу страждали підсисні поросята. Серед тварин віком 1–8 днів падіж склав 100% у результаті повного зневоднення. Поросята,

старші 8–28 днів, виживали.

Завдяки тест-системам вдалося встановити діагноз — епідемічна діарея свиней (ЕДС), таблиця 2.

Лікування. Коли стала зрозуміла проблема, прописали схему її вирішення. Серед першочергових заходів визначили зворотне згодовування, мийку, дезінфекцію, покращення менеджменту (таблиця 3). Дуже важливо скрупульозно дотримуватися правил, інакше схема лікування не спрацює.

СПАЛАХИ ДІАРЕЇ НА ВІДГОДІВЛІ

Ситуація в господарстві. Основне поголів'я і відгодівля утримуються в ангарах на глибокій підстилці.

У свиней віком 100–110 днів життя після переходу на

Таблиця 1. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТВАРИН МІКРОЕЛЕМЕНТАМИ У ГОСПОДАРСТВІ ПРОТИ НОРМИ

Забезпечення тварин мікроелементами (у господарстві)		Норма
Вітамін Е	26 мг/кг	60–150 мг/кг*
Лізин	3,5 г/кг	6–7 г/кг**
Залізо в кормах	40 мг/кг	100 мг/кг
Залізо в крові	10–35 мік/моль/л	17,35 мг/кг

* кількість вітаміну Е у кормі залежить від різних факторів: генетика, багатопліддя тощо.
** через брак може розвиватися гепатодистрофія.

Джерело: Шептуха О., 2015

Таблиця 3.
ПЕРЕЛІК ЗАХОДІВ ДЛЯ ЕРАДИКАЦІЇ ЕДС

Зворотне згодовування	Відбір тільки у хворих поросят.
	Відбір кишечників тільки з типовими змінами.
	Правильне дозування матеріалу.
	Розфасовка матеріалу для замороження з розрахунку технологічної групи свиноматок.
Мийка	Періодичний контроль матеріалу (метод ПЛР кількісний), коригування дози.
	Тотальна очистка всіх виробничих приміщень: репродуктор, відгодівельники, цехи до-рощування, проходи, коридори тощо.
	0,5 л робочого розчину/м ² підлоги. Щодня обробляти взуття, обладнання тощо.
	Купати та дезінфікувати кожну групу перед опоросом.
Дезінфекція	Мінімізувати контакт персоналу, закріпити взуття, інвентар тощо за кожним окремим сектором і строго цього дотримуватися.
Купання свиноматок	Треба припинити заводити ремонтний молодняк або ж заражати свинку під час карантину. Перед постановкою поголів'я на осіменіння, обов'язково треба зробити аналізи (зокрема ПЛР) і переконатися, що результати негативні.
Менеджмент	
Відмова від заводу ремонтного молодняка	

Джерело: Шептуха О., 2015

Таблиця 4.
РЕЗУЛЬТАТИ ЛІКУВАННЯ ДИЗЕНТЕРІЇ

	Було			Стало			Різниця
Вік, днів	0–28	28–75	75–185	0–28	28–75	75–185	
Падіж, %	3–5	1	5–8	3–5	1	2–3	-3–5
Захворюваність, %	10	5–7	40–60	10	5–7	5	-35–55
Прорости, г	230	420	650	230	420	750	+100

Джерело: Шептуха О., 2015

відгодівлю починалася діарея з ознаками катарально-геморагічного коліту. При цьому для поросят (0–28 днів та 28–75 днів) вона була нетиповою. У 90% випадків терапія не діяла.

З огляду на симптоми був встановлений попередній діагноз — дизентерія. Щоб переко-

натися, у господарстві провели патрозтин (фото 3) та направили матеріал на дослідження у лабораторію.

За результатами перевірки підтвердився діагноз на дизентерію. Її спричинили цирковірус-асоційовані шлунково-кишкові патогени (PCV-2, Eimeria suis, Serpulina hyodysenteriae, E.coli, Salmonella).

Розв'язання проблеми. Для подолання хвороби застосовували низку заходів:

- Мийка та дезінфекція виробничих приміщень (ангарів).
- Додавання кокцидіостатиків у корми (престартер, стартер, гровер).
- Застосування препаратів проти дизентерії. Дозування — +20% від норми. Лікування відбувалося за схемою: 14 днів терапія, 14 — перерва.
- Згодовування гепатопротекторів свиноматкам та поросятам.

- Додавання сухих підкислювачів.
- Застосування адсорбенту мікотоксинів (75% відсотків від максимального дозування).

ВИСНОВКИ

Правильний діагноз — запорука швидких дій, які зеконномлять витрати на ветеринарні препарати. Він залежить від:

- правильно зібраних даних анамнезу;
- клінічного огляду;
- висновків по патологоанатомічному розтину;
- результатів лабораторних досліджень.

Найчастіше в інфекційному процесі беруть участь одразу кілька патогенів як вірусного, так і бактеріального походження. Тому встановлення діагнозу вимагає від ветеринара потрійної уваги. **ПС**

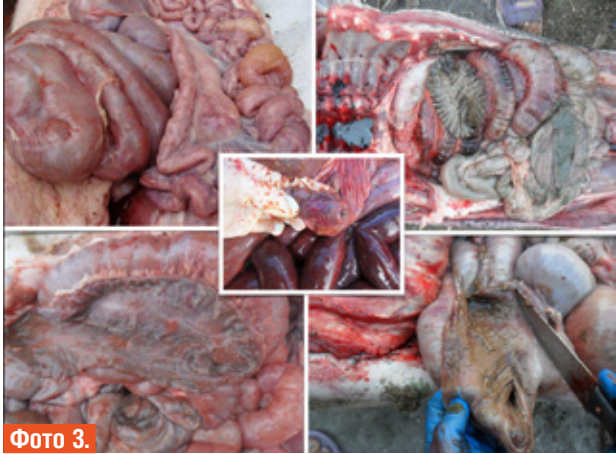

Фото 3.
Результати патроztину при діареї
Джерело: Шептуха, 2015

Офіційний постачальник ветеринарних препаратів, інструментарію та засобів гігієни

тел.: (067) 474 85 35
(067) 474 85 33
(067) 474 23 38
факс: (04744) 4 67 58
e-mail: info@dk-vet.com
сайт: www.dk-vet.com

● НА ПРАВАХ РЕКЛАМИ

РОЗВИТОК БІЛКІВ ГОСТРОЇ ФАЗИ У ПОРОСЯТ ПЕРЕД **ВІДЛУЧКОЮ** ПІСЛЯ ІМУНІЗАЦІЇ ДВОМА КОМЕРЦІЙНИМИ ВАКЦИНАМИ ПРОТИ PCV2

Цирковіроз свиней 2 типу (ЦВС-2) є ендемічним захворюванням у всіх країнах, де займаються промисловим виробництвом свинини, рівень вакцинування проти ЦВС-2 наближається до 100%.
За таких умов особливої актуальності набуває питання безпечності вакцин.

● Hernandez-Caravaca I.,
D. Escribano,
S. Figueras Gourgues,
V. Rodriguez-Vega,
J. Ceron ESPHM 2015

Дослідження провели в господарстві на 2000 свиноматок, розташованому в південно-східній Іспанії. Об'єктом стали дві групи поросят-відлученців, яких вакцинували за три дні до відлучення (у 22-денному віці): І група — одна ін'єкція (1 мл) Інгельвак ЦиркоФЛЕКС® (Берінгер Ін-

гельхайм), ІІ група — ін'єкція (2 мл) химерною комерційною вакциною А. Температуру тіла вимірювали до та через 8 год після імунізації. Вибір зразків крові і зважування тварин проводили до щеплення, через 24 і 48 годин після нього. Концентрацію Нр (гаптоглобін) і СРБ (С - реак-

тивний білок) у сироватці визначали за допомогою автоматичного біохімічного аналізатора (Olympus 2700, Німеччина). Статистичні аналізи виконали за допомогою програми GraphPad Prism 6 (США). Також зробили два ANOVA-тести.

Для виявлення запальних процесів й інфекцій, моніто-

Рисунок 1.
КОНЦЕНТРАЦІЯ С-РЕАКТИВНОГО ПРОТЕЇНУ
ЧЕРЕЗ 24 ТА 48 ГОДИН ПІСЛЯ ВАКЦИНУВАННЯ*

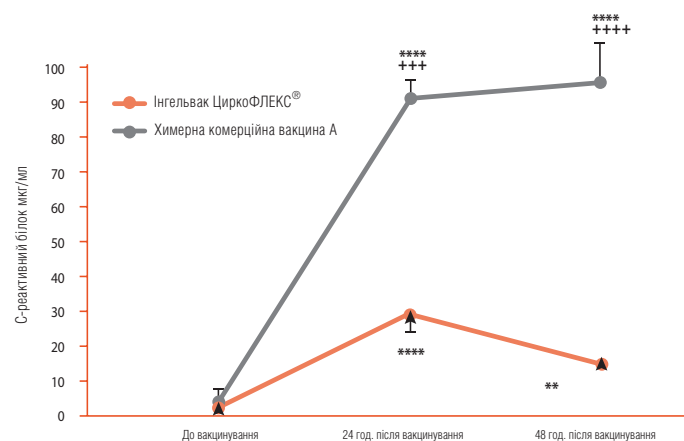
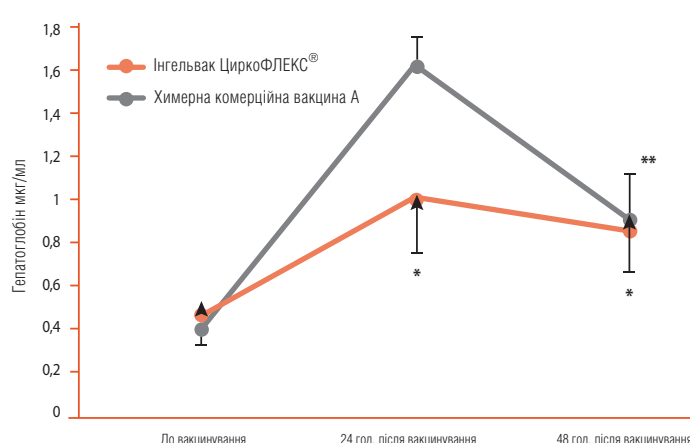

Рисунок 2.
РІВЕНЬ ГАПТОГЛОБІНУ ЧЕРЕЗ 24 ТА 48 ГОДИН
ПІСЛЯ ВАКЦИНУВАННЯ*

* Статистично значуща відмінність ($p > 0,05$) у групі, порівняно з вихідним значенням, позначена [*], а статистично значуща відмінність між групами позначена [+].

ЗАРАДИ ЯСКРАВОГО МАЙБУТНЬОГО

Гарантована безпека та ефективність

Інгельвак ЦиркоФЛЕКС®

Фото 1, 2.

Реакції у місці введення вакцини у тварин, у яких реєстрували вищий рівень С-реактивного білка

ПІСЛЯ ВАКЦИНАЦІЇ ПОРОСЯТ ПРОТИ ЦВС-2

СУТТЄВО ЗРОСТАЛА КІЛЬКІСТЬ БІЛКІВ

ГОСТРОЇ ФАЗИ У СИРОВАТЦІ КРОВІ.

У ТВАРИН, ЯКИМ ВВОДИЛИ ІНГЕЛЬВАК ЦИРКОФЛЕКС®,

ПРОДУКУВАННЯ КІЛЬКІСТІ БІЛКІВ ГОСТРОЇ ФАЗИ,

ЗОКРЕМА С-РЕАКТИВНОГО БІЛКА БУЛО НИЖЧИМ,

ПОРІВНЯНО З ТИМИ, ЯКИМ РОБИЛИ ІН'ЕКЦІЮ

ХИМЕРНОЇ КОМЕРЦІЙНОЇ ВАКЦИНИ.

ЗОКРЕМА РІВЕНЬ ТЕМПЕРАТУРИ ТІЛА ПОРОСЯТ

ТЕЖ ВІДРІЗНЯВСЯ: У ТВАРИН,

ЩЕПЛЕНИХ ХИМЕРНОЮ КОМЕРЦІЙНОЮ ВАКЦИНОЮ,

ВІН БУВ ВИЩИМ (40,2 °C ПРОТИ 39,8 °C).

рингу захворювання, а також контролю стресу біомаркерами обрали білки гострої фази (БГФ), зокрема С-реактивний білок (СРБ) — чутливий індикатор ушкодження тканин при некрозі, запаленні, травмі. У клінічній діагностиці його застосовують як індикатор запального процесу разом із ШОЕ.

Метою дослідження було оцінити розвиток гаптоглобіну (Нр) і СРБ після щеплення поросят-відлученців двома комерційними вакцинами проти ЦВС-2. Гаптоглобін — білок плазми крові, що ефективно зв'язує гемоглобін, який вивільняється з еритроцитів, і в такий спосіб інгібує його окислювальну активність.

В обох групах СРБ та рівень Нр були значно вищими через 24 і 48 годин після вакцинації в порівнянні з вихідними значеннями до вакцинації. Це збільшення було значно вищим в групі поросят, яким вводили комерційну химерну вакцину (40,2 °C) у порівнянні з тваринами, вакцинованими Інгельвак ЦиркоФЛЕКС® (39,8 °C) (Рисунок 1): сироватка Гаптоглобін і С-реактивний білок (Рисунок 2) концентрації в поросят, вакцинованих Інгельвак ЦиркоФЛЕКС® або комерційною химерною вакциною перед вакцинацією (базова лінія), 24 годин і 48 годин після вакцинації.

ВИСНОВКИ

Згідно з отриманими результатами, після щеплення у сироватці поросят значно збільшилася концентрація білків гострої фази (БГФ), порівняно з вихідними (базовими) значеннями. Однак їх продукування було вищим у тварин, яким вводили химерну комерційну вакцину А, ніж у тих, яким зробили ін'єкцію Інгельвак ЦиркоФЛЕКС®. Таку яскраво виражену реакцію білків гострої фази (стрес і біомаркери запалення) після щеплення можна пояснити різницею температури тіла поросят, маси та місцевих реакцій у тварин (фото 1, 2), яких щепили різними препаратами, що використали в цьому досліді. [ПС](#)

Довідник із ЛІКУВАННЯ та ДІАГНОСТИКИ ХВОРОБ СВИНЕЙ

Джон Карр

Перша
частина

Друга частина
уже
в продажі

ВЕТЕРИНАРІЯ ДЛЯ ВСІХ!

Цей довідник має практичне застосування на будь-якій фермі: стане в пригоді і ветеринару, і пересічному робітникові.

Замовити та отримати додаткову інформацію можна за телефоном +38 098 5931735

НЕБЕЗПЕЧНА СПОКУСА: ТІНЬОВИЙ РИНОК ПРЕПАРАТІВ!

Такий уже в нас менталітет, що готові самі себе надурити, аби тільки заплатити менше. Це одна з причин, яка дозволяє існувати тіньовому ринку вакцин та препаратів для лікування тварин. Є попит на таку халтуру! З другого боку, є виконавці — працівники ферм, які не вважають за порушення обікрати господарство. Безперечно, жити краще хоче кожен, однак тут проблема не лише у «совісті, яка мовчить» через можливість компенсувати невисоку зарплату та збитки, які через такі дії зазнає господарство, а й у свідомому поширенні небезпечних хвороб свинофермами України. У випадку АЧС — це кримінальна відповідальність. Лякає той факт, що поставки крадених/контрабандних препаратів — не хаотичні, а налагоджена система, коли тисячі пляшечок стікаються до дистриб'ютора, а тоді розвозяться на ферми-замовники. Це свідчення того, наскільки неграмотний наш виробник: він не розуміє безпеку, яку впускає до себе в господарство, і, що набагато гірше, несе колегам.

Усі знають, що жадібний платить двічі.... А у випадку з придбанням крадених чи контрабандних препаратів для вакцинування/лікування тварин — у рази більше. Чому? Тому що, з одного боку, їх ефективність скоріше за все буде дорівнювати нулю (фото 1), а з другого — немає жодної гарантії, що разом із такою партією в господарство не пробереться небезпечний патоген. Що ж виходить? Ферма радіє, що купила певні препарати

Фото 1.

«Сірий» продукт видно навіть неозброєним оком: зміна кольору, осад

КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА

ІГОР АНТОНІВ,
лікар ветеринарної медицини

Для чого вакцинують свиней у господарствах?

1. Для профілактики захворювань.
 2. Для зменшення витрат на лікування.
- Але це все зводиться до одного – покращення виробничих показників.
- На жаль, є випадки, коли господарство стикається із ситуацією: тварин вакцинують, проте результат відсутній, хоча вакцину купують в офіційного представника. Що перше спадає на думку?
1. Неправильно встановлений діагноз.
 2. Неефективна вакцина.
 3. Проблеми з кормами.
 4. Умови утримання.
 5. Неправильний час щеплення.
 6. Супутні фактори.
- Однак мало хто запитує: а чи було поголів'я провакциноване?
- У той самий час в іншому господарстві власник радіє, що придбав вакцину чи інший препарат за ціною, набагато нижчою, ніж рин-

кова. Проте у нього врешті постають ті самі запитання, та ще й додаткове — звідки взяли-ся захворювання, яких ще вчора не було?

Як ціна може бути дешевшою від ринкової?

1. Препарат крадений з іншого господарства і перепроданий «сірими дистриб'юторами» на іншу ферму.
2. Контрабандне завезення.

У чому небезпека придбаних контрабандним шляхом препаратів? Такий товар в основному перевозять, не дотримуючись необхідного температурного режиму. Якщо для антибіотика це не настільки важливо, то для вакцин — навпаки, має вирішальне значення. Адже через заморожування вакцина відразу і повністю інактивується, а при перегріванні термін придатності зменшується в геометричній регресії. В обох випадках плата за такі препарати — це гроші на вітер.

КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА

ОЛЕКСІЙ ШЕПТУХА,
лікар ветеринарної медицини

«Тіньовий» ринок вакцин в Україні є і проявляється у кількох «сценаріях»:

1. Великі ферми (від 1000 свиноматок) намагаються нелегально завезти дешевші вакцини із-за кордону (найчастіше із сусідніх країн, наприклад, Польщі чи Росії). Від таких операцій нечесні підприємці виграють приблизно 20–30 центів на дозі. При цьому успіх від використання такого препарату може бути двоякий. Усе залежить від людини, яка їх перевозить, і від режиму транспортування (як і скільки днів були в дорозі, чи дотримувалися правила біобезпеки і т.д.).
2. Термін придатності вакцини вийшов, а дистриб'ютори, субдистриб'ютори, або ж треті організації продовжують її реалізовувати, змінивши етикетку з оновленою датою виробництва.
3. Вакцини викрадають із великих ферм, а потім дешевше перепродають меншим гос-

подарствам (200–400 свиноматок). У такому разі теж неможливо гарантувати стабільність імунітету.

Чи можна перемагти «тіньовий» ринок? У першому випадку все залежить від свідомості власників ферми, бо такі махінації без їхньої згоди не відбуваються. Це ризики відділу закупівель та власників, які свідомо йдуть на такий крок.

У другому випадку власники свиноферми не знають про те, що вакцина неякісна. Для цього потрібно, щоб фірми, які займаються виробництвом вакцин, поширювали серед свинарів інформаційні листівки з описом, як відрізнити оригінальний продукт від фальсифікованого. Кожен виробник знає, на що потрібно звертати увагу (приміром, штрих-код надрукований або витиснений; як наклеєна етикетка; чи не змивається фарба з неї

Наслідки можуть бути ще гіршими, коли ферма купує препарати, вкрадені з іншого господарства. Які тут ризики?

1. Окрім сумнівної якості додається ще й велика ймовірність занести небезпечний патоген. ЕДС, АЧС, чого тільки нині в Україні немає, і все це з флаконом може потрапити в господарство. Вже є доведені випадки, коли препарати з іншої ферми були причиною занесення ЕДС в Україну, а також повторних спалахів цього захворювання в США.
2. Де гарантія, що у флаконі (чи упаковці) саме той продукт, який замовило господарство, і чи придатний та безпечний він для ін'єкції тваринам.
3. Це ще й проблема етичного характеру, що може мати кримінальні наслідки. Купуючи крадене, чи задумувалися над тим, якби ці препарати були «винесені» з вашої ферми? Адже гарантії, що ви також не станете жертвою, немає!

тощо). Потрібно уважно оглядати етикетку, вміст флакону і закупляти вакцини у прямих дистриб'юторів. При роботі з вакцинами важливо, щоб відстань від холодильника до ферми була якомога меншою!

Третя категорія ферм, як і в першому випадку, свідомо купує «крадені» вакцини через їх дешевизну (вартість менша на 30–40%). Утім, використання «тіньових» препаратів небезпечно тим, що їх якість невідома. Крім того, вони можуть спричинити інші проблеми зі здоров'ям тварин у господарстві. Може скластися ситуація, що захворіє не лише група свиней, яким зробили щеплення, а й ті тварини, яких раніше вакцинували сертифікованим препаратом (відбувається максимальне виділення вірусу). З одного боку, ніби й зекономили, а з другого — потім на лікування стада доведеться витратити набагато більше, ніж на закупівлю якісних вакцин!

вдвічі дешевше, ніж в офіційного дистриб'ютора. Однак при цьому вони не діють, а отже, прагнення зекономити призвело до того, що гроші витрачені марно. Тепер, щоб вирішити проблему зі здоров'ям тварин, доведеться ще раз купувати вакцини/ветпрепарати, заплативши цього разу їх справжню вартість.

Якщо господарство купує «сірий» продукт, це ще й свідчення того, що біобезпека тут не працює. Більше того, вже є підтверджені випадки, коли

з краденими препаратами на ферми розносилися віруси небезпечних захворювань. Зекономивши кілька тисяч гривень, господарство врешті втратило сотні. Такі наслідки недбалості!

Спілкуючись із фахівцями, не від одного чули, що тінювий ринок існуватиме, доки у ветеринарів підприємств не буде гідної зарплати. З одного боку, мала ставка дає підставу красти, з другого — купувати дешеві неякісні препарати, кладучи різницю у свою кишеню.

Проте тут питання не стільки в розмірі зарплати спеціаліста (хоча цей аспект дуже важливий і, можливо, вам дійсно варто переглянути розміри виплат працівникам), скільки в можливості контролювати закупки та фактичне використання препаратів у господарстві. Не менш важливо доносити інформацію про те, у що можуть «вилитися» крадіжки та, навпаки, закупівлі продуктів «зі сторони». Ці аспекти прокоментували експерти. **ПС**

КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА

ВАЛЕРІЙ СКРИПНИК,
генеральний директор Української асоціації виробників і дистриб'юторів ветеринарних препаратів і кормових добавок (Ветпромспілка)

Ми вважаємо, що є сенс вести розмову про фальсифікацію і контрабанду ветеринарних препаратів в цілому – це і вакцини, і лікарські засоби, і дезінфектанти, і інсектоакарициди тощо, не кажучи вже про кормові добавки і готові корми. Невиважені рішення уряду призвели до повної відсутності контролю за обігом ветеринарних препаратів в Україні. А відсутність контролю і відповідальності за скоєне завжди приваблює людей нечесних, готових заради наживи на будь-які махінації. За неповними даними Української асоціації виробників і дистриб'юторів ветеринарних препаратів, перелік контрабандних і фальсифікованих ветеринарних препаратів у окремих дистриб'юторів може сягати 50%, 60% і навіть більше від прайсового переліку. До контрабандних і фальсифікованих препаратів відносили:

- препарати, не зареєстровані в Україні;
- препарати, перефасовані без дозволу і контролю виробника;
- препарати, відверто підроблені під відомі бренди.

Згідно з інформацією з сайту Державного науково-дослідного контрольного інституту ветеринарних препаратів і кормових добавок, «географія» контрабандних препаратів

є досить широкою — від Росії до США. При цьому лєвова частка контрабанди припадає саме на препарати виробництва Російської Федерації. Базою для тінювого ринку ветеринарних препаратів є наша ментальність — толерантність до злочинів, злочинців і власна жадібність до легких грошей. На нашу думку, сьогодні, коли не вщуає війна на Сході країни, контрабанду російських препаратів слід визнати державною зрадою з усіма наслідками цього. А використання препаратів російського виробництва є просто аморальним. Тому що 85% цих препаратів мають вітчизняні аналоги, які не поступаються їм в ефективності. Гарантії ж якості контрабандних препаратів та відповідальності за неї ніхто не несе.

Препарати, перефасовані без дозволу і контролю виробника, як правило, із оптових об'ємів (бочка, каністра, мішок тощо) до дрібних (ампула, флакон, дозований пакет тощо), несуть у собі чималу загрозу для здоров'я тварин. Перш за все, ніхто не знає, в яких умовах відбувалося перефасування. Тому ймовірно є загроза контамінації (забруднення) якісного препарату мікрофлорою навколишнього середовища (грубо кажучи, мікрофлорою сараю чи гаража, де «виготов-

ляють» таку продукцію) до банального механічного забруднення (від недомитих флаконів, ампул, нестерильних пакетів, рук фасувальників). По-друге, для перефасування ніколи не використовують сертифіковану первинну упаковку (ампули, флакони, пакети), що призводить до втрати ефективності препарату, за рахунок хімічної взаємодії самого препарату з упаковкою, або навіть до утворення шкідливих солей.

Препарати, відверто підроблені під відомі бренди, в більшості випадків, містять недостатню кількість діючої речовини, а досить часто взагалі її не мають у своєму складі. В кращому випадку це індиферентні розчини (вода, фізрозчин) або наповнювачі (крейда). Тому, шановні власники тварин і лікарі ветеринарної медицини, остерігайтеся незрозумілих препаратів без необхідних документів, що засвідчують їх безпечність та якість. Використання контрабандних і фальсифікованих препаратів рано чи пізно призведе до погіршення здоров'я тварин, поширення інфекційних захворювань як серед власного поголів'я, так і в державі в цілому, та економічних втрат, які не компенсуються економією на якісних ветеринарних препаратах.

БУДІВНИЦТВО КОМПОСТНОГО МАЙДАНЧИКА

У попередньому номері ми розповіли про особливості компостування трупів свиней. Цього разу детально опишемо, як правильно обладнати компостний майданчик.

МАТЕРІАЛИ І ЛОКАЦІЯ

Бункерні компостери (рисунк 1) можуть бути як новозбудованими, так і переобладнаними зі, скажімо, складів, навісів для худоби чи сільськогосподарської техніки (якщо у них достатньо висока стеля для роботи фронтального навантажувача) Вимоги ті самі:

- Найкраще, щоб основа майданчика була з бетону (фо-

то 1) з бордюром 10–15 см заввишки, щоб попереджати підтікання та розсування купи. Допустимо — із ретельно утрамбованого ґрунту (оптимально — глини), через який неможливе просочування органічних матеріалів.

- Перестінки бункерів необхідно будувати зі стійких до корозії матеріалів, в тому

числі бетону, сітки-рабиці, спеціально обробленої деревини (консервантами під високим тиском, фото 2). Цвяхи — тільки гарячого цинкування.

- Обов'язковий бетонний виступ («поріг») достатньо широкий для того, щоб обслуговуюча техніка могла вільно маневрувати майданчиком (або мінімум 2,5 м, щоб під-

Рисунок 1.
СХЕМА КОМПОСТНОГО МАЙДАНЧИКА БУНКЕРНОГО ТИПУ

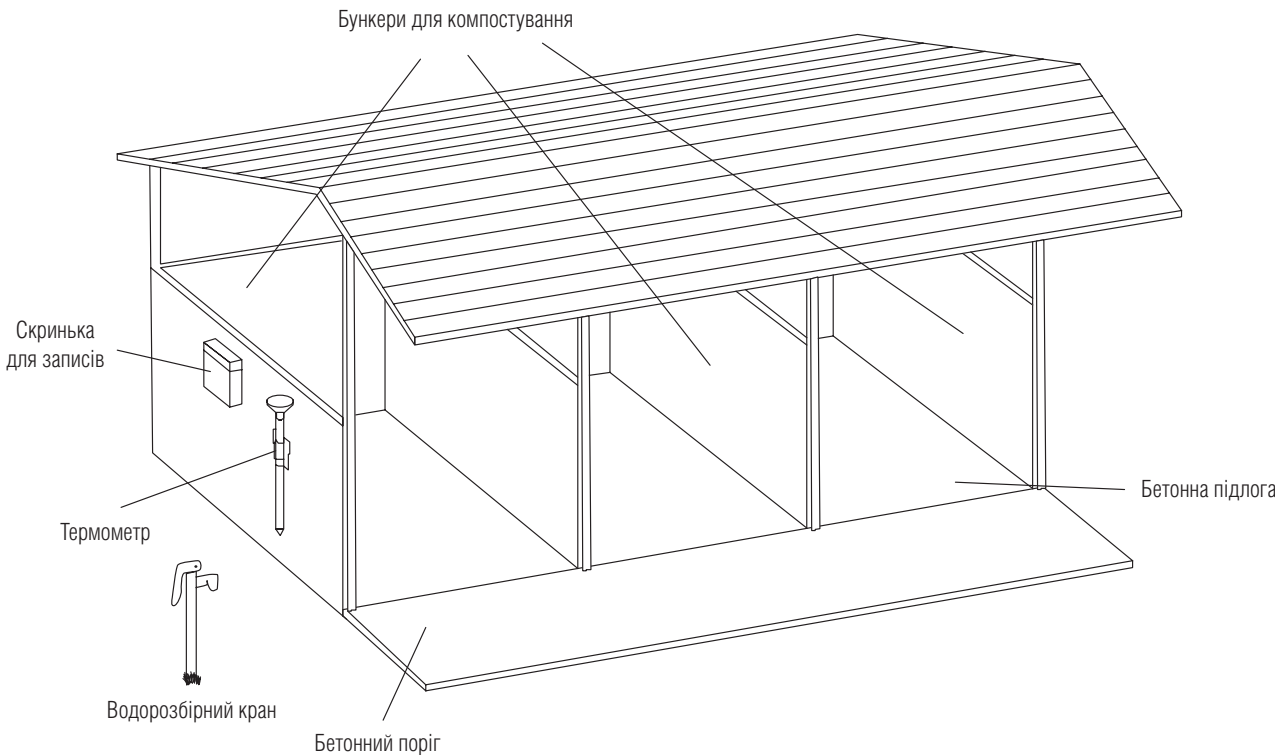

Фото 1.
Бункери із бетонними основою та стінами

Фото 2.
Дерев'яний бункер

тримувати принаймні передні колеса).

- Дах із напуском, щоб не забивало дощі (захищає купи від надмірного зволоження під час опадів та від вихолодження вітрами). Для даху можна використовувати будь-який водонепроникний матеріал.
- Щоб попередити проблеми із бродячими тваринами, прилаштуйте до відкритої сторони бункерів хвіртки, ворота тощо.

Обираючи місце для майданчика, зверніть увагу на таке:

- майданчик повинен знаходитися достатньо близько до виробничих приміщень, щоб падіж можна було оперативно вивезти, але не настільки, щоб бути загрозою для біобезпеки ферми;
- уникайте вологих територій та заплав: майданчик повинен розташовуватися на 1 м вище від максимального рівня ґрунтових вод і бути віддаленим щонайменше на 90 м від струмків, ставків, озер, які знаходяться у тій самій дренажній зоні;
- зважайте на громадську думку: обираючи локацію для компост-майданчика, врахуйте напрям переважаючих вітрів та попіклуйтеся про його естетичний зовнішній вигляд (оптимально — обсадити деревами, щоб приховати від сторонніх очей такі малоприємні, але рутинні виробничі процеси ферми);
- відкрита сторона бункерів має бути повернена на південь, тоді взимку сонячне

Таблиця 1.
СЕРЕДНЬОРІЧНІ ОБСЯГИ ПАДЕЖУ

Статеві-вікова група	Середня маса падежу, кг	Рівень падежу, %	Тривалість виробничого циклу, днів
Кнури/свиноматки	150	3	365
Поросята на дорощуванні	16	1,5	53
Свині на відгодівлі	100	1	126

Джерело: www.agriculture.gov.sk.ca

Таблиця 2.
ОРІЄНТОВНА ТРИВАЛІСТЬ ПЕРШОГО ТЕПЛОГО ЦИКЛУ КОМПОСТУВАННЯ, КОЕФІЦІЄНТИ РОЗРАХУНКУ РОЗМІРУ БУНКЕРА ТА ОБСЯГУ НАПОВНЮВАЧА

Маса туші, кг	Тривалість першого теплового циклу, днів	Коефіцієнт розміру бункера, м³/кг/доба	Коефіцієнт обсягу наповнювача, м³/100 кг
0–5	15	0,2	0,13
5–10	30	0,3	0,19
10–135	90	0,9	0,62
135–340	120	1,6	0,94
340–635	180	2,2	1,25

Джерело: www.agriculture.gov.sk.ca

проміння допомагатиме підтримувати температуру компостної купи.

РОЗМІРИ І КІЛЬКІСТЬ

Бункерне компостування базується на використанні системи із трьох бункерів. Це мінімальний «модуль», який можна мультиплікувати, якщо розміри ферми і, відповідно, обсяги щоденного падежу того вимагають. Свинарі Канади та США, де таку систему утилізації падежу свиней успішно застосовують уже понад 15 років, радять:

- бункери мають бути не вище 1,5–1,8 м, інакше купа може ущільнюватися, перешкоджаючи доступу кисню та сповільнюючи процеси розкладання;
- бункер має бути мінімум на 0,6 м ширшим від ковша навантажувача, але не ширшим 5 м, інакше його буде дуже складно обслуговувати;
- зручніше працювати із квадратними бункерами, але й прямокутні, у яких співвідношення довжини до ширини на рівні 2:1, теж комфортні;

- площа бункера має бути від 10 до 20 м². Якщо менше 10 м², температура в купі не досягатиме необхідної позначки, якщо більше 20 м², майданчик буде складно якісно обслуговувати, можливе перегрівання і самозаймання купи.
- Розміри бункера залежать від маси щоденного падежу (таблиця 1) та кількості буферного матеріалу (таблиця 2). Якщо збудувати замалі бункери, то вони заповнятимуться надто швидко й органіка не встигне пройти весь цикл компостування. Оператор, що обслуговує майданчик, може закладати менше наповнювача, щоб бункери не так швидко наповнялися, а це підвищуватиме ризик виникнення запаху, мух та проблеме із підтіканням.

ПРИКЛАД ОБРАХУНКУ

Розглянемо алгоритм розрахунку компост-майданчика для ферми повного циклу, де утримують 1200 свиноматок, 3000 поросят на дорощуванні та 8000 свиней на відгодівлі. Підставляйте у формули показники свого господарства. У прикладі падіж з усіх статеві-вікових груп компостували разом. Однак поміркуйте і поразуйте — можливо, для вашого господарства зручніше компостувати різних за розміром і масою тварин на окремих майданчиках.

Крім того, досвідчені свинарі радять все-таки зводити 2–3 додаткових бункери: при нормальних умовах роботи ферми в них зручно зберігати запас наповнювача, а якщо трапиться екстрена необхідність утилізувати більшу кількість падежу (хвороби, вимушений забій), їх легко звільнити під компостування.

ПОКРОКОВА ІНСТРУКЦІЯ З КОМПОСТУВАННЯ

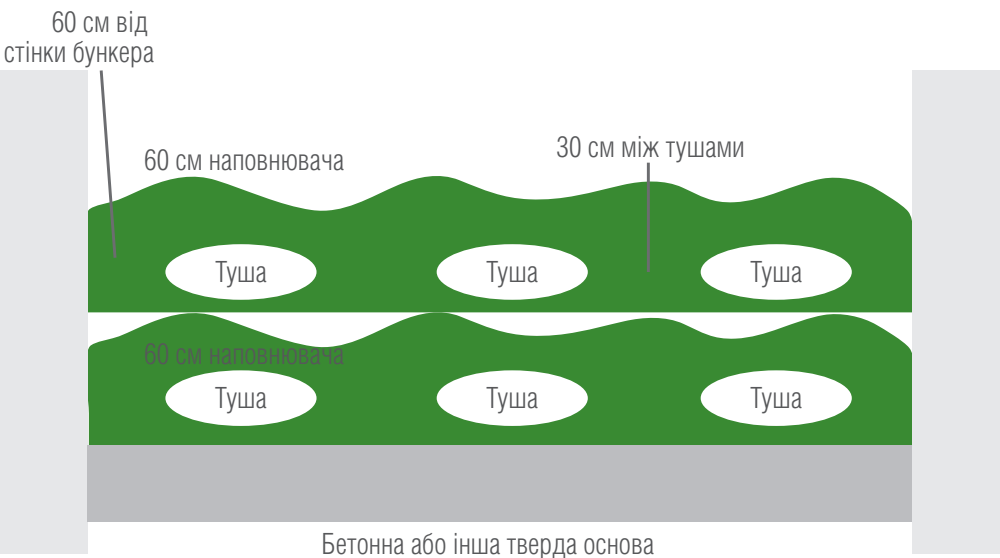
- Закладаємо першу купу
- На дно бункера помістіть мінімум 45–60 см наповнювача — цей шар необхідний, щоб ізолювати туші від навколишнього середовища,

1. МАСА ПАДЕЖУ ДЛЯ КОМПОСТУВАННЯ (КГ/ВИРОБНИЧИЙ ЦИКЛ) Кількість тварин у кожному циклі × середня маса (кг) × рівень падежу (%) : 100 = (кг/цикл)
1200 свиноматок × 150 кг × 3% : 100 = 5400 кг/цикл 3000 гол. на дорощ. × 16 кг × 1,5% : 100 = 720 кг/цикл 8000 гол. на відгодівлі × 100 кг × 1% : 100 = 8000 кг/цикл
2. МАСА ПАДЕЖУ ДЛЯ КОМПОСТУВАННЯ (КГ/ДОБА) (кг/цикл) × кількість днів у циклі = (кг/доба)
Свиноматки: 5400 кг/цикл : 365 днів = 15 кг/доба Дорощування: 720 кг/цикл : 53 дні = 14 кг/доба Відгодівля: 8000 кг/цикл : 126 днів = 64 кг/доба
3. Загальна маса падежу для компостування (кг/доба) Додаємо показники пункту 2
15 кг/доба + 14 кг/доба + 64 кг/доба = 93 кг/доба
4. ЗАГАЛЬНИЙ ОБ'ЄМ БУНКЕРІВ (М³) Заг. маса падежу (кг/доба) × коефіцієнт бункера* (м³/кг/доба) = обсяг бункерів (м³)
93 кг/доба × 0,9 м³/кг/доба = 84 м³
5. ЗАГАЛЬНА ПЛОЩА БУНКЕРІВ (М²) Припускаємо, що висота бункера 1,5–1,8 м Об'єм бункерів (м³) × висота бункера (м) = заг. площа бункерів (м²)
84 м³ : 1,5 м = 56 м²
6. ПЛОЩА ОДНОГО БУНКЕРА (М²)
Площа одного бункера має бути між 10 і 20 м². Підберіть такий розмір окремого бункера, щоб загальна площа ділилася без остачі (тобто, 3 чи 5, але не 4,9)
7. КІЛЬКІСТЬ БУНКЕРІВ ДЛЯ ПЕРШОГО ТЕПЛОВОГО ЦИКЛУ Заг. площа бункерів (м²) × площа окремого бункера (м²) = кількість первинних бункерів
Правильно: 56 м² : 14 м² = 4 бункера Увага: стільки ж повинно бути бункерів для другого теплового циклу! Неправильно: 56 м² : 15 м² = 3,7 бункера — заокруглювати не можна!
8. ШИРИНА БУНКЕРА (М) Бункер повинен бути мінімум на 0,6 м ширшим від ковша навантажувача Ширина ковша (м) + 0,6 м = ширина бункера (м)
1,8 м + 0,6 м = 2,4 м
9. ДОВЖИНА БУНКЕРА (М) Площа окремого бункера (м²) × ширина бункера (м) = довжина бункера (м)
14 м² × 2,4 м = 5,8 м
10. КОРЕГУВАННЯ ГАБАРИТІВ — ШИРИНА За попередніми розрахунками, необхідно 4 первинних бункери габаритами 2,4 м × 5,8 м. Оскільки квадратні бункери кращі для компостування та управління, корегуємо габарити. Зауважте, що ширина бункера не повинна більше ніж удвічі перевищувати ширину ковша.
2,4 м + 0,6 м = 3 м — відкорегована ширина бункера
11. КОРЕГУВАННЯ ГАБАРИТІВ — ДОВЖИНА Площа окремого бункера (м²) + ширина бункера (м) = нова довжина бункера (м)
14 м² : 3 м = 4,7 м За остаточними розрахунками, необхідно 4 первинних бункери габаритами 3 м × 4,7 м
12. ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БУНКЕРІВ Як зазначали раніше, кількість і габарити бункерів для першого і другого теплового циклу мають бути однаковими. Плюс — додатковий бункер для закладання нового падежу. Загальна кількість бункерів = (кількість первинних бункерів × 2) + 1
(4 × 2) + 1 = 9

забезпечити максимальний контакт із наповнювачем (утворюється своєрідний біофільтр) та адсорбувати будь-які підтікання.

- Розмістіть поверх наповнювача туші в один шар (рисунок 2). Слідкуйте, щоб вони не торкалися стінок бункера (відступіть 45–60 см) та одне одного (інтервал 30 см, інакше відбуватиметься не компостування, а гниття) — так наповнювач оптимально ізолює туші та забезпечить циркуляцію повітря. Туші малих поросят можна розмістити групами. Починайте укладати купу із дальнього кутка і вибудовуйте її вгору і вперед одночасно.
- Накрийте купу 45–60 см наповнювача. Якщо необхідно, заздалегідь додайте до нього води, щоб досягти рівномірного зволоження. Увага: якщо вологість купи впаде до 45–25%, росте ризик її самозаймання, особливо, якщо купа велика. Краща профілактика проблеми: ретельний контроль розміру, вологості (найзручніше заміряти вологість купи за допомогою вологоміра для сіна із довгим щупом) і температури. Якщо застосуєте гній або зрілий компост як наповнювачі, укладайте їх під сухий наповнювач або змішуйте їх.
- Запишіть у журнал кількість, тип і масу укладених туш, обсяг і тип наповнювача.
- При укладанні наступного шару, відсуньте верхню суху частину наповнювача, залишаючи приблизно 30 см над попереднім шаром туш, укладіть нову партію, зверху — 45–60 см наповнювача.
- Продовжуйте, поки бункер буде майже повним. Залиште купу для проходження першого теплового циклу. Розпочинайте аналогічним чином наповнювати другий бункер.

Рисунок 2.
БУНКЕР У РОЗРІЗІ

- Щодня контролюйте стан купи, що проходить перший тепловий цикл:
- Перевіряйте, чи туші повністю вкриті. Купа просідатиме, тому потрібно буде вчасно додавати наповнювач.
- Заміряйте температуру у 10–15 точках купи, особливо поруч із тушами, які заклали останніми. Температура має рости і незабаром досягти 55–70 °C.
- Температура 55–70 °C повинна триматися мінімум 7 діб. Не починайте відліку, поки та зона купи, яку закладали останньою, не досягне цієї температури. Коли температура впаде, купу можна перевертати. Щоденне фіксування показників термометра (фото 3) у журналі компостування допоможе адекватно відслідковувати та аналізувати процес. Якщо температура не підіймається вище 49 °C, це може вказувати на занадто повільне розкладання компонентів купи, а отже, на недостатнє знищення патогенів і насіння бур'янів та ризик виникнення неприємних запахів. Якщо купа нагрівається до 77 °C і вище, може трапитися самозаймання.

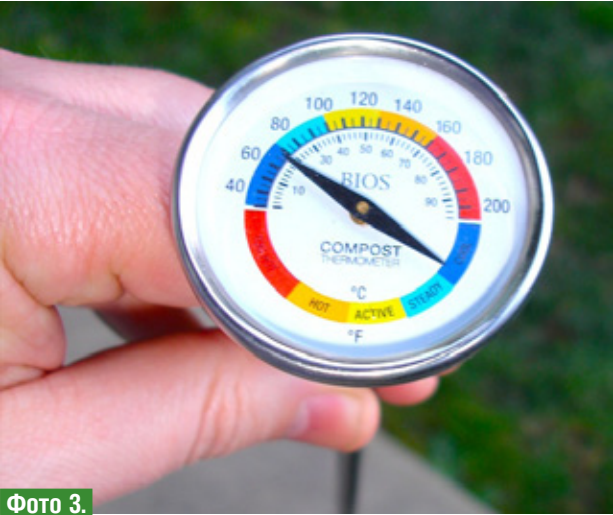

Фото 3.
Для вимірювання температури всередині купи використовуйте термометр із металевим щупом завдовжки 0,9–1,2 м

ЩОДЕННЕ ФІКСУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ

ТЕМПЕРАТУРИ КУПИ З ТУШАМИ ЗАГИБЛИХ

ТВАРИН ДОПОМОЖЕ ЧІТКО КОНТРОЛЮВАТИ

ПРОЦЕС КОМПОСТУВАННЯ.

* див. таблицю 2

Таблиця 3.
Виявлення та ліквідація проблем

Проблема	Причина	Інші індикатори	Розв'язання
Температура купи не росте	Матеріали занадто сухі	Вологомір вказує на вологість нижче 20%	Додайте води, рідкого гною або вологого наповнювача
	Матеріали занадто вологі	Наповнювач на вигляд і на дотик занадто мокрий; купа розсувається; показники вологоміра вище 60%	Додайте сухого наповнювача
	Повільне розкладання, нестача азоту	Співвідношення C:N вище від 50:1; завеликий уміст деревних матеріалів	Закладіть у купу більше туш, може бути доцільним попроколювати або порізати їх
	Вади у структурі купи або застосування занадто пористого наповнювача	Купа швидко ущільнюється, хоча вміст вологи у нормі	Додайте/змішайте наявний наповнювач із деревною тирсою
	Холодна погода і/або замалий розмір купи	Висота купи нижча 1,2 м	Збільшіть або об'єднайте купи; додайте матеріал, що швидко розкладається (гній)
Купа не тримає температуру	Компост висох	На вигляд дуже сухий, вітер розвіває наповнювач	Розкрийте купу і додайте води або рідкого гною
	Холодна погода	Укрийте купу достатньою кількістю наповнювача і ні в якому разі не закладайте у неї замерзлі туші	
	Забгато вологи	Виглядає мокрим, показники вологоміра вище 60%	Додайте свіжого сухого наповнювача (адсорбує зайву рідину)
Тканини туш не розкладаються	Неправильне співвідношення C:N		Невдала суміш інгредієнтів наповнювача або дуже стара солома — виправте
	Туші складені одна на одну	Туші не розкладаються навіть через три тижні після закладання у первинну купу	Прослідкуйте, щоб між шарами туш було 60 см наповнювача
	Туші складені біля самого зовнішнього краю купи		Зкладаючи туші, відступайте мінімум 30 см від стінок бункера
Запах тліючої плоти	Туші недостатньо вкриті наповнювачем	Укрийте тушу мінімум 30 см наповнювача	
	Затягнувся період низьких температур	Додайте в купу гній та частково попроколюйте/поріжте туші, вкрийте 60 см наповнювача	
Купа перегрівається (температура вище 71 °C)	Недостатній доступ повітря до наповнювача навколо туші	Купа занадто волога	Додайте сухий наповнювач і перемішайте із вологим
	Купа завелика	Висота купи більше 2,1 м	Зменшіть розмір купи
	Низька вологість		Додайте води чи рідкого гною
Надзвичайно висока температура: вище 77 °C)	Самозаймання	Поверхня купи виглядає обвугленою і/або пахне горілим	Зменшіть розмір купи; додайте води до обвуглених/тліючих ділянок; розгорніть купу
Зависока температура або неприємний запах від купи, що проходить другий тепловий цикл	Компост нестабільний	Переверніть і перемішуйте субстрат, поки температура та вологість не досягнуть норми	
	Купа завелика (вище 2,1 м)	Висота купи більше 2,1 м	Зменшіть розмір купи
Від купи тхне аміаком	Зависокий рівень азоту	Додайте більше наповнювача	
	Зависокий рівень pH	Додайте рідкого гною	
Від купи тхне сірководнем (запах тухлих яєць)	Анаеробні умови	Низька температура субстрату	Додайте свіжого наповнювача і перемішайте із субстратом (якщо йдеться про бункер, що проходить первинний тепловий цикл, то лише із верхнім шаром купи)
	Матеріали занадто вологі; погана структура купи; купа переущільнена		
Перезволоження та/чи підтікання купи	Сильні опади	Організуйте дах із ринвою над бункерами, прослідкуйте, щоб основа бункера закінчувалася бордюром, котрий вловлюватиме надлишок вологи	
	Додали забагато води	Виглядає мокрим, показники вологоміра вище 60%	Додайте свіжого наповнювача, щоб адсорбувати зайву вологу
Проблеми з мухами	Туші погано вкриті наповнювачем	Слідкуйте, щоб товщина наповнювача над верхнім шаром туш була не менше 30 см	
	Погані санітарні умови	Навколо майданчика не повинно бути застоюної води, сміття чи відходів — постійно підтримуйте чистоту.	
	Зависока вологість	Купа на вигляд і на дотик занадто мокра	Накрийте купу додатковим шаром наповнювача

Проблеми із тваринами, що харчуються падаллю	Недостатній шар наповнювача на поверхні купу	Слідкуйте, щоб товщина наповнювача над верхнім шаром туш була не менше 30 см	
		Облаштуйте бункери воротами чи хвіртками, не залишайте їх відчиненими	
Купа не нагрівається після перенесення у новий бункер для другого теплового циклу	Замало вологи	Показники вологоміра нижче 20%	Додайте води і перемішайте
	Процес компостування майже завершився	Згідно записів у журналі, наближається очікувана дата завершення компостування	Нічого не робіть
У компості є великі шматки матеріалів та великі кістки; текстура загалом неоднорідна	Купу погано перемішали під час закладання у другий бункер	Помітні шматки нерозкладеного матеріалу, великі грудки субстрату	Слідкуйте за дуже ретельним перемішуванням субстрату під час перевезення у новий бункер для другого теплового циклу
	Активна стадія компостування ще не завершилася	Залишена у спокої купа нагрівається або починає погано пахнути	Збільшіть тривалість компостування і прослідкуйте за дотриманням оптимальних умов компостування

Перевертання купу і контроль другого теплового циклу

- Застеліть на дно пустого бункера 45–60 см наповнювача.
- Якщо потрібно, зволожите субстрат до перевертання. Фронтальним навантажувачем, ківш за ковшем, перенесіть купу у новий бункер. Можуть бути помітні довгі і тазові кістки, щелепи, шматки шкіри, але НЕ м'які тканини чи дрібні кістки. Може виникати неприємний запах, оскільки ви ворухите анаеробні зони. Обережно: субстрат може бути гарячим і, при недотриманні правил безпеки, спричиняти опіки.
- Накрийте купу новим 45–60 см шаром наповнювача.
- Запишіть у журнал дату перевертання купу, тип і обсяг використаного наповнювача.
- Щодня контролюйте стан купу, що проходить другий тепловий цикл:
- Фіксуйте температуру. Оскільки субстрат уже відносно рівномірний, можна заміряти її лише у 2–3 точках купу.
- Після того, як температура протримається на рівні 70 °С упродовж 7 діб і спаде, компост, ймовірно, вже готовий. Увага: тривалість другого теплового циклу ідентична із першим.
- Перевірте купу: не повинно бути залишків м'яких тка-

нин чи шкіри, колір і структура однорідні, майже без запаху. Якщо це не так, ще раз переверніть купу і дайте їй пройти додатковий тепловий цикл. Якщо залишилися тверді великі кістки, відберіть їх і закладіть у свіжу купу.

- Тепер, коли закладатимете нову купу, можете до 30% буферного матеріалу замінити на готовий компост — економія наповнювача плюс готові активні бактерії.
- Особливий підхід узимку:
 - не дозволяйте купі захолонутися (не нижче 15,5 °С);
 - ніколи не закладайте замерзлі туші;
 - купа має бути достатньо великою, щоб забезпечувати самоізолювання;
 - не жалійте буферного матеріалу;
 - не перевертайте купу у дуже холодні дні.

Не можна компостувати туші тварин, що хворіли або загинули від хвороб, підзвітних МЄБ. Якщо маєте сумніви, обов'язково проконсультуйтеся із Держветфітослужбою.

коли щось пішло не так
Дивись таблицю 3.

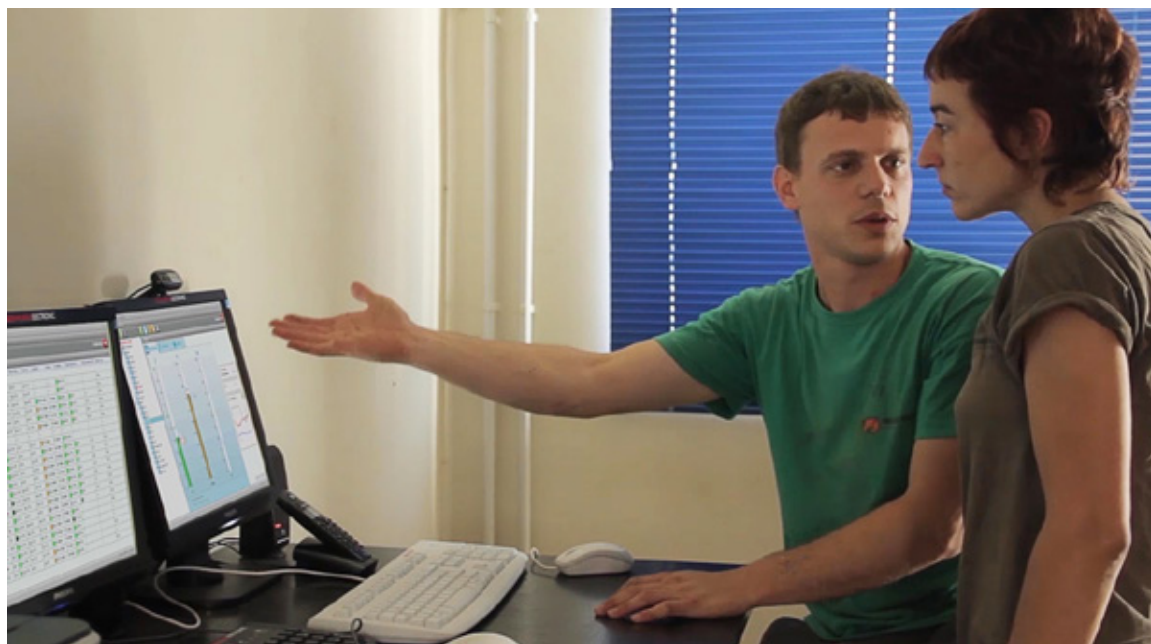
скільки потрібно буферного матеріалу
Розрахуємо обсяг буферного матеріалу, необхідного для компостування тій самій фермі повного циклу на 1200 свиноматок.

1. Маса туш, які компостують упродовж року (кг/рік)
Помножте на 365 загальну масу туш, компостованих щодоби (показник із пункту 3 «Прикладу обрахунку»)
$$(кг/доба) \times 365 \text{ днів/рік} = кг/рік$$
$$93 \text{ кг/доба} \times 365 \text{ днів/рік} = 33\,945 \text{ кг/рік}$$

2. Щорічний обсяг буферного матеріалу
У таблиці 2 знайдіть коефіцієнт обсягу наповнювача, що відповідає розміру туш, які ви компостуєте. Помножте масу падежу, який компостуєте щорічно, на коефіцієнт та поділіть на 100.

$$\frac{(кг/рік) \times \text{коефіцієнт наповнювача (із таб. 2)}}{100} = (м^3/рік)$$
$$\frac{33\,945 \times 0,62}{100} = 210 \text{ м}^3/\text{рік}$$

Таким чином, для свиноферми із розглянутого прикладу для компостування падежу необхідно приблизно 210 м³ буферного матеріалу щорічно. Нагадуємо, що це лише приблизний розрахунок. Адже до 30% буферного матеріалу у бункерах для першого теплового циклу можна замінити отриманим раніше зрілим компостом. **ПС**

СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФЕРМЕРСЬКИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Географічна розосередженість фермерських господарств, неможливість для керівника щодня перебувати «біля тварин» і постійно зростаючі вимоги до виробничого процесу обумовлюють важливість постійного контролю виробництва. Саме з цією метою тваринницькі господарства у всьому світі використовують сучасні методи моніторингу та аналізу даних, які ведуть облік і синхронізацію даних комп'ютерів-контролерів у тваринницьких приміщеннях і дозволяють завантажувати і представляти вибрані дані в графічному вигляді.

Карстен Расмуссен,
спеціаліст із вентиляційного
обладнання для свинарства, SKOV A/S

Завдяки системам менеджменту виробництва (включають контролер і спеціальне програмне забезпечення) фермер отримує швидкий доступ до даних. Програмне забезпечення, що керує господарством, поєднано в реальному часі з комп'ютерами на місцях, і тому здатне забезпечувати свіжими і достовірними даними. Контролер у тваринницькому приміщенні передає дані безпосередньо на ПК. Це означає, що достовірність даних вища, а у керівника господарства залишається більше часу на виробничі питання.

Конфігурацію/налаштування параметрів контролера можна копіювати. Тобто налаштування контролера в приміщенні з кращими виробничими показниками можна перенести на інші контролери в господарстві. У системі управління фермерським господарством дані про параметри мікроклімату представлені наочно. Керівник бачить загальну картину і має можливість відстежувати динаміку виробництва на різних ділянках/для різних стад. Система здатна «витягувати» низку даних, у тому числі ключові показники вологості, охолодження,

температури і т. д. Повідомлення сигналізації виводяться у спливаючому вікні на дисплеї ПК. Крім того, систему можна налаштувати на відсилення оповіщення через sms чи на e-mail.

Нове покоління контролерів має вбудовану підтримку LAN Ethernet, завдяки якій немає необхідності збору даних між окремими контролерами і ПК. Це означає, що виробник може ментально реагувати на сигнали тривоги, наприклад, зміною налаштувань комп'ютера конкретного свинарника. У разі тривоги робітник може швидко втрутити-

ся. Невідкладні заходи забезпечують благополуччя тварин і запобігають збиткам.

Сучасні контролери управління господарством досконалі, вони мають багато налаштувань і опцій. Системи менеджменту виробництва чітко відображають будь-яке відхилення від запланованої стратегії, що полегшує завдання виробника забезпечувати її виконання у всіх тваринницьких приміщеннях.

Система може імпортувати фотографії, креслення ферми і ділянок, забезпечуючи високе графічне розпізнавання в програмі. При перегляді можна додатково запитувати необхідні дані, наприклад, ключові значення внутрішніх температур, аварійних ситуацій і т. д. Додавши графічні елементи на всіх рівнях (ферма, тваринницьке приміщення, ділянка), свинар може швидко стежити за умовами і точно визначати місця відхилень від нормальних показників.

Система дозволяє виводити у вигляді таблиці список ключових значень, сигналів тривоги і поточного стану господарства для всієї ферми і для окремих ділянок. Виробник сам вибирає дані, за якими він хоче стежити у вікні загального вигляду.

У системі менеджменту виробництва можна вибрати певні ключові значення температури, вологості, вентиляції, охолодження, обігріву, а також виробничі показники для відображення їх у вигляді простої діаграми, за допомогою якої можна змінювати налаштування. Функція історії клімату дозволяє зберігати дані за період до п'яти років. Кілька критеріїв пошуку дають змогу «витягувати» необхідні дані і виводити їх у вигляді графіків.

Своєчасно вжиті заходи у разі спалаху захворювання на фермі дозволяють мінімізувати втрати і обмежити поширення інфекції. Дослідження дово-

дять, що проблему в стаді можна виявити ще за 24 години до прояву симптомів — для цього використовують систему моніторингу води, випитої свинями. Вона реєструє погодинне споживання води і оповіщає у разі відхилення від нормативного показника — SMS і сигналізаційне повідомлення на екрані комп'ютера-контролера у тваринницькому приміщенні.

Сучасні системи менеджменту виробництва пропонують встановлювати додаток для смартфонів, де можна переглянути дані контролерів щодо мікроклімату і сигналізації у тваринницьких приміщеннях у будь-якій точці земної кулі. Єдине, що для цього необхідно, — доступ до інтернету. Таким чином мінімізується ризик збитків у разі відмови системи, і в той же час керівник господарства має можливість стежити за виробничим процесом, не будучи присутнім на фермі фізично. **ПС**

Рисунок 1.

Схема підключення контролерів до центрального сервера

Рисунок 2.

Візуалізація фермерського господарства в програмі управління виробництвом

Вентиляційні рішення для свинарства

- Підвищення ефективності виробництва
- Низьке енергоспоживання
- Оптиміальний мікроклімат в приміщеннях
- Контроль та управління виробництвом віддалено
- Надійні системи і якісні складові
- Професійний сервіс та обслуговування

"ОФІЦІЙНИЙ ПРЕДСТАВНИК КОМПАНІЇ SKOV В УКРАЇНІ"

02660, м. Київ, вул. М. Раскової, 19, оф. 1112
ТОВ «АгроКлімат Україна», тел.: +38 (044) 451-46-40
www.agroclimate.com.ua, info@agroclimate.com.ua

www.skov.com

АПАТІЯ У СВИНЕЙ

Традиційно свиней сприймають як активних, соціальних, «життєрадісних» тварин. Однак і вони не застраховані від апатії. Чим небезпечний такий стан?

ПРОЯВИ АПАТІЇ

Поняття «апатія» використовують для визначення високого рівня поведінкової пасивності, що супроводжується відсутністю інтересу до зовнішнього світу, заціпенінням і депресивним настроєм. Вона може виражатися через:

- соціальну ізоляцію;
- тривале спання;
- нерухоме лежання, сидіння чи стояння;
- зменшення швидкості та чіткості рухів (низька рухова активність та кволість);

- зниження чутливості до впливу навколишнього середовища.

Апатія вважається дегенеративним проявом і нездатністю впоратися зі стресом. Це можна назвати станом «безпорадності», який пов'язують або зі зменшенням чутливості до подразників, або, що парадоксально, із агресією. У випадку захворювання, апатію слід розглядати як адаптивну відповідь на потребу у відпочинку і відновлення сили. Вона може супроводжуватися лихоманкою та втратою апетиту.

АПАТІЯ МОЖЕ

ПРОЯВЛЯТИСЯ

У РЕЗУЛЬТАТІ ПОГІРШЕННЯ

ЧУТЛИВОСТІ

ДО ПОДРАЗНИКІВ АБО

НАВІТЬ АГРЕСІЇ.

ЧИ ЗАГРОЖУЄ АПАТІЯ СВИНЯМ?

У свиней також виявляють симптоми апатії. Тварини, яких утримують у поганих умовах, більше лежать або сплять (менше рухаються), знижується їх соціальна активність порівняно з тими, рівень благополуччя яких вищий. Такі свині, як правило, агресивніші. Проте, чи можна ці ознаки пасивності й агресії вважати симптомами апатії, не зрозуміло. Натомість яскравим її проявом є поза, коли свині тривалий час нерухомо сидять на задніх лапах, сутулячись, опустивши голову й вуха («по-собачому»), їх очі сонні та напівзакриті (фото 1). Основні причини такого стану — відсутність корму, висока концентрація поголів'я у загоні, неправильний температурний режим (зависока температура), ветеринарні проблеми.

ЯК ПІДТВЕРДИТИ АПАТІЮ

Виключно методом спостереження, ідентифікуючи ознаки апатії: летаргія, кволі (повільні) рухи, тварини сутуляться, опустивши голову, сонливі, пасивні, нерухомо сидять або стоять, тримаються осторонь від своїх «товаришів» або ж не проявляють нормальної реакції на незнайомі подразники тощо. Рівень апатії оцінюють шляхом реєстрації кількості тварин, які мають такі симптоми.

Особливу увагу варто приділити тому, як свині (індивідуально чи у групі) реагують

У СВИНЕЙ ТАКОЖ ВИЯВЛЯЮТЬ СИМПТОМИ АПАТІЇ.

ТВАРИНИ, ЯКИХ УТРИМУЮТЬ У ПОГАНИХ УМОВАХ, БІЛЬШЕ

ЛЕЖАТЬ АБО СПЛЯТЬ (МЕНШЕ РУХАЮТЬСЯ), ЗНИЖУЄТЬСЯ

ЇХ СОЦІАЛЬНА АКТИВНІСТЬ. ТАКІ СВИНІ, ЯК ПРАВИЛО,

АГРЕСИВНІШІ.

на людей. Якщо вони не підводяться/не йдуть на контакт, що типово для здорових тварин, а замість того продовжують нерухомо сидіти чи лежати, це можна розуміти як аномальну пасивність.

Однак достовірність таких методів визначити проблематично, їх можна вважати надійними лише на момент спостереження. Адже велика кількість свиней, що лежать або сплять, не обов'язково вказує на апатію (тварини мають біологічний ритм активності та сну, який повторюється з регулярними інтервалами). Так само і сидіння «по-собачому» є проявом їх нормальної поведінки. На проблему така поза вказує тільки тоді, коли тварина не виходить із неї упродовж тривалого часу.

На практиці оцінювати рівень апатії досить просто. Насамперед регулярно спостерігати за активністю/пасивністю

свиней і фіксувати результати. При цьому застосовувати новий чи неочікуваний подразник. Це може бути взаємодія з людиною чи невідомим об'єктом. Відсутність будь-якого страху, допитливості (коли свиня підходить до об'єкта) варто розуміти як ознаку апатії і/або поганого фізичного стану (захворювання). Зважайте, що апатичний стан не можна визначити під час планового огляду свинарника, для цього потрібен постійний моніторинг поведінки тварин, що забере чимало часу.

ВИСНОВКИ

Апатія — не просто прояв поведінки, це, у кращому випадку, сигнал поганого добробуту або, що гірше, — серйозного захворювання. Тому, щоб своєчасно виявити і зрозуміти ці «знаки» свиней, потрібно оцінити їх реакцію. Найкраще це робити, поєднавши кількісні та якісні методи. ПС

Фото 1.

Різні стани свині: зліва — нормальний фізичний стан; справа — апатія

ПОДВІЙНИЙ УДАР: НАВЧАЛЬНИЙ ВІЗИТ ДО ДАНІЇ ТА АМЕРИКИ

Кожен візит за кордон — це привід ще раз усвідомити, як добре, що все ж живу в Україні, однак, з другого боку — побачити, чого нам не вистачає, щоб життя було кращим. Цього разу розкажу про навчальний тур у рамках реалізації Асоціацією гранту від ФАО та ЄБРР. Тривала поїздка десять днів — з 4-го по 14-е листопада, об'єднавши свинарів, виробників яловичини, представників м'ясопереробки, галузевих асоціацій та Мінагрополітики. Два робочі дні ми провели в Данії і п'ять у США, штаті Айова — серці сільського господарства Америки. Скажете, про Америку вже писала. Цього ви ще не чули. Адже основною місією групи було розібратися з питаннями економіки виробництва свинини та яловичини, дізнатися про програми підтримки галузей та повчитися бенчмаркінгу. Про це коротко і розкажу.

Оксана Юрченко,
головний редактор
журналу «Прибуткове свинарство»

ЧОМУ ДАНІЯ?

Усі свинарі знають, що це лідер із виробництва свинини в Європі: річний обсяг — 28 млн голів: 18 млн товарних свиней забивають у країні, решту — 10 млн живих тварин — експортують. У Данії нині працює 38 800 ферм (ще 1970-го їх число сягало 140 тис.). Їх середній розмір — 67,7 га (того ж 1970-го — 21 га). 62% території країни (2,63 млн га) — обробляється. 80% вирощеної сировини згодують у корми тваринам. Оскільки Данія невелика і спожити всю вироблену сільськогосподарську продукцію населення не може (наприклад, середньодушове споживання м'яса сягає майже 95 кг: найбільша частка свинини — близько 50 кг,

на другому місці яловичина — 25,5 кг, курятина користується найменшим попитом — 18 кг), то дві треті експортують.

Характеризуючи своє сільське господарство, данці наголошують, що основна тенденція — укрупнення господарств. При цьому все більше фермерів займаються виробництвом за сумісництвом (лише одна третя — близько 12,5 тисяч — задіяні на повну зайнятість). Це одна з ознак того, що виробничі процеси все більше автоматизуються, а традиційну «сімейну» модель господарювання, коли власник поєднує в собі і менеджера, і оператора, замінює «бізнесовий» підхід: власник уже не є виконавцем, для цього є наймані працівники. При цьому, на відміну від

України, він обов'язково має фахову освіту і регулярно відвідує навчальні тренінги, щоб підвищувати рівень кваліфікації.

Ще одна особливість виробництва сільськогосподарської продукції в Данії: фермери обов'язково є членами галузевого об'єднання. Крім того, продають і купують більшість продукції через кооперативи, якими володіють фермери. Наприклад, Danish Crown — найбільший переробник свинини у Європі (дев'яте місце у світі) — належить кооперативу, що налічує майже 9 тис. фермерів.

АЙОВА — СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА СТОЛИЦЯ США

Якщо тур сільськогосподарський — не сумнівайтеся, Айову ви не оминете. У виробництві кукурудзи цей штат випередив тільки США, Китай і Бразилія, а сої — США, Бразилія, Аргентина та Китай. Більшість сировини згодують тваринам, у штаті також працює 42 етанолові заводи (побічні продукти виробництва — післяспиртову барду — знову ж таки використовують у корми).

Айова посідає перше місце із виробництва свинини: тут утримують 30% поголів'я США. Це 21 млн голів: 7 свиней на 1 мешканця штату (на 2 тварини більше, ніж у Данії). За поголів'ям ВРХ Айова четверта у рейтингу штатів: більше мільйона тварин відгодовують у фідлотах (відкритих загонах).

До речі, ситуація зі споживанням м'яса в США протилежна

до данської. Середньодушовий показник тут більший — близько 106 кг. Найбільше американці їдять курятини — 43 кг, наступна в рейтингу яловичина — 36 кг, свинина на останній сходинці — близько 27 кг на душу (за даними Earth Policy Institute, дані від 10 лютого 2014-го). Під час зустрічі у Міністерстві сільського господарства Айови ми перепитали, у чому причина такої популярності білого м'яса. Знаючи, що американці витрачають мільйони доларів на дослідження про вплив продуктів на здоров'я, припустили, що відповідь пов'язана саме з цим аспектом. Проте все виявилось набагато простіше. Американці — народ практичний. Для того, щоб приготувати стейк з яловичини чи свинини, треба витратити час. Курятина з цієї точки зору набагато практичніша — це, так би мовити, м'ясо «фаст-фуду». Ось і причина любові до неї.

ПІДТРИМКА ГАЛУЗІ

У Данії ситуація інша, а от у США доля галузі — в руках самих виробників. Візьмемо для прикладу свинарство. Перші

спроби організувати самофінансування сягають ще 1954-го. Проте програма запрацювала лише через тринадцять років під назвою «П'ятак задля прибутку». Тоді «5 центів зі ста доларів» був добровільним збором. З 1985-го внесок став обов'язковим — Pork Checkoff. Нинішній тариф — 40 центів з кожних ста доларів, які заробляє виробник. Гроші «збирає» переробник, коли тварин продають на забій. Їх цільове використання — кампанії з просування свинини та продуктів із неї, дослідження, інформація для споживача, інформування про галузь, розвиток нових ринків збуту. Ці кошти не використовують для лобювання інтересів виробників та промислових певного бренду. Розподіляє їх Національна рада свинарів (National Pork Board), яка складається з дев'яти консультативних комітетів. Частина грошей повертається у штати (сума пропорційна кількості поголів'я), решту використовують на національному рівні. Комітети, у штат яких входять виробники, щорічно визначають цілі, на які витратять кошти, сліdkують за перебігом програм,

На Danish Crown, Данія

Візит до Міністра
сільського
господарства Айови

ТАКІ НАВЧАЛЬНІ ВІЗИТИ ТИМ І ЦІННІ,
ЩО ВІДКРИВАЮТЬ ДОСТУП ДО КРАЩИХ
СВІТОВИХ ПРАКТИК І ДАЮТЬ ЗРОЗУМІТИ,
ЧОГО НЕ ВИСТАЧАЄ ВДОМА
І ЩО ВАРТО БУЛО Б ЗАПОЗИЧИТИ.

звітують про їх виконання та «освоєння» матеріального ресурсу.

Виробники яловичини мають свою програму — Beef Checkoff. Склоперувалися вони раніше за свинарів: ще з 1922-го почали збирати у бажаючих розвивати галузь по п'ять центів з вагону худоби, яку привозили на забій. 1985-го внесок закріпили законодавчо. Тоді 79% виробників проголосували «за». Тепер при кожній зміні власності на користь галузі забирається 1 долар з голови. Відтак, кошти збирають власники фідлотів, коли купують молодняк на відгодівлю, ринки живих тварин, посередники, які скуповують худобу у фермерів, переробники тощо. Половина суми залишається у штаті, інші 50 центів акумулюються на національному рівні. За підрахунками реалізаторів програми, у період з 2006-го по 2013-ий кожен долар повернувся 11,2 дол. Так, наприклад, завдяки Beef Checkoff продажі на внутрішньому ринку зросли на 11,3%, а за кордон — на 6,7%. Приваблива статистика!

Ви заперечите, що без лобі, яке забезпечуватиме необхідну підтримку на законодавчому рівні, таких результатів не досягли б. Американські виробники дбають і про цей напрям. Правда, тут збір добровільний. Близько половини американських свинарів додатково до 40 центів зі ста доларів «скидаються» ще по десять для лобістських цілей. Хоча внесок може

бути і більшим. Те саме стосується виробників яловичини. В США реально дивляться на стан справ і розуміють, що «спасіння утопаючого» справа рук самого утопаючого». Дуже правильна настанова, чи не так?

Закономірне питання: чим тоді опікується держава? Насамперед якістю та безпечністю харчових продуктів. Для цього м'ясопереробні підприємства інспектуються на федеральному (якщо продукцію вивозять за межі штату) та штатному (невеликі, які поширюють свою продукцію в межах округу) рівнях. Цікаво, що на відміну від федеральної програми, обов'язкової для всіх штатів, штатні перевірки є добровільними. У США за результатами голосування на них погодилися лише 27 штатів.

Держава також відповідає за ліцензування (компетентний орган на рівні штату) та акредитацію (на рівні компетентних органів Міністерства сільськогосподарства США) ветеринарних лікарів. Повноваження перших поширюються лише на роботу безпосередньо з тваринами (профілактика та лікування захворювань). Акредитація дає право видавати бирки для ідентифікації, а також дозвольні документи на переміщення тварин між фермами як у межах штату, так і за його межами.

Держава також цілковито відповідає за контроль епізоотичної ситуації у країні. Нашій групі пощастило відвідати Національний центр із досліджен-

ня хвороб тварин. Я не буду розповідати про фантастичну систему біобезпеки цього об'єкта, а лише зупинюся на кількох цифрах: щорічний бюджет, який виділяється на дослідження, — 1,1 млрд дол.; витрачають їх на реалізацію близько 20 національних програм зі здоров'я тварин; до роботи залучено більше ста лабораторій та 2,5 тисяч науковців. Для дослідження особливо небезпечних агентів, які не присутні на території США (наприклад, віруси африканської та класичної чуми свиней, ящуру, везикулярного стоматиту тощо), є спеціальний дослідницький об'єкт на острові Плам (штат Массачусетс).

Держава також відповідає за сертифікацію та контроль якості ветеринарних препаратів, вакцин, тест-систем тощо, які виробляють у США або імпортують. Компетентний орган щорічно перевіряє близько 17 тис. партій продукції (1826 зареєстрованих найменувань).

Як бачите, держава не стоїть осторонь і займається сферою, не менш важливою для розвитку тваринництва.

ПРАВИЛЬНИЙ СИМБІОЗ

Одним із моїх завдань у цій поїздки було знайти відповідь, що дозволило Данії та США посісти лідерські позиції із виробництва продукції тваринництва. Безперечно, чинників багато. Проте є один, який можна назвати серед основних: співпраця бізнесу і науки. Це вам не наші академії, де щось досліджують заради того, аби щось досліджувати! У

Суша післяспиртова барда для годівлі тварин: і свиней, і ВРХ

Технічний візит на новозбудовану ферму для відгодівлі свиней: обстежили навіть горщице!

країнах, які відвідали, ситуація протилежна. У Данії, наприклад, модель передачі знань виглядає так: коли виникає питання, що треба дослідити (чи то від фермера, чи урядових органів, чи приватних компаній), за дослідження береться Національний науково-дослідний центр (SEGES), партнер Данської сільськогосподарської консультативної служби (DAAS), куди всі знання врешті і стікаються. Звідси вони поширюються на 30 локальних консультативних центрів, а ті вже співпрацюють з фермерами, конкуруючи за клієнтів. DAAS та місцеві КЦ — організації фермерів. Ці установи не субсидуються державою, а існують за рахунок плати за послуги, які замовляє виробник. Переконана, вам цікавий тариф... Це не секрет: фахівець обійдеться у 130 євро/год. або 1000 євро/доба. У Данії, до речі, не прийнято набирати штат ферми, бо оплата праці дуже висока, натомість користуються послугами експертів. Нормальна ферма у середньому витрачає на них близько 30 тис. євро на рік. Сюди входить технологічний супровід, питання економіки виробництва та фінансів підприємства (бухгалтерія), юридична підтримка тощо. У сферу роботи DAAS та КЦ не входять лісництво, рибництво та ветеринарна сфера (для цього є приватні компанії). Важливо, що ці установи не здійснюють жодних інспекцій від імені держави.

У США система схожа. У кож-

ному окрузі є дорадчі служби, які проводять регулярні тренінги та надають консультативні послуги для фермерів. Вони ж, у свою чергу, знають, які питання є актуальними для виробника, і доносять їх до університетів, що мають бюджет (від Pork Checkoff) та спеціалістів для необхідних досліджень. До речі, всі викладачі навчальних закладів, це ще й консультанти-практики. Тому тут про винятково книжну освіту не йдеться!

ОБЖЕНИ СУСІДА!

Одна з послуг, яку в Данії надають консультативні центри, а в США — приватні компанії — бенчмаркінг. Це розумне слово означає порівняння господарств за різними технологічними та економічними показниками виробництва. Фактично, це інструмент, який дозволяє зрозуміти, наскільки ефективно або не ефективно виробництво, побачити його потенціал і зрозуміти, що потрібно для того, аби його розкрити. Все, що фермер бачить, це показники кращих і гірших господарств та своє місце в цій ієрархії (учасники бенчмаркінгу не знають, з ким саме їх порівнюють, оскільки назви підприємств зашифровані). Так він розуміє, де програє і що треба «підтягти». Ця послуга не безкоштовна. У Данії вартість, яку нам озвучили, — 800 євро за разове внесення у таблицю. Дані оновлюються двічі на рік. У США платять більше: сума залежить від кількості

маточного поголів'я, проте не менше 2500 дол. США на місяць. За ці гроші виробник з такою ж частотою отримує 500-сторінкові звіти. Важливо, що в обох випадках не фермер заповнює таблицю: розрахунки роблять самі організації на основі первинних даних із господарств.

КООПЕРАЦІЯ

Ще один аспект, на якому хочу дуже коротко зупинитися, — кооперативи. Ми зустрічалися з представниками маркетингових, тобто таких, які займаються продажами продукції своїх членів. У Данії, наприклад, більше 3,2 тис. ферм є членами кооперативів. Щоб таким стати треба заплатити вступний внесок, а далі виплати, які виробник отримуватиме, залежатимуть від обсягу бізнесу, який він здійснює у рамках кооперативу. Прибуток оподатковується один раз — на рівні члена кооперативу, коли він отримує виплату за реалізовану продукцію. Основна перевага, яку здобувають фермери завдяки кооперації, — маркетинг та збут продукції. У США це питання нині «вийшло за межі країни»: почали створюватися міжнародні кооперативи. Проте треба ж із чогось починати! Такі навчальні візити тим і цінні, що відкривають доступ до кращих світових практик і дають зрозуміти, чого не вистачає вдома і що варто було б запозичити. Залишається тільки не лінуватися і взятися за реалізацію всіх корисних ідей! **ПС**

Національна рада свинарів: тут вирішують долю американського свинарства

Стіна мистецтва в Айовському університеті

СОЄВИЙ ШРІТ ЛІКУЄ ВІД РРСС

Науковці Університету штату Іллінойс з'ясували, що згодовування соєвого шроту понад норму позитивно впливає на стан відлученців, інфікованих репродуктивно-респіраторним синдромом свиней (РРСС).

Відлучених поросят традиційно не годують продуктами переробки сої, бо вона важко перетравлюється. При цьому соя має і «цілющі» властивості, які забезпечують біологічно активні сполуки ізофлавоїни.

Їх дію перевірили дослідним шляхом. Для цього РРСС-інфікованих відлученців поділили на дві групи. На початковому етапі всіх тварин упродовж тижня годували звичним раціоном. Тоді

дослідна група отримувала корми з підвищеним умістом соєвого шроту (29%), а контрольна — з меншою часткою (17,5%). Після двох тижнів такої годівлі зробили аналіз крові. Він продемонстрував, що у крові свиней, які споживали більше соєвих продуктів, було менше маркерів вірусу РРСС, порівняно з контрольними тваринами. Це свідчить про посилення імунної відповіді, що, на думку експертів, забезпечують ізофлавоїни та амінокислоти, якими багата соя. Звичайно, соєвий шріт не вилікує свиней, але його згодовування може «пом'якшити» вплив вірусу.

thepigsite.com

М'ЯСО ДЛЯ ЗДОРОВОГО СЕРЦЯ

Британські вчені підтвердили, що споживання м'яса, багатого на амінокислоти, має такий самий благотворний ефект на організм людини, як і додаткові заняття спортом чи відмова від куріння. Встановили, що люди, які споживають достатню кількість амінокислот та рослинного протеїну, мають нижчий кров'яний тиск та артеріальну ригідність.

Науковці провели дослід, щоб підтвердити, чи можуть амінокислоти, які містяться у білковій їжі (м'ясо, риба, молочні продукти, бобові, че-

чевиця, броколі, шпинат) покращити стан серцево-судинної системи.

Під час експерименту вивчали ефект семи амінокислот (аргінін, цистеїн, глутамінова кислота, гліцин, гістидин, лейцин, тирозин) на здоров'я майже 2000 жінок нормальної фізичної форми (без надмірної ваги). Ці результати поєднали з аналізом генетичної схильності та впливу способу життя на розвиток вікових захворювань. Для цього використали дані найбільшого у Великобританії реєстру близнюків (12 тис. осіб).

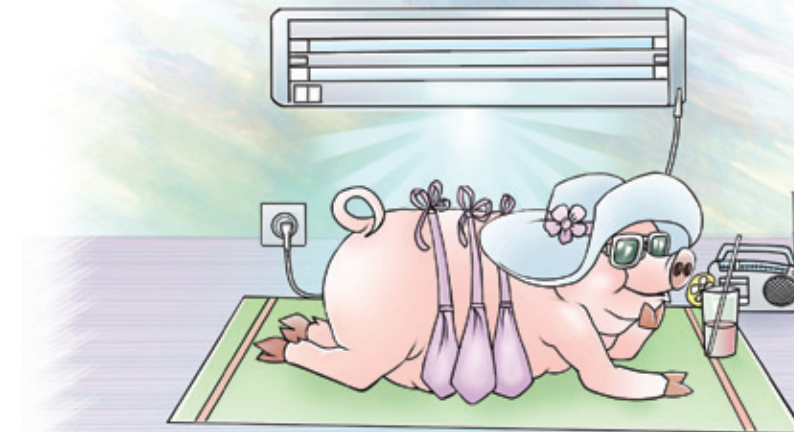
Довели, що споживання більших доз глутамінової кислоти, лейцину й тирозину, що містяться у продуктах тваринного походження, знижують артеріальну ригідність. У цілому ж, усі амінокислоти позитивно позначаються на рівні кров'яного тиску. Тож науковці рекомендують людям, які мають проблеми з серцем та артеріальним тиском, щодня споживати 75 г м'яса (стейка), 100 г філе лосося і 500 мл знежиреного молока.

thepigsite.com

БЛАКИТНІ LED ЛАМПИ ГАРАНТУЮТЬ СВІЖІСТЬ М'ЯСА

Науковці Сінгапурського національного університету знайшли нове застосування традиційним речам. Вони виявили, що використання блакитних світлодіодних ламп (LED) має антибактеріальний вплив на більшість патогенів, що містяться у їжі. І такий вплив зростає, якщо її зберігати за низьких температур (4 °C–15 °C) при кислотності середовища 4,5 рН. Це означає, що харчові продукти, у тому числі зі свинини, можна зберігати без додаткової хімічної обробки.

Антибактеріальна здатність блакитних світлодіодних ламп відома давно (бактеріальні клітини містять світлочутливі сполуки, які, потрапляючи в електромагнітний спектр, що випромінюють LED лампи (400–430 нм), гинуть). Проте сінгапурські вчені «пішли далі» — вирішили перевірити, що станеться, якщо дію цих ламп підсилити пониженням температури та підвищенням кислотності.

У ході дослідження перевірили антибактеріальний ефект блакитних світлодіодних ламп проти трьох найпоширеніших патогенів, що уражають харчові продукти, — моноцитогенної лістерії, E.coli (O157:H7) та палички Бреслау (Salmonella Typhimurium) при зміні їх середовища від кислого до лужного. Виявилось, що шкідливі бактерії краще гинуть у кислому та лужному середовищі, ніж у нейтральному. Низькі рівні рН краще де-

зактивують лістерії, а вищі — E.coli та паличку Бреслау. Втім, кислотність теж добре пригнічує останні два патогени.

Тому зараз науковці продовжують експерименти, щоб на практиці довести реальну можливість використання блакитних LED ламп у харчовій промисловості, зокрема для зберігання свіжого м'яса, морепродуктів та овочів.

thepigsite.com

«ЗОЛОТА СЕРЕДИНА»

Чи впливає вік та вага при відлученні на якість м'яса? Відповідь шукали експериментальним шляхом. Об'єктом дослідження стали 468 поросят — потомство від 57-ми свиноматок і чотирьох кнурів. Їх згрупували за віком при відлученні на дві групи: у першій (Д21) тварини 18–24 днів, у другій (Д28) — 25–32 днів. Маса поросят на початок експерименту також різнилася — у кожній з груп виділили три класи: Д21 — 5,9+0,1 кг (М), 7,3+0,1 кг (С), 9,0+0,3 кг (В); Д28 — 5,8+0,1 кг (М), 7,4+0,1 кг (Н) і 9,2+0,1 кг (В).

Показники якості туші фіксували станом на 45-ту хвилину і через добу після забою тварин. Аналізували рівень рН і колір м'яса, його мрамуровість, здатність утримувати вологу і текстуру.

У свиней групи Д28, порівняно з Д21, туші важили більше, м'ясо було червонішим, менше втрачало вологу, проте і «мрамуровість» (відсоток внутрішньом'язового жиру) була гіршою. При цьому важчі туші мали тварини класу М. Таким чином довели, що вік та вага на момент відлучення не мають жодного впливу на якість туші.

pig333.com

Ілюстрації: Роберт Чернов

НОВОРІЧНІ БАЖАННЯ

— Алло, доброго дня! Можу я поговорити з Богом?

— З'єднаю!

— Вітаю, Душе моя! Я уважно тебе слухаю!

— Господи, попереду Новий рік! Прошу Тебе, виконай мої бажання!

— Звичайно ж, люба, все, що завгодно! Але спочатку я тебе з'єднаю з відділом виконаних бажань, спробуй зрозуміти, яких помилок ти припустилася в минулому!

...Металевий голос у слухавці: «Почекайте, будь ласка, зараз з'єднаємо з оператором відділу бажань»....

— Вітаю вас! Що б ви хотіли дізнатися?

— Доброго дня! Мене до вас направив Господь. Сказав, що перш ніж загадувати нові бажання, треба пригадати колишні.

— Зрозуміло, хвилиночку ... А, ось! Всі бажання душі. Важкий фоліант! Ви слухаєте?

— Так, уважно.

— Починаємо з останнього року:

1) Набридла ця робота! (виконано, робота набридла!).

2) Чоловік не звертає уваги (виконано, не звертає!).

3) Ой, мені б трохи грошей (виконано, на хліб вистачило, на чоботи не потягнеш!).

4) Подруги — дурепи (виконано).

5) Мені б хоч якусь квартирку (виконано, на 10-му поверсі під самим дахом, дах тече, просила ж яку-небудь!).

6) Мені б хоч яку-небудь маленьку машинку (отримай «Запорожця»).

7) Ой, ну хоч би у відпустку, хоч куди-небудь (виконано, до

свекрухи на дачу, їй саме рабсила потрібна).

8) Ну що таке, ніхто квітів не подарує (виконано, не подарує!).

... Продовжувати? Тут приблизно на рік читання!

— Ні, ні, все зрозуміла!!! З'єднайте мене ще раз із Творцем!

— Господи, я все зрозуміла! Відтепер буду відслідковувати кожну думку, навіть найменшу! Прошу Тебе, завжди посылати мені лише позитивні думки і цілі! **ПС**

Ілюстрації: Роберт Чернов

П Р И Б У Т К О В Е СВИНАРСТВО

всеукраїнський журнал про все, що стосується свинарства

Свідоцтво про реєстрацію KB 16912 — 5682P від 30.07.2010

Все для успіху вашого господарства:

- Новини галузі
- Огляд ринків
- Передові технології
- Стратегії лідерства кращих господарств України та світу
- Поради експертів

Редакційну передплату можна оформити за телефоном +38 (067) 236-01-67
або надіславши запит на е-пошту profpigprod@gmail.com.

www.profisvine.com

РЕГІОНАЛЬНІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ СЕМІНАРИ ДЛЯ СВИНАРІВ

Кращі спеціалісти із
ветеринарії, годівлі та управління
розкриватимуть запропоновані
вами теми.

**ОРГАНІЗАТОР – АСОЦІАЦІЯ СВИНАРІВ УКРАЇНИ
СПІЛЬНО З КЦ АСУ ТА КОМПАНІЄЮ «ДИКУН»**

Для господарств-членів асоціації свинарів України
УЧАСТЬ У СЕМІНАРАХ БЕЗКОШТОВНА

за підтримки

СЛІДКУЙТЕ ЗА НОВИНАМИ АСУ

Детальніше: на сайті [rigua](http://rigua.com) та за телефоном (098) 841-43-61

www.bigdutchman.ua

Big Dutchman

З Новим Роком та Різдвом Христовим!

*Друзі! Партнери!
Вітаємо Вас з Новим роком
та Різдвом Христовим!
Бажаємо Вам
творчих перемог,
особистого та
професійного зростання,
оптимізму, успіху
в усіх починаннях та
здійснення Ваших сподівань
і бажань!*

*Будьте першими,
будьте кращими - будьте з нами!*

Big Dutchman®

ТОВ «БД АГРІКАЛЧЕ (Україна)»

вул. Новокостянтинівська, 13/10, оф. 306

м. Київ, 04080, Україна

Tel: +38 (044) 494-25-35

+38 (044) 390-62-20

Fax: +38 (044) 390-62-21

big@bigd.kiev.ua